UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologōn diaphorōn syngrammata palaia kai orthodoxa

Gessner, Conrad

Tiguri, 1560

VD16 G 1810

Canones Sanctorvm Patrvm Qvi Constantinopoli In Trvllvm Regivm Palativm Convenerunt, sub Iustiniano pientissimo, & Christiano rege nostro.

urn:nbn:de:hbz:466:1-72021

Visual Library

non oportere reum iudicatum nec à tribus, nec à duobus abſolui : ſed ſuffragio maioris concilij, & prouincialium : quemadmodum Apoſtolici canones conſtituerunt. Flauianus epiſcopus Antiochię dixit: Reſtituti à ſanctiſsimis epiſcopis Nectario, & Theophilo firmi ſint, & nos omnes eccleſiaſtici aſſentimus.

μὴ χρῆναι πρὸς τὸ ἑξῆς, μήτε παρὰ τριῶν μήτε γε παρὰ δύο τῶν ὑποδίκων δοκιμαζομένων καθαιρεῖσθαι, ἀλλὰ γὰρ πλείονος συνόδου ψήφῳ καὶ τῶν τῆς ἐπαρχίας, καθὼς καὶ οἱ ἀποστολικοὶ κανόνες διωρίσαντο. Φλαβιανὸς ἐπίσκοπος Ἀντιοχείας εἶπεν· ὑπερηκατέθεντες οἱ παρὰ τὸν ἁγιώτατον καὶ ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Νεκτάριον, καὶ τὸν ἁγιώτατον καὶ ὁσιώτατον ἐπίσκοπον Θεόφιλον δῆλα, καὶ στεργόμεθα πάντες οἱ ἐκκλησιαστικοί.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΤΩΝ ΕΝ ΚΟΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ ΕΝ ΤΩι ΤΡΟΥΛΛΩι ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ παλατίου συνελθόντων ἁγίων πατέρων, ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ φιλοχρίστου ἡμῶν βασιλέως.

CANONES SANCTORVM PATRVM QVI CONSTANTINOPOLI IN TRVLLVM REGIVM PALATIVM CONVENErunt, ſub Iuſtiniano pientiſsimo, & Chriſtiano rege noſtro.

Allocutio ipſius ſanctæ ſynodi ad pientiſsimum regem: cui canones à ſe expoſitos ſubiecerunt.

Pio, & Chriſtiano regi Iuſtiniano ſancta & uniuerſalis ſynodus, quæ nutu & aſſenſu pij tui imperij congregata eſt in urbem regiam, & religionis diuinæ cultricem.

1 Infinita, & diuina gratia redẽptoris & ſaluatoris noſtri Ieſu Chriſti nniuerſam terrã cõplectente, & uiuificante ueritatis prædicatione omnium rumore diſparſa, populus qui reſidebat in tenebris ignorantiæ lucem uidit magnam cognitionis, & ſolutus uinculis erroris regnum cœleſte ueteri ſeruituti permutauit: Ille uerè primus draco, illa mens, magnus ille Aſſyrius, qui à puſchritudine primi ſplẽdoris depulſus eſt, ab ijs qui prius captiui fuerunt capitur, & uirtute uerbi incarnati omnibus uiribus priuatur quẽadmodũ ſcriptũ eſt, gladij inimici defecerunt in finẽ. Vbiq; enim rationalis cultꝰ legibus ſancit, & integer fructus offert, & Deꝰ ſacrificatꝰ, & traditꝰ in corporũ ſimul & aïarum acquiſitionẽ, ſaluos facit eos

Προσφωνητικὸς τῆς αὐτῆς ἁγίας συνόδου, πρὸς τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα. ᾧ ὑπέταξαν τοὺς ὑπ' αὐτῶν ἐκτεθέντας κανόνας.

Τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ Ἰουστινιανῷ ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος ἡ κατὰ θεῖον νεῦμα καὶ θέσπισμα τοῦ εὐσεβεστάτου ὑμῶν κράτους συναθροισθεῖσα, κατὰ ταύτην τὴν θεοφύλακτον καὶ βασιλίδα πόλιν.

1 Τῆς ἀῤῥήτου καὶ θείας χάριτος τοῦ λυτρωτοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ πᾶσαν περιλαβούσης τὴν γῆν, καὶ τοῦ ζωηφόρου τῆς ἀληθείας κηρύγματος, ταῖς ἁπάντων ἀκοαῖς ἐναπαργέντος· ὁ μὲν λαὸς ὁ καθήμενος ἐν σκότει τῆς ἀγνοίας, φῶς εἶδεν μέγα τὸ τῆς ἐπιγνώσεως, καὶ τῶν τῆς πλάνης ἠλευθερώθη δεσμῶν, βασιλείαν οὐρανῶν τῆς παλαιᾶς δουλείας ἀνταλλαξάμενος. ὁ δὲ τοῦ κάλλους τῆς πρώτης λαμπρότητος δι' ἔπαρσιν ἀπωσθεὶς ὁ πρῶτος δράκων, ὁ νοῦς, ὁ μέγας ὁ ἀσσύριος, ὑπὸ τῶν πρὶν αἰχμαλώτων ἁλίσκεται. καὶ γίνεται τῇ δυνάμει τοῦ σαρκωθέντος λόγου, πάσης ἰσχύος ἀλλότριος, καθὼς γέγραπται, ὅτι τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλειπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος. πανταχοῦ γὰρ λατρεία λογικὴ νενομοθέτηται, καὶ ὁλοκάρπωσις ἀναφέρεται· καὶ ὁ θεὸς θυόμενος καὶ διαδιδόμενος εἰς σωμάτων ὁμοῦ καὶ ψυχῶν περιποίησιν, θεουργεῖ

σὺν

τοὺς μετέχοντας, ὑφ' οὗ καὶ δαίμονες φυγαδεύονται, καὶ ἱερὰ τῶν ἀνθρώπων ἀθροιζομένη πανήγυρις ἐπ' ἐκκλησίαις, μυστικῶς ἁγιάζεται. καὶ ὁ τῆς τρυφῆς ὁ παράδεισος τοῖς πᾶσιν ἀνέῳκται· καὶ τέλος, γίνεται τὰ πάντα καινά· ἀλλ' ἐπεὶ ὁ ἀνθρωποκτόνος διάβολος ἅπαξ κατ' ἐναντίον τι παντοκράτορος κυρίου τραχηλιάσας καὶ ὠδινήσας, καὶ τεκὼν πόνον τῆς ἀποστάσεως, μὴ φέρων βλέπειν ἡμᾶς ἐγερθέντας ἐκ τοῦ τῆς παραβάσεως πτώματος, καὶ τῶν οὐρανῶν διαψαύσαντας διὰ τῆς ἀπαρχῆς ἡμῶν, τοῦτ' ἔστι Χριστοῦ τοῦ δόντος ἑαυτὸν λύτρον ὑπὲρ ἡμῶν. οὐκ ἀνῆκεν τὰ τῆς κακίας βέλη κινῶν, καὶ τοὺς πιστοὺς τιτρώσκων τοῖς πάθεσιν, ὡς ἂν χωρισθεῖεν τῆς δοθείσης αὐτοῖς ἐνεργείας τοῦ πνεύματος τιμῆς τε καὶ χάριτος. οὐδὲ ὁ ἀγαθὸς ἡμῶν ἀθλοθέτης καὶ τῆς σωτηρίας ἀρχηγὸς παρεῖδεν θεὸς ἀβοηθήτους ἡμᾶς, καθ' ἑκάστην αὐτὰ νεῶν γενεάν, τοὺς ἐν τῷ βίῳ τούτου σταδίῳ διὰ τῶν ὅπλων αὐτῷ τῆς εὐσεβείας παραταξαμένους, καὶ τὸν πρὸς αὐτὸν συνάψαντας πόλεμον· οἱ τὴν τοῦ πνεύματος περιζωσάμενοι μάχαιραν, ὅ ἐστιν ῥῆμα θεοῦ, καὶ οὕτως συμπλακέντες τῷ πονηρῷ τῆς καθ' ἡμῶν τυραννίδος κατέλυσαν, ὁδηγοὶ τῶν ποιμνίων γενόμενοι καὶ τὰς ὁδοὺς κυρίου τοὺς λαοὺς εὐθετίζοντες ὅπως μὴ κατὰ κρημνῶν τῆς ἀνομίας ὑπ' ἀγνοίας τοῦ κρείττονος ὠθοῖντο τότε καὶ διολισθαίνοιεν. ἔδει γὰρ τὸν τὸ εἶναι ἡμῖν χαρισάμενον, καὶ τοσούτῳ μεγέθει συγκαταβάσεώς τε καὶ ταπεινώσεως, τὸ ἡμέτερον γένος μεταποιήσαντα· καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀνακαλεσάμενον καὶ ἀναβιβάσαντα, καὶ τὴν εἰς τὸ ἐξεῖναι τρίβον ἡμῖν ὑποδείξαντα διὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας λαμπτήρων καὶ διδασκάλων, φωταγωγούντων τὰ κατὰ θεὸν ἡμῶν διαβήματα, καὶ πρὸς τὸ εὐαγγέλιον παρορμώντων, ὧν καὶ τὸ πολίτευμα ἐν οὐρανοῖς ὑπάρχει κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον· ὅθεν καὶ νῦν ἡμῖν τὸν οἰκεῖον βίον διεξάγουσι ῥαθυμότερον, καὶ τῇ τῶν λογισμῶν ἀργίᾳ καθεύδουσιν, ὡς ἐπεισελθεῖν ἀφυλάκτοις τὸν ὁδοστάτην ἐχθρὸν, καὶ κατὰ μικρὸν τὴν ἀρετὴν ὑποκλέψαντα, τὴν κακίαν ἡμῖν ἀνθυπενεγκεῖν· ὁ τῆς μεγίστης ταύτης τοῦ παντὸς κόσμου πηδαλιουχῶν ὁλκάδος Χριστὸς ὁ θεὸς ἡμῶν, σὲ τὸν σοφὸν ἡμῖν κυβερνήτην τὸν εὐσεβῆ βασιλέα προστάτην ὄντως ἀνέστησεν, οἰκονομοῦντα τοὺς λόγους ἐν κρίσει, φυλάσσοντα εἰς τὸν αἰῶνα ἀλήθειαν, ποιοῦντα κρῖμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς, καὶ ἐν ἀμώμῳ ὁδῷ πορευόμενον· ὃν ἡ σοφία κυοφορήσασα, καὶ μαιευσαμένη καλῶς ταῖς ἀρεταῖς ἐκθρέψασά τε καὶ περιστείλασα, καὶ θείου πληρώσασα πνεύματος, ὀφθαλμὸν οἰκουμένης ἀπέδειξεν, τῇ τοῦ νοῦ καθαρότητι καὶ λαμπρότητι διαυγάζοντα περιφανῶς τὸ ὑπήκοον. ὃ τὴν ἑαυτοῦ ἐκκλησίαν παρέθετο, καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ μελετᾶν νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐδίδαξεν, πρὸς καταρτισμὸν καὶ οἰκοδομὴν τῶν ὑπὸ χεῖρα λαῶν. ὃς διὰ θερμοῦ τοῦ πρὸς θεὸν πόθου τὸν ζηλωτὴν

qui cum illo participant, à quo & dæmones fugantur, & ſacra hominum celebritas ad eccleſias congregata, myſticè ſanctificatur, & delitiarum paradiſus omnibꝰ aperitur, & poſtremò omnia noua fiunt. Vbi uerò diabolus homicida ille, qui ſemel contra Dominum omnipotentem ceruicem erexit, & partus doloribus tortus enixus eſt moleſtiam defectionis, ferre non poſſet ut ſpectaret nos à lapſu tranſgreſsionis erectos, cœlos iam attigiſſe, idq́ per primitias noſtras, nempe Chriſtum qui ſe ipſum dedit redemptiõis precium pro nobis: non deſtitit ſuæ improbitatis tela intẽtare, fideléſque uulnerare affectibus, quo eos ſeiungat excludatq́ ab operatione & uirtute ſpiritus ipſis donati, necnon honore & gratia. Ibi autem bonus ille certaminum præfectus ac ſalutis dux, Deus ſcilicet nos non auxilij inopes reliquit, qui in omni natione excitat qui in uitæ huius ſtadio, armis freti munitiq́ pietatis aciem contra inſtruant, cumq́ iſto hoſte congrediantur. Qui ſtricto enſe ſpiritus, uerbo nempe Dei, cum malo iſto commiſsi, tyrannidem qua nos opprimebat, deſtruxerunt, duces gregis facti, & uijs domini plebem dirigentes, ne per præcipitia iniquitatis ab ignorantia præualente agantur ac lapſi ruant. Hoc non cõueniebat ei qui & uitam donauit, & qui uſque adeò ſe demiſit ac humiliauit dum genus noſtrum integrum reſtitueret, quiq́ ad ſe reuocauit, & reduxit, quiq́ idem ad id quòd licitum faſq́ eſt callem nobis demonſtrat per eccleſiæ lumina & doctores qui lucem præferunt in rebus Deum ſpectantibus greſsibus noſtris, & ad Euãgelium cohortantur, quorum etiam conuerſatio in cœlis eſt, ſecundum diuinum Apoſtolum: inde eſt quòd nobis qui nũc uitã noſtram otio tranſigimus, & ſecuri ſtertimus, obrepat incautis hoſtis ille uiam obſidens, & paulatim uirtutem ſuffuretur, & malitiam loco eius inſinuet. Chriſtus Deus noſter, qui ingentem illã totiꝰ mũdi gubernat nauim onerariã, te nobis nauclerũ prudẽtẽ, imperatorẽ piũ, reuera præſidẽ excitauit, qui uerba iudicio & delectu habito ꝓmis, qui ſeruas ueritatẽ perpetuo, & uia irreprehenſibili incedis. Quẽ ſapiẽtia utero cũ geſtaſſet ſuo, & obſtetricis munere fũcta eſſet, adeoque ſcitè educaſſet uirtutibusq́ induiſſet, & ſpiritu ſancto repleſſet, totiꝰ orbis oculũ declarauit, effecitq́, qui ſuæ mentis puritate & luce illuſtraret lucide ſubditos. Eidẽ ſuã eccleſiã commẽdauit, legemq́ ſuam dies noctesq́ animo uerſare edocuit, ad inſtaurationem & ædificationem ſubditorum populorum. Qui cum flagranti Dei amore Zelo

feruidum illum Phinees ſuperaſſes, & peccatum expuliſſes præpotēte illa pietate & prudentia tua, gregē quoque uitijs, & perditis moribus eripere propoſuiſti. Par enim erat eū gubernacula qui poſt cœleſtem inclinationē & nutum, generis humani accepiſſet non ſolum ſua priuatim ſpectare, & quo modo uitā recte & proſpere agat, ſed omnes ſuæ ditionis homines tempeſtatibus & procellis ſeruare, & magna illa lapſuum confuſione, dum undequaque ingruunt uenti illi malitiæ, corpusq; illud noſtrum uile & abiectum percelſūt. Cùm autem ſancta & œcumenica, id eſt, generalia concilia, in hac regia & Dei cuſtodia & præſidio tuta urbe congregata, unum temporibus Iuſtiniani beatæ memoriæ alterum uerò ſub piæ memoriæ Imperatore Conſtantino patri tuæ clementiæ, myſterium fidei patrio animo explanaſſent neutiquam ſacros canones literis mandarunt more reliquorum ſanctorū conciliorum quatuor Generalium, quibus populi auocarentur à deteriore illo & abiecto uitæ genere, ac ad meliorem illam & celſiorem uitam traducerentur: inde gens illa ſancta, regale ſacerdotium, pro quo Chriſtꝰ mortem pertulit, multis ob perturbationem affectibus diſtracta & abrepta, & paulatī à diuina caula auulſa reſectaq;, & per ignorantiam obliuionē à uirtutū factis præclaris relapſa, &, ut cū Apoſtolo loquar, filiū Dei proculcās, & ſanguinē teſtamēti, quo ſanctificata eſt cōmunē exiſtimās, ſpūs gratiā cōtumelia affecit. Eā tu ceu peculiarē populū cū ſtatuiſſes cōgregare, exēplo Chriſti, qui ouē errantē in mōte inueſtigabat, & ꝓprio ſtabulo reſtituere, & perſuadere ut ſeruet mādata diuinaq; præcepta, omnēq; ſalutis cōtemplationē cū animo multū uerſaſſes ac Deū quæſiuiſſes, ſecūdū oraculū ꝙ ita ait, qui Dnm quærit, inueniet ſciētiā uinctā iuſtitiæ: qui uerò recte ipm requirūt, inueniēt pacē, ſanctā illā & à Deo collectā generalē ſynodū cōuenire definiuiſti, quo multorū ſimul cōſenſu & cōcordia cōmode geras abſoluasq; feliciter quod magno ſtudio incūbis. Preterea ſi q̃ reliquiæ Græcanicæ aut Iudaicæ ſtultitiæ & ineptiarū tritico maturo ueritatis immixtę ſunt, euellas eas, ut zizania tollant, & eccleſiæ ſeges repurget. Vbicūq; enī cōgregati fuerint in nomine meo, ero in medio ipſorū, uox dñi atteſtat. Et iterū ꝑ Hieremiā nobis acclamauit. Exquirite me toto corde ueſtro, & cōſpiciendū me uobis præbebo. Eam igitur ob rem cū tuę pietatis iuſſu cōuenerimꝰ in hanc Dei præſidio munitam regiamq; urbem canones ſacros conſcripſimus. Eóque tuā pietatem obſcuramus,

ὑπερβαλὼν Φινεὲς, καὶ τὴν ἁμαρτίαν ἐκκρούσας τῷ κράτει τῆς εὐσεβείας τε καὶ συνέσεως, καὶ τὸ ποίμνιον τῆς κακίας τε καὶ φθορᾶς συνεξελέσθαι προθέλω· ἔπρεπε γὰρ τὸν τῶν οἰάκων μετὰ τὴν ἄνωθεν ῥοπὴν τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐπειλημμένον, μὴ μόνον τὸ καθ' ἑαυτὸν σκοπεῖν, καὶ ὅπως ἂν ὁ οἰκεῖος αὐτῷ διευθύνοιτο βίος, ἀλλὰ καὶ πᾶν τὸ ἀρχόμενον ἐκ τρικυμίας περισώζειν· καὶ τῆς πολλῆς τῶν πταισμάτων συγχύσεως περικλυζόντων πανταχόθεν τῶν πνευμάτων τῆς πονηρίας καὶ τὸ σῶμα ἡμῶν ἐκταρασσόντων τῆς ταπεινώσεως· ἐπειδὴ δὲ αἱ ἅγιαι καὶ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, αἱ κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα καὶ θεοφύλακτον πόλιν συναθροισθεῖσαι, ἡ μὲν ἐπὶ τῶν χρόνων Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς θείας λήξεως, ἡ δὲ ἐπὶ τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ γενομένου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου, πατρὸς τῆς σῆς ἡμερότητος, τὸ περὶ τῆς πίστεως πατρικῶς διατρανώσασαι μυστήριον, οὐδαμῶς ἱεροὺς κανόνας ἐνέγραψαν· καθάπερ αἱ λοιπαὶ ἅγιαι τέσσαρες οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, δι' ὧν ἀποστήσονται μὲν οἱ λαοὶ τῆς χείρονος καὶ ταπεινοτέρας διαγωγῆς, πρὸς δὲ τὸν κρείττονα καὶ ὑψηλότερον μετατεθῶνται βίον· ἐντεῦθεν τὸ ἔθνος τὸ ἅγιον, τὸ βασίλειον ἱεράτευμα, ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν, ὑπὸ πολλῶν ἐξ ἀταξίας παθῶν διασπώμενον καὶ ὑποσυρόμενον, καὶ κατὰ μικρὸν τῆς θείας μάνδρας ἀπορραγὲν καὶ διατμηθὲν, καὶ τῇ ἀγνοίᾳ καὶ λήθῃ, τῶν τῆς ἀρετῆς κατορθωμάτων ἀπολισθῆσαν, καὶ ἀποστολικῶς εἰπεῖν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καταπατῆσαν, καὶ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης, ἐν ᾧ ἡγιάσθη κοινὸν ἡγησάμενον καὶ τὸ τοῦ πνεύματος ἐνυβρίσαν χάριν· τοῦτον λίαν ὡς περιούσιον λαὸν ἐπισυναγαγεῖν βουληθεὶς, μιμήσει τοῦ τὸ πλανώμενον πρόβατον ἐπὶ τὸ ὄρος ἀναζητοῦντος Χριστοῦ, καὶ τῇ αὐτοῦ προκαταστῆσαι αὐλῇ, καὶ πεῖσαι φυλάττειν τὰς ἐντολάς τε καὶ τὰ θεῖα προστάγματα, δι' ὧν τῶν νεκρῶν ἀποχωροῦντες ἔργων ζωοποιούμεθα, πᾶσάν τε περινοήσας σωτηρίας διάσκεψιν, καὶ θεὸν ἐκζητήσας κατὰ τὸ φάσκον ῥητὸν, ὁ ζητῶν τὸν κύριον, εὑρήσει γνῶσιν μετὰ δικαιοσύνης· οἱ δὲ ὀρθῶς ζητοῦντες αὐτὸν, εὑρήσουσιν εἰρήνην, τὴν ἁγίαν ταύτην καὶ θεόλεκτον οἰκουμενικὴν συναθροισθεῖσαν σύνοδον ὥρισας, ὅπως τῇ τῶν πολλῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ συννεύσει τε καὶ συμπνοίᾳ, κατορθωθείη σοι εἰς δέον τὸ σπουδαζόμενον· ἀλλὰ καὶ εἴ τι λείψανον ἑλληνικῆς ἢ ἰουδαϊκῆς σκαιότητος τῷ τῆς ἀληθείας ὡρίμῳ σίτῳ ἐγκαταμέμικται, ἐκ ῥίζης αὐτῆς ὡς ζιζάνιον ἀρθείη, καὶ καθαρὸν ἀποδειχθείη τὸ τῆς ἐκκλησίας λήϊον· ὅπου γάρ εἰσι συνηγμένοι ἐν τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐκεῖ εἰμὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν, ἡ κυρία ἔφη φωνή· καὶ πάλιν διὰ Ἱερεμίου ἡμῖν ἀνακέκραγεν. ἐκζητήσατέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν, καὶ ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν. ἐπὶ τοῦτο τοίνυν κατὰ κέλευσιν τῆς σῆς εὐσεβείας συνελθόντες κατὰ ταύτην τὴν θεοφύλακτον καὶ βασιλίδα πόλιν, κανόνας ἱεροὺς ἀνεγράψαμεν· διὸ τῆς σῆς εὐσεβείας δεόμεθα, τὰς

τῆ

τῶν πρὶν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ πόλει ἐπὶ τοῦ ἐν εὐσεβεῖ τῇ μνήμῃ γενομένου ἡμῶν βασιλέως συναθροισθέντων πατέρων φωνὰς σοὶ προσάγοντες ἵνα ὥσπερ τοῖς τῆς κλήσεως γράμμασιν τὴν ἐκκλησίαν τετίμηκας, οὕτω καὶ τῶν δοξάντων δι' εὐσεβῶν κεραιῶν ἐπισφραγίσῃς τὸ τέλος. ὁ δὲ κύριος στηρίξαι σου τὴν βασιλείαν ἐν εἰρήνῃ καὶ δικαιοσύνῃ, καὶ παραπέμψῃ γενεαῖς γενεῶν· καὶ προσθείη τῷ ἐπιγείῳ κράτει καὶ τῆς βασιλείας τῆς ἐν οὐρανοῖς τὴν ἀπόλαυσιν. τάξις ἀρίστη παντὸς ἀρχομένου καὶ λόγου καὶ πράγματος, ἐκ θεοῦ τε ἄρχεσθαι, καὶ εἰς θεὸν ἀναπαύεσθαι, κατὰ τὴν θεολόγον φωνήν. ὅθεν καὶ τῆς εὐσεβείας ὑφ' ἡμῶν ἤδη διαπρυσίως κηρυχθείσης, καὶ τῆς ἐκκλησίας, ἐφ' ἧς Χριστὸς τεθεμελίωται, διηνεκῶς αὐξανούσης καὶ προκοπτούσης, ὡς τὰς τοῦ λιβάνου κέδρων ταύτην ὑπερεκτείνεσθαι, καὶ νῦν ἀρχὴν τῶν ἱερῶν ποιούμενοι λόγων, χάριτι θεία ὁριζόμεθα ἀκαινοτόμητόν τε καὶ ἀπαράτρωτον ὑπάρχειν τὴν παραδοθεῖσαν πίστιν ἡμῖν, ὑπό τε τῶν αὐτοπτῶν καὶ ὑπηρετῶν τοῦ λόγου τῶν θεοκρίτων ἀποστόλων, ἔτι δὲ καὶ τῶν τριακοσίων δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ συνελθόντων ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ γενομένου ἡμῶν βασιλέως κατὰ Ἀρείου τοῦ δυσσεβοῦς καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ δια μελετηθείσης ἐθνικῆς ἑτεροθεΐας ἢ πολυθεΐας εἰπεῖν οἰκειότερον· οἳ τῇ ὁμογνωμοσύνῃ τῆς πίστεως τὸ ὁμοούσιον ἡμῖν ἐπὶ τῶν τριῶν τῆς θεαρχικῆς φύσεως ὑποστάσεων ἀπεκάλυψάν τε καὶ διετράνωσαν, μὴ ἐπικεκρύφθαι, ὑπὸ μοδίῳ τοῦτο παραχωρήσαντες. ἀλλὰ τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα προσκυνεῖν μιᾷ προσκυνήσει τοὺς πιστοὺς ἀναφανδὸν ἐκδιδάξαντες. καὶ τήν τε τῶν ἀνίσων βαθμῶν τῆς θεότητος δόξαν καθελόντες καὶ διασπάσαντες, τά τε ὑπὸ τῶν αἱρετικῶν συστάντα ἐκ ψάμμου κατὰ τῆς ὀρθοδοξίας μειρακιώδη ἀθύρματα καταβαλόντες καὶ ἀνατρέψαντες. ὡσαύτως δὲ καὶ τὴν ἐπὶ τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου τοῦ γενομένου ἡμῶν βασιλέως ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ βασιλίδι πόλει συναχθέντων ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων κηρυχθεῖσαν πίστιν κρατυνόμεθα, τὰς θεολόγους φωνὰς ἀσπαζόμενοι, καὶ τὸν βέβηλον Μακεδόνιον τοῖς προτέροις ἐχθροῖς τῆς ἀληθείας συνελαύνοντες, ὡς δοῦλον αὐθάδως τὸ δεσπόζον δοξάσαι τολμήσαντα, καὶ σχίσαι τὴν ἄτμητον μονάδα λῃστρικῶς προελόμενον, ὡς ἂν μὴ ἐντελὲς ἡμῖν τὸ τῆς ἐλπίδος εἴη μυστήριον· ἀλλὰ βδελυρῷ τούτῳ καὶ κατὰ τῆς ἀληθείας λυττήσαντι, καὶ Ἀπολινάριον τὸν τῆς κακίας μύστην συγκατακρίναντες. ὡς ἄνουν τὸν κύριον ἀνειληφέναι σῶμα, δυσσεβῶς ἐξηρεύξατο. ἐντεῦθεν καὶ αὐτὸς ἡμῖν ἀτελῆ τὴν σωτηρίαν γενέσθαι συλλογιζόμενος, ἀλλὰ μὴν καὶ παρὰ τῶν ἐν Ἐφεσίων πόλει τὸ πρότερον συναχθέντων, ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ υἱοῦ Ἀρκαδίου γενομένου ἡμῶν βασιλέως, διακοσίων θεοφόρων πατέρων ἐκ-

patrũ qui ante in hac Deo ꝓtegente tuta ciuitate, ætate piæ memoriæ Imperatoris noſtri, collecti fuerũt uoces ſeu ſententias tibi offerentes, ut ſicut eccleſiã literis uocationis honoraſti, itidẽ & eorum quę decreta ſunt per pios apices obſignes confirmesq́ finẽ. Dñs autem fulciat tuũ imperiũ pace & iuſtitia, ac prorogetper multas ætates: & addat terreno imperio, etiam regni cœleſtis perfruitionem. Optimus ordo eſt, ſiue ſermonem ſiue aliud ingrediaris negotiũ quodcunq́ à Deo auſpicari, & ad eundem referre finẽ, ſecundum Theologi dictũ. Vnde cũ & pietas à nobis ſit clare prædicata, & eccleſia, quæ Chriſto fundamento nititur, uſq́ incrementa capiat & promoueatur, ita ut Libani cedros altitudine ſuperet nunc quoq́ ſacros ſermones orſi ex gratia diuina ſtatuimus definimusq́ ut fides illa nihil innouata & pęnitus illæſa perſtet quæ tradita eſt nobis ab apoſtolis à Deo delectis qui & ſpectarunt ſuismet oculis, adeóq́ adminiſtri fuerunt ſermonis: nec non à trecentis decem & octo ſanctis & beatis patribus qui Nicææ conuenerunt tempore Conſtantini olim noſtri imperatoris contra Arium impium, & aſſerebat gentilem diuerſitatem uel magis pro prie loquendo multitudinẽ deorum: Qui ex concordia fidei unam ſubſtãtiã nobis trium in diuina ab æterno natura perſonarum & reuelarunt & explanarunt, non occultari iſto modio permittẽtes, ſed patrem & filiũ & ſpiritum ſanctum adorari una eadẽq́ ueneratione fideles palam edocentes inæqualibus etiã gradibus in deitate ſublatis & cõuulſi, alijsq́ quæ hæretici conſtruxerant ex arena, contra orthodoxos puerilibus luſib⁹ deiectis & ſubuerſis. Similiter & eam, quæ ſub Theodoſio magno imperatore olim noſtro, à centum quinquaginta ſanctis patribus in hac regia urbe congregatis prædicata eſt, fidem confirmamus, Theologicas iſtas uoces amplexati, & prophanum illum Macedonium cum prioribus ueritatis hoſtibus profligantes ceu ſeruum qui auſus eſt cõtumaciter dominium ſupremũ ipſũ ſuis opinionib⁹ metiri, quiq́ ſcindere indiuiduã unitatẽ prædonis inſtar præſũpſit: quo minus nobis firmũ ſolidũq́ ſpei noſtræ myſteriũ eſſet. Sceleſto illi & rabido ueritatis hoſti, etiam Apolinarium uitijs dicatum accuſemus, qui Dominum non uerum corpus aſſumpſiſſe impiè eructauit. Inde ipſe quoq́ imperfectam ſalutem nobis obtigiſſe colligens. Quin etiam doctrinas quæ à ducẽtis diuinis patrib⁹ in Epheſiorũ urbe prius Theodoſio filio Arcadij imperãte cõgregatis

traditas,ceu robur infractũ pietatis,obſignamus & confirmamus,unũ Chriſtum filiũ Dei eumq́; incarnatũ prædicantes, ac ipſius citra ſemen genitricẽ impollutã,perpetuò uirginẽ, propriè & uerè deiparã celebrantes, ac nugatoriã illã Neſtorij diuiſionẽ & ſeparationẽ,ut quæ procul relegata alienaq́; ſit à diuina ſorte repudiantes,qui Chriſtũ hominẽ unum ſeorſim decernit,& Iudaicã impietatem renouat. Porrò etiã fidem,quæ in Chalcedonenſiũ metropoli,imperatore Marciano,à ſexcentis triginta eximijs patribus columnę inſculpta eſt rectè ueréq; ratam habemus:quę unum Chriſtum filium Dei ex duabus compoſitum naturis,& in iiſdem duabus naturis glorificatũ uoce clara & intenta ſuperioris ætatis hominibus tradidit.Et Eutychen delirum ſtultũq́; qui opinione ſeu apparentia ingens illud œconomiæ ſeu diſpenſationis arcanum peragi pronunciauit,tanquam abominandum quid & pollutionem ſacris eccleſiæ ſeptis expulit. Vnà etiam Dioſcorũ & Neſtoriũ, hũc quidẽ diuiſionis, illum uerò confuſionis defenſorẽ propugnatoremq́;,qui ab impietate pũgnãte & cõtraria in idẽ perditionis & omni Deo expertis Balarũ præcipites ruerunt. Adhæc etiã pias uoces centum ſexaginta quinq; ſanctorũ patrũ,qui in hac ipſa regia urbe cõgregati fuerunt Iuſtiniano piæ memoriæ imperante nobis,ſpiritus inſtinctu prolatas eſſe agnoſcim⁹, & ſubditos noſtros edocemus. Qui Theodorũ illũ Mõpſueſtiæ,Neſtorij præceptorem, & Origenẽ & Didymũ & Euagriũ, qui Græcas fabulas denuo finxerunt,& corporũ nonnullorum & animarũ nobis circuit⁹ & mutationes refricant,ſuæ mentis furore & ſomnijs, & mortuorum ad uitam reuocationẽ impiè ludibrio habẽt:quiq; à Theodoreti literis prodita contra ueram fidem,& duodecim articulos ſeu capita Cyrilli, & Epiſtolam appellatam Iba,ſynodo frequenti deteſtati & abominati ſunt. Et eius quæ nuper coacta fuit in hac ipſa regia urbe, Conſtantino diuo nobis imperante, ſynodi ſextæ fidem, quæ præ alijs plus authoritatis accepit, dum pius imperator ſigillis ſuis eius tomos,id eſt, uolumina communiuit,in omne æuum durante confirmatione, ac in poſterum profitemur nos ſeruaturos conſtanter: quæ duas appetitiones ſcilicet uoluntates, & duas naturales actiones, incarnationis diſpenſatione unius Domini noſtri Ieſu Chriſti ueri Dei decernere nos ſanctè religioſéque declarauit. Eos uerò qui rectum ueritatis dogma adulterarunt, & unam uoluntatem, unámque actionem in

τεθέντα διδάγματα, ὡς κράτος ἄρραγες τῆς εὐσεβείας, ἐπισφραγίζομεν ἕνα Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ καὶ σαρκωθέντα κηρύττοντες, καὶ τὴν αὐτὸν ἀσπόρως τεκοῦσαν, ἄχραντον ἀειπάρθενον, κυρίως καὶ κατ᾽ ἀλήθειαν θεοτόκον δοξάζοντες· καὶ τὴν ληρώδη τοῦ Νεστορίου διαίρεσιν, ὡς ἀπῳκισμένην θείας μοίρας ἀποδιώκοντες, ἄνθρωπον ἰδικῶς τὸν ἕνα Χριστὸν δογματίζοντος, καὶ τὴν ἰουδαϊκὴν ἀνανεοῦντος δυσσέβειαν· οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν Χαλκηδονέων μητροπόλει καὶ Μαρκιανοῦ καὶ αὐτοῦ γενομένου ἡμῶν βασιλέως, τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα θεοκρίτων πατέρων στηλογραφηθεῖσαν πίστιν ὀρθοδόξως ἐπικυροῦμεν· ἥ τις τὸν ἕνα Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ ἐκ δύο συντεθέντα τῶν φύσεων, καὶ ἐν δύο ταῖς αὐταῖς δοξαζόμενον φύσεσιν μεγαλοφώνως τοῖς πέρασι παραδέδωκαν, καὶ Εὐτυχέα τὸν ματαιόφρονα, τὸν δοκήσει τὸ μέγα τῆς οἰκονομίας μυστήριόν τε λεσθῆναι ἀποφηνάμενον, ὡς ἀποτρόπαιόν τι καὶ μίασμα τῶν ἱερῶν τῆς ἐκκλησίας περιβόλων ἐξήλασεν· σὺν αὐτῷ δὲ καὶ Διόσκορον καὶ Νεστόριον, τὸν μὲν, τῆς διαιρέσεως, τὸν δὲ, τῆς συγχύσεως ὑπερασπιστήν τε καὶ πρόμαχον, τοὺς ἐκ διαμέτρου τῆς ἀσεβείας πρὸς ἓν ἐκπεπτωκότας ἀπωλείας καὶ ἀθεότητος βάραθρον, ἀλλά γε καὶ τὰς εὐσεβεῖς φωνὰς τῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα πέντε θεοφόρων πατέρων, τῶν κατὰ τὴν ταύτην τὴν βασιλίδα συναγειγερμένων πόλιν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς λήξεως γενομένου ἡμῶν βασιλέως, ὡς ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἐξηνεχθείσας γινώσκομεν, καὶ τοὺς ὑφ᾽ ἡμᾶς ἐκδιδάσκομεν. οἳ Θεόδωρον τὸν Μομψουεστίας, τὸν Νεστορίου διδάσκαλον, Ὠριγένην τε καὶ Δίδυμον καὶ Εὐάγριον, τοὺς τὰς ἑλληνικὰς ἀναπλασαμένους μυθοποιίας, καὶ σωμάτων τινῶν καὶ ψυχῶν ἡμῖν περιόδους καὶ ἀλλοιώσεις ἀναπεμπάσαντας ταῖς τοῦ νοῦ παραφοραῖς τε καὶ ὀνειρώξεσιν, καὶ εἰς τὴν τῶν νεκρῶν δυσσεβῶς ἐμπαροινήσαντας ἀναβίωσιν. τά τε γραφέντα παρὰ Θεοδωρήτου κατὰ τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ τῶν δώδεκα κεφαλαίων τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, καὶ τὴν λεγομένην Ἴβα ἐπιστολήν, συνοδικῶς ἀνεθεμάτισάν τε καὶ ἐβδελύξαντο· καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἔναγχος συναθροισθείσης κατὰ ταύτην τὴν βασιλίδα πόλιν ἐπὶ τοῦ ἐν θείᾳ τῇ λήξει γενομένου ἡμῶν βασιλέως Κωνσταντίνου ἕκτης ἁγίας συνόδου πίστιν, ἣ μειζόνως τὸ κῦρος ἐδέξατο. δι᾽ ὧν ὁ εὐσεβὴς βασιλεὺς σφραγίσι τοὺς ταύτης τόμους κατησφαλίσατο, πρὸς τὴν ἐν τῷ παντὶ αἰῶνι ἀσφάλειαν. καὶ αὖθις ὁμολογοῦμεν φυλάττειν ἀπαρεγχείρητον, ἣ δύο φυσικὰς θελήσεις ἤτοι θελήματα, καὶ δύο φυσικὰς ἐνεργείας ἐπὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ ἑνὸς κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ ἀληθινοῦ θεοῦ δοξάζειν ἡμᾶς θεοφιλῶς διεσάφησεν, τοὺς τὸ εὐθὲς τῆς ἀληθείας δόγμα παραχαράξαντας, καὶ ἓν θέλημα καὶ μίαν ἐνέργειαν ἐπὶ τοῦ ἑνὸς

κυρίου

κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ τοὺς λαοὺς ἐκδιδάξαντας τῇ τῆς εὐσεβείας ψήφῳ καταδικάσασα, φαμὲν Θεόδωρον τὸν τῆς φαρὰν, Κῦρον τὸν ἀλεξανδρείας, Ὠνώριον τὸν ῥώμης· Σέργιον, Πύῤῥον, Παῦλον, Πέτρον, τοὺς ἐν τῇ ταύτῃ θεοφυλάκτῳ προεδρεύσαντας πόλει, Μακάριον τὸν γενόμενον τῆς ἀντιοχέων ἐπίσκοπον, Στέφανον τὸν αὐτοῦ μαθητὴν, καὶ τὸν ἄφρονα πολυχρόνιον· ἐντεῦθεν ἀνέπαφον τηροῦσα τὸ κοινὸν σῶμα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, καὶ συνελόντι φάναι, πάντων τῶν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ διαπρεψάντων ἀνδρῶν, οἳ γεγόνασι φωστῆρες ἐν κόσμῳ, λόγον ζωῆς ἐπέχοντες, τὴν πίστιν κρατεῖν βεβαίαν, καὶ μέχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος ἀσάλευτον διαμένειν θεσπίζομεν. καὶ τὰ αὐτῶν θεοπαράδοτα συγγράμματά τε καὶ δόγματα πάντας, ἀποβαλλόμενοί τε καὶ ἀναθεματίζοντες, ὡς τῆς ἀληθείας ἐχθροὺς, καὶ κατὰ θεοῦ φρυαξαμένους κενὰ, καὶ ἀδικίαν εἰς ὕψος ἐκμελετήσαντας· εἰ δέ τις τῶν ἁπάντων μὴ τὰ προειρημένα τῆς εὐσεβείας δόγματα κρατεῖ καὶ ἀσπάζεται, καὶ οὕτως δοξάζει τε καὶ κηρύττει, ἀλλ' ἐξεναντίας ἰέναι τούτων ἐπιχειρεῖ, ἔστω ἀνάθεμα κατὰ τὸν ἤδη προεκτεθέντα ὅρον ὑπὸ τῶν προδηλωθέντων ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων καὶ τοῦ χριστιανοῦ καταλόγου, ὡς ἀλλότριος, ἐξωθείσθω ἐκπιπτέσθω· ἡμεῖς γὰρ οὔτε προσθεῖναί τι, οὔτε μὴν ὑφαιρεῖν κατὰ τὰ προορισθέντα παντελῶς διεγνώκαμεν, ἢ καθ' ὁντιναοῦν δεδυνήμεθα λόγον.

2 Ἔδοξε δὲ καὶ τοῦτο τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ συνόδῳ, κάλλιστά τε καὶ σπουδαιότατα, ὥστε μένειν καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν βεβαίους, καὶ ἀσφαλεῖς πρὸς ψυχῶν θεραπείαν καὶ ἰατρείαν παθῶν, τοὺς ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν ἁγίων καὶ ἐνδόξων ἀποστόλων ὀγδοήκοντα πέντε κανόνας· ἐπειδὴ δὲ ἐν τούτοις τοῖς κανόσιν ἐντέταλται δέχεσθαι ἡμᾶς τὰς τῶν αὐτῶν ἁγίων ἀποστόλων διὰ Κλήμεντος διατάξεις, αἷς τισι πάλαι ὑπὸ τῶν ἑτεροδόξων ἐπὶ λύμῃ τῆς ἐκκλησίας νόθα τινὰ καὶ ξένα τῆς ἐκκλησίας παρενετέθησαν, τὸ εὐπρεπὲς κάλλος τῶν θείων δογμάτων ἡμῖν ἀμαυρώσαντα, τὴν τῶν τοιούτων διατάξεων προσφόρως ἀποβολὴν πεποιήμεθα πρὸς τὴν τοῦ χριστιανικωτάτου ποιμνίου οἰκοδομὴν καὶ ἀσφάλειαν, οὐδαμῶς ἐγκρίνοντες τὰ τῆς αἱρετικῆς ψευδολογίας κυήματα, καὶ τῇ γνησίᾳ τῶν ἀποστόλων καὶ ὁλοκλήρῳ διδαχῇ παρενείροντες. ἐπισφραγίζομεν δὲ καὶ τοὺς λοιποὺς πάντας ἱεροὺς κανόνας τοὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων ἡμῶν ἐκτεθέντας, τουτέστιν τῶν τε ἐν Νικαίᾳ συναθροισθέντων τριακοσίων δεκαοκτὼ ἁγίων πατέρων καὶ τῶν ἐν Ἀγκύρᾳ, ἔτι μὴν καὶ τῶν ἐν Νεοκαισαρείᾳ. ὡσαύτως καὶ τῶν ἐν Γάγγραις. πρὸς τούτοις δὲ καὶ τῶν ἐν Ἀντιοχείᾳ τῆς συρίας. ἀλλὰ μὴν καὶ τῶν ἐν Λαοδικείᾳ τῆς φρυγίας. προσέτι καὶ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα τῶν ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι συνελθόντων πόλει. καὶ τῶν διακοσίων τῶν ἐν τῇ Ἐφεσίων μητροπόλει τὸ πρότερον συναγηγερμέ-

uno Dño Deo noſtro Ieſu Chriſto populos edocuerunt pietatis calculo dãnauit, dicim⁹ Theodorũ ortundũ è Pharã, Cyrũ Alexandrinũ, Honoriũ Romanũ, Sergiũ, Pyrrhũ, Paulũ, Petrũ, qui in hac Dei præſidio tuta urbe pręſides fuerunt, Macariũ qui fuit Antiochenorũ ępiſcopus, Stephanũ ipſius diſcipulum, & illũ amentẽ Polychroniũ. Exinde integrũ conſeruans cõmune corpus Chriſti Dei noſtri, & uno uerbo rẽ expediã, omniũ qui ĩ eccleſia Dei excelluerunt uirorũ, qui fuerũt mundi ceu lumina, uerbũ uitę retinentes, hãc fidẽ firmã pręualere, & uſq; ad cõſummationẽ ſęculi immotam permanere ſancimus & præcipimus, nec non diuinitus tradita ipſorũ monumenta & dogmata: reiectis omnib⁹ & anathemate percuſsis, qui ueritati infenſi cõtra Deũ ne quicquã fremunt, & iniuſtitiã extollere omni ſtudio & conatu nitunt̃. Quod ſi quis eſt omniũ qui prædicta pietatis dogmata non tenet nec amplexatur, ſicq; & ſentit & promulgat, ſed contradicere his conatur, ſit anathema ſecundum ante commemoratã definitionẽ à prædictis ſanctis beatisq; patribus, & è Chriſtianorũ albo ceu alien⁹ extrudatur eijciaturq;. Nos enim nec addere quicquam, nec auferre his quę ante definita ſunt penitus decreuim⁹, nec ulla probabili ratione poſſemus.

Viſum eſt & hoc ſacræ huic ſynodo optimè & honeſtiſsimè, ut maneant etiã poſt hac firmi, & immoti ad animarum medelã & ſanãdos affectus, octoginta quinq; canones ſanciti à ſanctis & celebratis apoſtolis. Qnoniã uerò his ipſis canonibus mandatũ eſt, ut recipiamus eorundẽ ſanctorũ apoſtolorũ per clemẽtẽ conſtitutiones, quibus iã pridẽ ab diuerſæ ſectæ hominib⁹ nõ ſine eccleſiæ pernitie quędã adulterina & peregrina eccleſię inſerta ſũt, quæ decentẽ pulchritudinẽ diuinorũ dogmatũ nobis offuſcant, huiuſmodi ergo conſtitutiones recẽs abiecim⁹, ad Chriſtianiſsimi gregis ædificationẽ & ſecuritatẽ, minimè inſerentes hæreticæ falſiloquẽtiæ fœturã, & genuinæ & ſynceræ apoſtolorũ doctrinæ obiter immiſcẽtes. Pręterea cõfirmamus etiã oẽs reliquos ſacros canones qui à ſãctis & beatis patrib⁹ ſãciti ſũt, nẽpe à trecẽtis decẽ & octo illis patrib⁹, qui Niceæ cõgregati fuerũt, & hic qui Ancyræ, nec nõ etiã ijs qui Neocęſareæ, itẽq; his qui Gãgris, adde etiã his qui Antiochię q̃ eſt in Syria: quin etiã his qui Laodiceæ ĩ Phrygia ſitæ: Præterea etiam à centum illis & triginta qui in hac Dei cuſtodia munita regiáque urbe conuenerunt, ac ducentis illis qui in Epheſiorum metropoli prius congregati fuerunt.

Et quæ ab illis ſexcentis triginta patrib⁹ Chalcedone congregatis: itéq; ab his Sardicæ, nec non & his qui Carthagine, inſuper & his qui iterũ in hac regali Dei præſidio tuta urbe ſub Nectario huius regalis urbis præſulæ cõuenerunt, & Theophilo Alexandriæ archiepiſcopum agente. Imò etiã Dionyſio archiepiſcopo Alexandriæ megalopolitano eodémq; martyre. Et Gregorio illo miraculis editis claro epiſcopo exiſtente Cęſareæ, Athanaſio Archiepiſcopo Alexandriæ, Baſilio Archiepiſcopo Cęſareæ in Cappadocia ſitę, Gregorio epiſcopo Nyſæ, Gregorio inquã theologo, Amphilochio Iconij epiſcopo, Timotheo archiepiſcopo Alexandro megalopoli exiſtẽte, qui ante Theophilum archiepiſcopus fuerat Alexãdromegalopoli & Gennadio patriarcha exiſtẽte huius à Deo protectæ regiæ urbis, adhęc etiã ſub Cypriano qui fuit archiepiſcopus regionis Aphrorũ, idémque martyr, & eius ætate celebratæ ſynodi canonem ſancitum, qui in locis antiſtitũ illorum tantum ex more ipſis per manus tradito obtinuit. Et ſtatuim⁹ ne cui liceat prædictos canones corrũpere, aut abrogare, aut alios quàm propoſitos approbare canones falſo titulo cõpoſitos à nõnullis qui ueritatem conati ſunt quæſtui habere. Quod ſi quis conuictus fuerit innouare ullum prędictorum canonũ, aut tentarit ſubuertere reus erit ſecundum talẽ canonẽ pœnã ex eius præſcripto luens, per id ipſum cui impingit, curatus.

Quoniam religioſus, & Chriſtianus Rex noſter allocutus eſt ſanctam, & uniuerſalem ſynodum, ut miniſtros eccleſiæ puros, & ex miniſterio irreprehenſibiles exhiberet ſynodus: & dignos intellectualibus ſummi Dei ſacrificijs, & ſummi Pontificis oblationibus, ac ut ſe purgent ab abominationibus ipſis illatis propter illicitas nuptias. At cum hi, qui ſunt Romanæ eccleſiæ, canonis ſummum ius ſeruare propoſuerint, huius autem ciuitatis ſedes benignitatem, nos uerò unum è duobus componentes (ut nec ex lenitate diſſolutionem, nec ex rigore auſteritatem maximè cum lapſus ignorantiæ ad non exiguam uirorum multitudinem pertineat) ſancimus, eos qui ad ſecundas trãſierunt nuptias & uſq; ad .15. Iãuarij ueniẽtis quatuor indictiones annis .6199. nec à peccato cui mãcipati ſũt reſipiſcere uoluerit, depoſitiõi canonicę ſubiacere

νων. καὶ τῶν ἐν Καλχηδόνι τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα ἁγίων καὶ μακαρίων πατέρων. ὡσαύτως καὶ τῶν ἐν Σαρδικῇ. ἔτι μὴν καὶ τῶν ἐν Καρθαγένῃ, προσέτι γε μὴν καὶ τῶν αὖθις ἐν ταύτῃ τῇ θεοφυλάκτῳ καὶ βασιλίδι πόλει συνελθόντων ἐπὶ Νεκταρίου τοῦ τῆς βασιλίδος ταύτης πόλεως προέδρου, καὶ Θεοφίλου τοῦ γενομένου Ἀλεξανδρείας ἀρχιεπισκόπου. ἀλλὰ μὴν καὶ Διονυσίου ἀρχιεπισκόπου γενομένου Ἀλεξανδρείας μεγαλοπόλεως καὶ μάρτυρος. καὶ Γρηγορίου ἐπισκόπου γενομένου Καισαρείας τοῦ θαυματουργοῦ, Ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας, Βασιλείου ἀρχιεπισκόπου Καισαρείας Καππαδοκείας, Γρηγορίου ἐπισκόπου Νύσσης, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἀμφιλοχίου τοῦ Ἰκονίου, Τιμοθέου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρομεγαλοπόλεως τοῦ πρότερον Θεοφίλου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως. καὶ Γενναδίου πατριάρχου γενομένου τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως, ἔτι μὴν καὶ τοῦ Κυπριανοῦ τοῦ γενομένου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἄφρων χώρας καὶ μάρτυρος, καὶ τῆς κατ' αὐτὸν συνόδου ἐκτεθέντα κανόνα, ὃς ἐν τοῖς τῶν προέδρων τόποις, καὶ μόνον, κατὰ τὸ παραδοθὲν αὐτοῖς ἔθος ἐκράτυσεν. καὶ μηδενὶ ἐξεῖναι τοὺς προδηλωθέντας παραχαράττειν κανόνας, ἢ ἀθετεῖν, ἢ ἑτέρους παρὰ τοὺς προκειμένους παραδέχεσθαι κανόνας ψευδεπιγράφως ὑπό τινων συντεθέντας τῶν τὴν ἀλήθειαν καπηλεύειν ἐπιχειρησάντων. εἰ δέ τις ἀλῷ κανόνα τῶν εἰρημένων καινοτομῶν ἢ ἀνατρέπειν ἐπιχειρῶν, ὑπεύθυνος ἔσται κατὰ τὸν τοιοῦτον κανόνα, ὡς αὐτὸς διαγορεύει, τὴν ἐπιτιμίαν δεχόμενος, καὶ δι' αὐτοῦ ἐν ᾧ προσπταίει θεραπευόμενος.

3 Ἐπειδὴ δὲ ὁ εὐσεβὴς καὶ φιλόχριστος ἡμῶν βασιλεὺς, τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ καὶ οἰκουμενικῇ προσεφώνησεν συνόδῳ, ὥστε τοὺς ἐν κλήρῳ καταλεγομένους, καὶ ἄλλοις τὰ θεῖα διαπορθμεύοντας καθαροὺς ἀποφῆναι καὶ λειτουργοὺς ἀμώμους, καὶ τῆς νοερᾶς τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ θύματος, καὶ ἀρχιερέως θυσίας ἀξίους, ἀνακαθᾶραί τε τὰ ἐξ ἀθέμων γάμων τούτοις ἐπιτριβέντα μύση· πρὸς τούτῳ δὲ τῶν τῆς Ῥωμαίων ἁγιωτάτης ἐκκλησίας τὸν τῆς ἀκριβείας τηρεῖσθαι κανόνα προτιθεμένων. τῶν δὲ ὑπὸ τὸν τῆς θεοφυλάκτου ταύτης καὶ βασιλίδος πόλεως θρόνον, τὸ τῆς φιλανθρωπίας καὶ συμπαθείας, εἰς ἓν ἀμφότερα μίξαντες πατρικῶς ὁμοῦ καὶ θεοφιλῶς, ὡς μήτε τὸ πρᾶον ἔκλυτον, μήτε στυφὸν τὸ αὐστηρὸν καταλείψομεν. καὶ μάλιστα τοῦ ἐξ ἀγνοίας πταίσματος εἰς οὐκ ὀλίγων ἀνδρῶν πλῆθος διήκοντος συνορῶμεν, ὥστε τοὺς μὲν δυσὶ γάμοις περιπαρέντας, καὶ μέχρι τῆς πεντεκαιδεκάτης τοῦ διεληλυθότος Ἰαννουαρίου μηνὸς τῆς παρελθούσης τετάρτης ἰνδικτιόνος, ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑκατοστοῦ ἐννενηκοστοῦ ἐνάτου, δουλωθέντας τῇ ἁμαρτίᾳ καὶ μὴ ἐκνῆψαι ταύτης προελομένους καθαιρέσει κανονικῇ ὑποβάλλειν. τοὺς δὲ ἐν τοι-

τῷ

τῷ τῆς διγαμίας πάθει περιπεσόντας, πρὸς δὲ τῆς ἡμῶν ἐπιγνώσεως τὸ συμφέρον ἐπεγνωκότας, καὶ τὸ κακὸν ἐξ ἑαυτῶν περικόψαντας, καὶ πόῤῥω τὴν ξένην ταύτην καὶ νόθον συμπλοκὴν ἐκδιώξαντας, ἢ καὶ ὧν αἱ τῶν δευτέρων γάμων γυναῖκες ἤδη τετελευτήκασιν, ἢ καὶ αὐτοὶ πρὸς ἐπιστροφὴν ὁδὸν μεταμαθόντες τὴν σωφροσύνην, καὶ τῶν πρῴην αὐτοῖς παρανομηθέντων ταχέως ἐπιλαθόμενοι, εἴτε πρεσβύτεροι εἴτε διάκονοι ὄντες τυγχάνοιεν. τούτους ἔδοξε πεπαῦσθαι μὲν πάσης ἱερατικῆς λειτουργίας ἤτοι ἐνεργείας, ἤδη ἐπὶ ῥητόν τινα χρόνον ἐπιτιμηθέντας. τῆς δὲ τιμῆς τῆς κατὰ τὴν καθέδραν καὶ στάσιν μετέχειν, ἀρκουμένους τῇ προεδρίᾳ, καὶ προσκλαίοντας τῷ κυρίῳ συγχωρηθῆναι αὐτοῖς τὸ ἐκ τῆς ἀγνοίας ἀνόμημα. εὐλογεῖν γὰρ ἕτερον τὸν τὰ οἰκεῖα τημελεῖν ὀφείλοντα τραύματα ἀνακόλουθον, γαμετῇ μὲν μιᾷ συναφθέντας, χήρα δὲ ἡ προσληφθεῖσα ἐτύγχανεν. ὡσαύτως δὲ καὶ τοὺς μετὰ τὴν χειροτονίαν γάμῳ ἐνὶ παρανόμῳ προσομιλήσαντας, τοῦτ' ἔστι πρεσβυτέρους καὶ διακόνους καὶ ὑποδιακόνους, ἤδη ἐπὶ βραχύν τινα χρόνον εἰρχθέντας τῆς ἱερᾶς λειτουργίας καὶ ἐπιτιμηθέντας, αὖθις αὐτοῖς ἐν τοῖς οἰκείοις ἀποκατασταθῆναι βαθμοῖς, μηδαμῶς ἐν ἑτέρῳ μείζονι προκόπτοντας βαθμῷ, προδήλως διαλυθέντος αὐτοῖς τοῦ ἀθέσμου συνοικεσίου. ταῦτα δὲ ἐπὶ τοῖς καταληφθεῖσιν μέχρι τῆς πεντεκαιδεκάτης, ὡς εἴρηται, τοῦ Ἰαννουαρίου μηνός, τῆς τετάρτης ἰνδικτιῶνος, ἐν τοῖς προδηλωθεῖσι πταίσμασι καὶ μόνον ἱερατικοῖς ἐτυπώσαμεν, ὁρίζοντες ἀπὸ τοῦ παρόντος, καὶ ἀνανεούμενοι τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα, τὸν δυσὶ γάμοις συμπλακέντα μετὰ τὸ βάπτισμα, ἢ παλλακὴν κτησάμενον, μὴ δύνασθαι εἶναι ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ. ὡσαύτως καὶ τὸν χήραν λαμβάνοντα, ἢ ἐκβεβλημένην, ἢ ἑταίραν, ἢ οἰκέτιν, ἢ τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, μὴ δύνασθαι εἶναι ἐπίσκοπον ἢ πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἢ ὅλως τοῦ καταλόγου τοῦ ἱερατικοῦ.

Qui uerò eos hanc ſecundarum nuptiarum affectionem tranſierunt quidem, ſed ante noſtram cognitionem procul peregrinam ſpuriamq́; coniunctionem abiecerunt, uel quorum uxores ſecundæ obiere, uel ipſi ad conuerſionem prouidentes, in animum ſobrietatem reuocarunt, & ſubito eorum omnium quæ prius contra leges erant, obliti ſunt, ſiue preſbyteri ſiue diaconi ſint, uiſum eſt eos ceſſare debere ab omni ſacro munere & actione in certũ tempus dãnatos, dummodo honores quidem ſuæ ſedis & ſtatum retineant contẽti primo accubitu: lachrymis à Domino efflagitantes, ut ſibi remittat illud ignorantiæ peccatum, ineptum enim eſt ut alijs bene precetur, qui neceſſe habet curare ſua uulnera. Cæterũ qui uni quidem coniuncti ſunt uxori, ſed quę uidua eſſet cum aſcita fuit, ſimiliter & qui poſtquam fuere electi, nuptijs illegitimis adhæſere, hoc eſt presbyteri, diaconi & hypodiaconi: ad breue aliquod tempus damnati, ſemotiq́; à ſacra adminiſtratione, rurſus ad eoſdem reſtituantur gradus, dummodo ad maiorem non procedant gradum latenter illegitimo contubernio ſoluto. Et hæc quidem ſolum in ſacerdotibus diſpoſuimus de manifeſtis lapſib⁹ ut dictũ eſt à decimoquinto Ianuarij menſis quartæ indictionis definientes ab hoc tempore, & reſtituentes canonem illum, qui prohibet, ut qui ad ſecundas nuptias tranſierit poſt baptiſmũ, uel pellicem habuerit, non poſsit epiſcopus aut preſbyter creari, uel diaconus, aut omnino ordinis ſacri. Similiter & qui uiduam aſſumpſerit, uel repudiatam, uel amitam, uel ancillam, uel meretricem, eſſe non poteſt epiſcopus uel presbyter, uel diaconus, uel omnino ordinis ſacri.

4 Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος ἢ ὑποδιάκονος ἢ ἀναγνώστης ἢ ψάλτης ἢ θυρωρός, γυναῖκα ἀφιερωμένην θεῷ μιχθείη, καθαιρείσθω, ὡς τὴν νύμφην τοῦ θεοῦ διαφθείρας· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

Si quis epiſcopus, uel presbyter, uel diaconus, uel ſubdiaconus, uel lector, uel cantor, uel oſtiarius cum muliere Deo dicata coierit, deponatur, ut qui Chriſti ſponſam uiolauerit. Si autem laicus, ſegregetur.

5 Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι, τῶν ἐν τῷ κανόνι ἐμφερομένων ἀνυπόπτων προσώπων ἐκτὸς διάγων, γυναῖκα κεκτήσθω ἢ θεραπαινίδας, τὸ ἀνεπίληπτον ἑαυτῷ ἐντεῦθεν τηρῶν. εἰ δὲ παραβαίνει τις τὰ παρ' ἡμῶν ὁρισθέντα, καθαιρείσθω. τὸ αὐτὸ δὲ καὶ οἱ εὐνοῦχοι παραφυλαττέσθωσαν, τὸ ἄμεμπτον ἑαυτοῖς προνοούμενοι· παραβαίνοντες δέ, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρείσθωσαν· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφοριζέσθωσαν.

Nemo qui ordini ſacerdotali adnumeratus eſt ex perſonis non ſuſpectis quæ in canone cenſentur foris manens, mulierem aut ancillas poſsideat, ſeq́; ipſum hac in re ſuſpicioni nõ obnoxium faciat. Qui uerò à nobis definita tranſgreſſus fuerit, deponantur. Hoc ipſum etiam Eunuchi obſeruent & ſeipſos, ut ſeipſos inculpatos præſtent, tranſgredientes uerò ſi clerici fuerint deponantur, ſi laici ſeparentur.

6 Quoniam in Apoſtolicis canonibus dictũ eſt, eorum qui non ducta uxore in clerũ promouentur, ſolos lectores & cantores uxorem poſſe ducere: & nos hoc ſeruãtes, decernimꝰ, ut deinceps nulli penitus hypodiacono, uel diacono, uel presbytero poſt ſui ordinationẽ, coniugium cõtrahere liceat. Si autem hoc facere auſus fuerit, deponatur. Si quis autem eorum qui in clerum accedunt, uelit lege matrimonij mulieri coniũgi: antequam hypodiaconus, uel diaconꝰ, uel presbyter ordinetur, hoc faciat.

7 Quoniã in nonnullis eccleſijs diaconos officia eccleſiaſtica habere cognouimus, & ex hoc nõnullos eorum arrogãtia & licentia fretos ante presbyteros ſedere, ſtatuimus ut diaconus etiã ſi in dignitatate, id eſt, in quouis ſit officio eccleſiaſtico, ante presbyterũ non ſedeat, præterquã ſi proprij Patriarchæ, uel Metropolitani uicẽ gerẽs adſit in alia ciuitate ſuper aliquo capite. Tũc enim ut locũ illius implens honorabit. Si quis autẽ tyrannica adductus audacia tale quid efficere auſus fuerit, is ex proprio gradu deiectus, ſit omniũ ultimus eiꝰ ordinis, in cuiꝰ eſt catalogo in ſua eccleſia.

Cum ipſe Dominus nos hortetur ut non amemus primos accubitus, ſecundum doctrinam ab ipſo Domino & Deo traditam apud ſanctum euangeliſtam Lucam. Dicebat enim ad inuitatos parabolam, intẽdens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos. Cum inuitatꝰ fueris ab aliquo ad nuptias, ne accumbas in primo loco, ne forte honoratior te ſit inuitatus ab illo, & ueniens is qui te & illum uocauit, dicat tibi: da huic locum, & tunc incipias cum rubore extremum locum tenere. Quin potius cùm uocatus fueris, uade, accumbe in nouiſsimo loco: ut cum uenerit qui te inuitauit dicat tibi: Amice, aſcende ſuperius: tunc erit tibi gloria coram ſimul diſcumbentibus: quia omnis qui ſe extollit deijcietur: & qui ſe deijcit extolletur. Hoc igitur obſeruetur etiam in cæteris ſacris ordinibus, quandoquidem mundanis dignitatibus ſpirituales præſtantiores eſſe ſcimus.

8 EA quæ à ſanctis patribus nobis tradita ſunt nos ualere in uniuerſum uolumus, ac renouamus canonem qui præcipit ut quotannis fiant in ſingulis prouincijs ſynodi epiſcoporum quocunque in loco metropolitanus epiſcopus decreuerit. Quoniam uerò ꝓpter barbarorum incurſiones ac alias ob cauſas q̃ incidũt eccleſiæ p̃ſides nõ poſſunt bis ĩ anno ſynodos celebrare, uiſũ eſt ut omnino ſemel

6 Ἐπειδὴ παρὰ τοῖς ἀποστολικοῖς κανόσιν εἴρηται τῶν εἰς κλῆρον προσαγομένων ἀγάμων, μόνους ἀναγνώστας καὶ ψάλτας γαμεῖν, καὶ ἡμεῖς τοῦτο παραφυλάττοντες, ὁρίζομεν, ἀπὸ τοῦ νῦν μηδαμῶς ὑποδιάκονον ἢ διάκονον ἢ πρεσβύτερον, μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ προερχομένην χειροτονίαν, ἔχειν ἄδειαν, γαμικὸν ἑαυτῷ συνιστᾶν συνοικέσιον. εἰ δὲ τοῦτο τολμήσοι ποιῆσαι, καθαιρείσθω· εἰ δὲ βούλοιτό τις τῶν εἰς κλῆρον προερχομένων, γάμου νόμῳ συνάπτεσθαι γυναικί, πρὸ τῆς τοῦ ὑποδιακόνου ἢ διακόνου ἢ πρεσβυτέρου χειροτονίας τοῦτο πραττέτω.

7 Ἐπειδὴ δὲ μεμαθήκαμεν ἐν ἐνίαις τῶν ἐκκλησιῶν, διακόνους τυγχάνειν ὀφφίκια ἐκκλησιαστικὰ ἔχοντας, ἐντεῦθέν τε τινὰς αὐτῶν αὐθαδείᾳ καὶ αὐτονομίᾳ κεχρημένους πρὸ τῶν πρεσβυτέρων καθέζεσθαι, ὁρίζομεν ὥστε τὸν διάκονον κἂν ἐν ἀξιώματι, τουτέστιν ἐν ὀφφικίῳ τῷ οἱῳδήποτε ἐκκλησιαστικῷ τυγχάνοι, τὸν τοιοῦτον μὴ πρὸ τοῦ πρεσβυτέρου καθέζεσθαι. ἐκτὸς, εἰ μὴ τὸ πρόσωπον ἐπέχων τοῦ οἰκείου πατριάρχου ἢ μητροπολίτου, ἐν ἑτέρᾳ πόλει παραγένηται ἐπί τινι κεφαλαίῳ. τότε γὰρ, ὡς τὸν ἐκείνου τόπον ἀναπληρῶν, τιμηθήσεται. εἰ δέ τις τοιούτῳ τολμήσοι τυραννικῷ χρώμενος θράσει διαπράξασθαι, ὁ τοιοῦτος ἐκ τοῦ οἰκείου καταβιβασθεὶς βαθμοῦ, ἔσχατος πάντων γινέσθω τοῦ ἐν ᾧ περ καταλέγεται τάγματος ἐν τῇ κατ' αὐτὸν ἐκκλησίᾳ· τοῦ κυρίου ἡμῖν παραινοῦντος, μὴ χαίρειν ταῖς πρωτοκλισίαις, κατὰ τὴν ἐν τῷ ἁγίῳ εὐαγγελιστῇ Λουκᾷ, ὡς ἐξ αὐτοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ θεοῦ κειμένην διδασκαλίαν· ἔλεγε γὰρ πρὸς τοὺς κεκλημένους παραβολὴν ἐπέχων, πῶς τὰς πρωτοκλισίας ἐξελέγοντο, λέγων πρὸς αὐτούς. ὅταν κληθῇς ὑπό τινος εἰς γάμους, μὴ κατακλιθῇς εἰς τὴν πρωτοκλισίαν. μή ποτε ἐντιμότερός σου ᾖ κεκλημένος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἐλθὼν ὁ σὲ καὶ αὐτὸν καλέσας, ἐρεῖ σοι. δὸς τούτῳ τόπον· καὶ τότε ἄρξῃ μετὰ αἰσχύνης τὸν ἔσχατον τόπον κατέχειν· ἀλλ' ὅταν κληθῇς, ἀνάπεσε εἰς τὸν ἔσχατον τόπον· ἵνα ὅταν ἔλθῃ ὁ κεκληκὼς εἴπῃ σοι. φίλε προσανάβηθι ἀνώτερον. τότε ἔσται σοι δόξα ἐνώπιον τῶν συνανακειμένων σοι. ὅτι πᾶς ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν, ταπεινωθήσεται, καὶ ὁ ταπεινῶν, ὑψωθήσεται. τὸ δὲ αὐτὸ φυλαχθήσεται καὶ ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἱερῶν ταγμάτων· ἐπειδὴ τῶν κατὰ τὸν κόσμον ἀξιωμάτων, κρείττονα τὰ πνευματικὰ ἐπιστάμεθα.

8 Ἐν πᾶσιν τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν θεσπισθέντα καὶ ἡμεῖς κρατεῖν βουλόμενοι, ἀνανεοῦμεν καὶ τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα καθ' ἕκαστον ἔτος συνόδους τῶν ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ γίνεσθαι ἐπισκόπων, ἔνθα ἂν ὁ τῆς μητροπόλεως δοκιμάσῃ ἐπίσκοπος. ἐπειδὴ δὲ διά τε τὰς τῶν βαρβάρων ἐπιδρομάς, διά τε προσπιπτούσας ἑτέρας αἰτίας, ἀδυνάτως οἱ τῶν ἐκκλησιῶν πρόεδροι ἔχουσιν, δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ τὰς συνόδους ποιεῖσθαι, ἔδοξεν ὥστε τρόπῳ παντὶ ἅπαξ τοῦ ἔτους

ἔτους τὴν τῶν προγεγραμμένων ἐπισκόπων διὰ τὰ ὡς εἰκὸς ἀναφυόμενα ἐκκλησιαστικὰ κεφάλαια ἑκάστης ἐπαρχίας γίνεσθαι σύνοδον, ἀπὸ τῆς ἁγίας τοῦ πάσχα ἑορτῆς, καὶ μέχρι συμπληρώσεως τοῦ ὀκτωβρίου μηνὸς ἑκάστου ἔτους κατὰ τὸν τόπον, ὃν ὁ τῆς μητροπόλεως, καθὰ προείρηται, δοκιμάσει ἐπίσκοπος. τοὺς δὲ μὴ συνιόντας ἐπισκόπους, ἐνδημοῦντας ταῖς ἑαυτῶν πόλεσιν, καὶ ταῦτα ἐν ὑγείᾳ διάγοντας, καὶ πάσης ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαίας ἀσχολίας ὄντας ἐλευθέρους, ἀδελφικῶς ἐπιπλήττεσθαι.

9 Μηδενὶ ἐξεῖναι κληρικῷ καπηλικὸν ἐργαστήριον ἔχειν. εἰ γὰρ τῷ τοιούτῳ εἰσιέναι ἐν καπηλείῳ οὐκ ἐπιτέτραπται, πόσῳ μᾶλλον ἄλλοις ἐν τούτῳ διακονεῖσθαι, καὶ ἃ μὴ θέμις αὐτῷ ἐγχειρεῖν, εἰ δέ τι τοιοῦτον διαπράξοιτο, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω.

10 Ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, τόκους ἢ τὰς λεγομένας ἑκατοστὰς λαμβάνων, ἢ παυσάσθω ἢ καθαιρείσθω.

11 Μηδεὶς τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι, ἢ λαϊκός, τὰ παρὰ τῶν ἰουδαίων ἄζυμα ἐσθιέτω, ἢ τούτοις προσοικειούσθω, ἢ ἐν νόσοις προσκαλείσθω, καὶ ἰατρείας παρ' αὐτῶν λαμβανέτω, ἢ ἐν βαλανείοις τούτοις παντελῶς συλλουέσθω. εἰ δέ τις τοῦτο πρᾶξαι ἐπιχειροίη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω, εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

12 Καὶ τοῦτο δὲ εἰς γνῶσιν ἡμετέραν ἦλθεν, ὡς ἔν τε τῇ ἀφρικῇ καὶ λιβύῃ καὶ ἑτέροις τόποις οἱ τῶν ἐκεῖσε θεοφιλέστατοι πρόεδροι συνοικεῖν ταῖς ἰδίαις γαμεταῖς, καὶ μετὰ τὴν ἐπ' αὐτοῖς προελθοῦσαν χειροτονίαν, οὐ παραιτοῦνται πρόσκομμα τοῖς ἄλλοις τιθέντες καὶ σκάνδαλον. πολλῆς οὖν ἡμῖν σπουδῆς οὔσης, τὸ πάντα πρὸς ὠφέλειαν τῶν ὑπὸ χεῖρα ποιμνίων διαπράττεσθαι. ἔδοξεν, ὥστε μηδαμῶς τὸ τοιοῦτον ἀπὸ τοῦ νῦν γίνεσθαι. τοῦτο δὲ φαμέν, οὐκ ἐπ' ἀθετήσει ἢ ἀνατροπῇ τῶν ἀποστολικῶς νενομοθετημένων, ἀλλὰ τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἐπὶ τὸ κρεῖττον προκοπῆς, τῶν λαῶν προμηθούμενοι, καὶ τὸ μὴ δοῦναι μῶμόν τινα κατὰ τῆς ἱερατικῆς καταστάσεως. φησὶν γὰρ ὁ θεῖος ἀπόστολος· πάντα εἰς δόξαν θεοῦ ποιεῖτε, ἀπρόσκοποι γίνεσθε καὶ ἰουδαίοις καὶ ἕλλησι καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ. καθὼς κἀγὼ πάντα πᾶσιν ἀρέσκω, μὴ ζητῶν τὸ ἐμαυτοῦ συμφέρον, ἀλλὰ τὸ τῶν πολλῶν, ἵνα σωθῶσιν· μιμηταί μου γίνεσθε, καθὼς κἀγὼ, Χριστοῦ. εἰ δέ τις φωραθείη τὸ τοιοῦτον πράττων καθαιρείσθω.

13 Ἐπειδὴ ἐν τῇ ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἐν τάξει κανόνος παραδεδόσθαι διέγνωμεν, τοὺς μέλλοντας διακόνου ἢ πρεσβυτέρου χειροτονίας ἀξιοῦσθαι, καθομολογεῖν ὡς οὐκέτι ταῖς αὐτῶν συνάπτονται γαμεταῖς· ἡμεῖς τῷ ἀρχαίῳ ἐξακολουθοῦντες κανόνι τῆς ἀποστολικῆς ἀκριβείας καὶ τάξεως, τὰ τῶν ἱερῶν ἀνδρῶν κατὰ νόμους συνοικέσια,

ſingulis annis ab epiſcopis, propter cauſas eccleſiaſticas quæ ut uerisimile eſt exoriũtur, in unaquaq; prouincia ſynod⁹ fiat à ſacro paſchatis feſto uſq; ad finẽ Octobris menſis, annuatim eo in loco quem, ut diximus, metropolitanus epiſcopus elegerit. Epiſcopi uerò qui non conuenerint, & ſuas urbes inhabitãt, ac ſani & incolumes ſunt, & ab omni inexcuſabili ac neceſſaria narratione liberi ſunt, fraternè plectantur.

Nulli clericorum liceat cauponariã tabernam habere. Nam ſi huic in cauponam ingredi non permittitur, quantò minus alijs in illis ſeruire, quæ ipſum attingere nefas eſt. Si quis autem talia facit aut ceſſet, aut deponatur.

Epiſcopus, presbyter, aut diaconus, qui uſuras uel centeſimas, accipit, uel ceſſet, uel deponatur.

Nemo eorum qui in ſacro ordine cenſentur, aut laicus Iudæorum azyma comedat, uel ullam cum eis familiaritatẽ ineat, uel in morbis accerſat, uel medicinas ab eis ſuſcipiat, uel unà cum eis in balneis lauetur. Si quis cõtra fecerit, ſi ſit clericus deponatur, ſi laicus, excommunicetur.

Ad noſtram cognitionem hoc quoq; peruenit quòd in Africa & Lybia ac alijs in locis, ſunt Dei amantes eccleſiarum præſides uxoribus ſuis cohabitant, & poſtquam ordinati ſunt non æſtimant quòd alijs offendiculum & ſcandalum ponunt. Quamobrem cum magno ſtudio teneamur ut omnia ad utilitatem gregis qui ſub manibus eſt peragantur uiſum ut ab hoc tempore nihil tale deinceps fiat. Hoc autem dicimus non ut ſpernamus aut immutemus ea quæ apoſtolicè ſtatuta ſunt, ſed prouidentes ſaluti & meliori promotioni plebis, item ne uituperio exponatur ſacerdotalis ordo. Inquit enim diuinus apoſtolus omnia in gloriam Dei facite, tales eſtote ut nullum præbeatis offendiculum neque Iudæis, neque Græcis, neque eccleſiæ Dei: quẽadmodum ego per omnia omnibus placeo, non quærens meam ipſius utilitatem, ſed multorum, ut ſalui fiant. Imitatores mei eſtote ſicut & ego Chriſti. Si quis igitur deprehenſus fuerit hæc facere deponatur.

Quoniam cognouimus, in Romana eccleſia in ordine canonis traditum, ut hi qui digni iudicantur ut diaconi uel presbyteri fiant, confiteantur ſe in poſterum nolle ſuas uxores attingere, nos antiquum canonem apoſtolicæ diligentiæ & ordinis ſequentes, ſacrorum uirorum coniugia legitima etiam

etiam in poſterum ualere uolumus, nullo modo ipſorum cum uxoribus coniunctionem ſoluẽtes neq; priuantes eos mutuo congreſſu tempore conuenienti. Quamobrem qui dignus fuerit ut ſubdiaconus diaconus aut presbyter ordinetur, hic legitimæ uxori cohabitans nullo modo prohibeatur talem gradũ conſcendere, neque tempore ordinationis poſtuletur ab eo profeſsio ut legitimum cum propria uxore congreſſum deſerat. Ne hac ratione coniugium à Deo inſtitutum & eius præſentia conſecratum, iniuria uiolenter afficiamus, euangelio clamante, Quod Deus coniunxit homo non ſeparet: & apoſtolo docente, coniugium eſſe honorabile, & cubile impollutum, ac uxori uinctus ne quæras ſolui. Nouimus eos qui Carthagine conuenerunt curam habẽtes grauitatis uitæ miniſtrorum, dixiſſe, ſubdiaconos ſacra myſteria tractantes, diaconos item & presbyteros, ſecundum proprias regulas debere à coniugibus continere, ut quod ab apoſtolo traditum eſt & antiquitus obtinuit ſimiliter ſeruemus, ſciẽtes uniuſcuiuſq; rei tempus & maximè ieiunij ac orationis. Oportet enim eos qui altari inſeruiunt tempore eo quo ſacra adminiſtrant in omnibus ſe continere, ut ea quæ à Deo ſimpliciter petunt adipiſci poſsint. Si quis igitur contra Apoſtolicos canones auſus fuerit mouere aliquos ſacerdotũ, ut presbyteros inquam diaconos aut ſubdiaconos priuet congreſſu & communione uxorum, deponatur. Eodẽ modo ſi presbyter aut diaconus ſuam uxorem religionis prætextu eiecerit, ſegregetur, & ſi perſeuerauerit, deponatur.

καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν ἐῤῥῶσθαι βουλόμεθα, μηδαμῶς αὐτῶν τὴν πρὸς γαμετὰς συνάφειαν διαλύοντες, ἢ ἀποστεροῦντες αὐτοὺς τῆς πρὸς ἀλλήλους κατὰ καιρὸν τὸν προσήκοντα ὁμιλίας· ὥς τε, εἴ τις ἄξιος εὑρεθείη πρὸς χειροτονίαν ὑποδιακόνου ἢ διακόνου ἢ πρεσβυτέρου, οὗτος μηδαμῶς κωλυέσθω ἐπὶ τοιοῦτον βαθμὸν ἐμβιβάζεσθαι, γαμετῇ συνοικῶν νομίμῳ. μήτε μὴν ἐν τῷ τῆς χειροτονίας καιρῷ ἀπαιτείσθω ὁμολογεῖν, ὡς ἀποστήσεται τῆς νομίμου πρὸς τὴν οἰκείαν γαμετὴν ὁμιλίας· ἵνα μὴ ἐντεῦθεν τὸν ἐκ θεοῦ νομοθετηθέντα καὶ εὐλογηθέντα τῇ αὐτοῦ παρουσίᾳ, γάμον καθυβρίζειν ἐκβιαθῶμεν, τῆς τοῦ εὐαγγελίου φωνῆς βοώσης· ἃ ὁ θεὸς ἔζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω· καὶ τοῦ ἀποστόλου διδάσκοντος τίμιον τὸν γάμον καὶ τὴν κοίτην ἀμίαντον, καὶ δέδεσαι γυναικὶ μὴ ζήτει λύσιν. ἴσμεν δὲ ὥσπερ καὶ οἱ ἐν Καρθαγένῃ συνελθόντες, τῆς ἐν βίῳ σεμνότητος τῶν λειτουργῶν τιθέμενοι πρόνοιαν, ἔφασαν, ὥς τε τοὺς ὑποδιακόνους, τοὺς τὰ ἱερὰ μυστήρια ψηλαφῶντας, καὶ τοὺς διακόνους καὶ πρεσβυτέρους κατὰ τοὺς ἰδίους ὅρους, καὶ ἐκ τῶν συμβίων ἐγκρατεύεσθαι, ἵνα καὶ τὸ διὰ τῶν ἀποστόλων παραδοθὲν, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχαιότητος κρατηθὲν, ὁμοίως φυλάξωμεν, καιρὸν ἐπὶ παντὸς ἐπιστάμενοι πράγματος, καὶ μάλιστα νηστείας καὶ προσευχῆς. χρὴ γὰρ τοὺς τῷ θυσιαστηρίῳ προσεδρεύοντας, ἐν τῷ καιρῷ τῆς τῶν ἁγίων μεταχειρήσεως ἐγκρατεῖς εἶναι ἐν πᾶσιν, ὅπως δυνηθῶσιν, ὃ παρὰ τοῦ θεοῦ ἁπλῶς αἰτοῦσιν ἐπιτυχεῖν. εἴ τις οὖν τολμήσοι παρὰ τοὺς ἀποστολικοὺς κανόνας κινούμενος τινὰς τῶν ἱερωμένων, πρεσβυτέρων φαμὲν ἢ διακόνων, ἀποστερεῖν τῆς πρὸς τὴν νόμιμον γυναῖκα συναφείας τε καὶ κοινωνίας, καθαιρείσθω· ὡσαύτως καὶ, εἴ τις πρεσβύτερος ἢ διάκονος, τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα προφάσει εὐλαβείας ἐκβάλλει, ἀφοριζέσθω· ἐπιμένων δὲ, καθαιρείσθω.

Canon ſanctorum & diuinorum patrum etiã hac in re ſeruetur, ut presbyter non ordinetur ante trigeſimum annum, etiam ſi fuerit homo ſingulariter dignus tñ ſeruetur. Dominus enim Ieſus Chriſtus trigeſimo anno baptizatus eſt, & docere cœpit. Similiter diaconus ante uigeſimumquintum, & diaconiſſa ante quadrageſimum non ordinetur.

14 Ὁ τῶν ἁγίων καὶ θεοφόρων ἡμῶν πατέρων κρατείτω κανὼν καὶ ἐν τούτῳ, ὥς τε πρεσβύτερον πρὸ τῶν τριάκοντα ἐτῶν μὴ χειροτονεῖσθαι, κἂν πάνυ ᾖ ὁ ἄνθρωπος ἄξιος, ἀλλ' ἀποτηρεῖσθαι. ὁ γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει ἐβαπτίσθη, καὶ ἤρξατο διδάσκειν· ὁμοίως, μήτε διάκονος, πρὸ τῶν εἰκοσιπέντε ἐτῶν, ἢ διακόνισσα πρὸ τῶν τεσσαράκοντα ἐτῶν χειροτονείσθω.

Subdiaconus non ordinetur minor natu annis uiginti. Si uerò aliquis contra conſtitutum tempus ordinatus fuerit in quocunq; ordine eccleſiaſtico deponatur.

15 Ὑποδιάκονος μὴ ἧττον τῶν εἴκοσι ἐτῶν χειροτονείσθω. εἰ δέ τις τῶν ἐν οἱᾳοῦν ἱερατικῇ καταστάσει παρὰ τοὺς ὁρισθέντας χειροτονηθείη χρόνους, καθαιρείσθω.

QVONIAM Actorum liber ſeptem diaconos ab apoſtolis conſtitutos eſſe tradit, & Neoceſarienſis ſynodus obediens actis apoſtolorum, in canonibus ſuis ſic apertè diſſeruit, quòd ſeptem debent eſſe diaconi, quantumuis magna urbs fuerit.

16 Ἐπειδὴ αἱ τῶν πράξεων βίβλοι ἑπτὰ διακόνους ὑπὸ τῶν ἀποστόλων παραδεδώκασιν, οἱ δὲ τῆς κατὰ Νεοκαισάρειαν συνόδου οὕτως ἐν τοῖς ἐκτεθεῖσι παρ' αὐτῶν κανόσιν σαφῶς διεξῆλθον, ὅτι διάκονοι ἑπτὰ ὀφείλουσιν εἶναι κατὰ τὸν κανόνα, κἂν πάνυ μεγάλη ἡ πόλις ᾖ, πεισθήσῃ δὲ ἐκ τῆς βίβλου τῶν πρα-

πράξεων· ἡμεῖς δὲ τὸ ἀποστολικὸν ῥητὸν τῷ νῷ ἐφαρμόσαντες τῶν πατέρων, εὕρομεν ὡς ὁ λόγος αὐτοῖς οὐ περὶ τῶν τοῖς μυστηρίοις διακονουμένων ἀνδρῶν ἦν, ἀλλὰ περὶ ταῖς χρείαις τῶν τραπεζῶν ὑπουργίας, τῆς τῶν πράξεων βίβλου οὕτως ἐχούσης. ἐν ταῖς ἡμέραις πληθυνόντων τῶν μαθητῶν ἐγένετο γογγυσμὸς τῶν ἑλληνιστῶν πρὸς τοὺς ἑβραίους, ὅτι παρεθεωροῦντο ἐν τῇ διακονίᾳ τῇ καθημερινῇ αἱ χῆραι αὐτῶν. προσκαλεσάμενοι δὲ οἱ δώδεκα τὸ πλῆθος τῶν μαθητῶν, εἶπον· οὐκ ἀρεστόν ἡμᾶς καταλείψαντας τὸν λόγον τοῦ θεοῦ, διακονεῖν τραπέζαις. ἐπισκέψασθε οὖν ἀδελφοὶ ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἑπτά, πλήρεις πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας· οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης· ἡμεῖς δὲ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ διακονίᾳ τοῦ λόγου προσκαρτερήσωμεν. καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος ἐπὶ παντὸς τοῦ πλήθους· καὶ ἐξελέξαντο Στέφανον ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ πνεύματος ἁγίου, καὶ Φίλιππον, καὶ Πρόχορον, καὶ Νικάνορα, καὶ Τίμωνα, καὶ Παρμενᾶν, καὶ Νικόλαον προσήλυτον ἀντιοχέα, οὓς ἔστησαν ἐνώπιον τῶν ἀποστόλων. ταῦτα διερμηνεύων ὁ τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, οὕτως διέξεισιν· θαυμάσαι ἄξιον, πῶς οὐκ ἐσχίσθη τὸ πλῆθος ἐπὶ τῇ αἱρέσει τῶν ἀνδρῶν, πῶς οὐκ ἀπεδοκιμάσθησαν ὑπ' αὐτῶν οἱ ἀπόστολοι, ὁποῖον δὲ ἄρα ἀξίωμα οὗτοι εἶχον, καὶ ποίαν ἐδέξαντο χειροτονίαν, ἀναγκαῖον μαθεῖν· ἆρα τὴν τῶν διακόνων; καὶ μὴν τοῦτο ἐν ταῖς ἐκκλησίαις οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τῶν πρεσβυτέρων οὖν ἡ οἰκονομία; καίτοι οὐδέπω οὐδεὶς ἐπίσκοπος ἦν, ἀλλ' οἱ ἀπόστολοι μόνον· ὅθεν οὔτε διακόνων οὔτε πρεσβυτέρων οἶμαι τὸ ὄνομα εἶναι, δῆλον καὶ φανερόν. ἐπὶ τούτοις οὖν κηρύσσομεν καὶ ἡμεῖς, ὥστε τοὺς προειρημένους ἑπτὰ διακόνους, μὴ ἐπὶ τῶν τοῖς μυστηρίοις διακονουμένων λαμβάνεσθαι, κατὰ τὴν προερμηνευθεῖσαν διδασκαλίαν. ἀλλὰ τοὺς τὴν οἰκονομίαν τῆς κοινῆς χρείας τῶν τότε συνηθροισμένων ἐγχειρισθέντας τούτους ὑπάρχειν, οἳ τύπος ἡμῖν κἀν τούτῳ γεγόνασι τῆς περὶ τοὺς δεομένους φιλανθρωπίας τε καὶ σπουδῆς.

17 Ἐπειδὴ ὑπὸ διαφόρων ἐκκλησιῶν κληρικοὶ, τὰς ἰδίας, ἐν αἷς ἐχειροτονήθησαν, ἐκκλησίας καταλιπόντες, πρὸς ἑτέρους συνέδραμον ἐπισκόπους, καὶ γνώμης δίχα τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου ἐν ταῖς ἀλλοτρίαις κατετάγησαν ἐκκλησίαις, ἐκ τούτου τε συνέβη ἀνυποτάκτους αὐτοὺς καταστῆναι, ὁρίζομεν ὥστε ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου μηνὸς τῆς παρελθούσης τετάρτης ἐπινεμήσεως, μηδένα τῶν ἁπάντων κληρικῶν, κἂν ἐν οἱῳδήποτε τυγχάνῃ βαθμῷ, ἄδειαν ἔχειν, ἐκτὸς τῆς τοῦ οἰκείου ἐπισκόπου ἐγγράφου ἀπολυτικῆς, ἐν ἑτέρᾳ καταταγῆναι ἐκκλησίᾳ. ἐπεὶ ὁ μὴ τοῦτο ἀπὸ τοῦ νῦν παραφυλαττόμενος, ἀλλὰ καταισχύνων τό γε ἐπ' αὐτῷ τὸν τὴν χειροτονίαν αὐτῷ ἐπιτεθεικότα, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ παραλόγως αὐτὸν προσδεξάμενος.

Nos cum dicto apoſtolico mentem patrum adaptaſſemus inuenimus eos eſſe locutos non de uiris qui miniſtrant myſterijs, ſed de miniſterio quòd in uſu menſarum adhibeatur, cum liber Actorum ſic habeat. In diebus autem illis creſcente numero diſcipulorum, ortum eſt murmur Græcorum aduerſus Hebræos, eo quòd deſpicerentur in miniſterio quotidiano uiduæ ipſorum. Cæterum duodecim illi cùm iuſsiſſent adeſſe multitudinē diſcipulorum, dixerunt: Non eſt placitum, ut nos derelicto ſermone Dei, miniſtremus menſis. Circumſpicite ergo fratres, uiros ex uobis ſpectatæ probitatis ſeptem, plenos ſpiritu ſancto & ſapientia, quibus delegabimus hoc negotij. Nos uerò deprecationi & adminiſtrando ſermoni incumbemus. Et placuit hic ſermo coram tota multitudine. Et elegerunt Stephanum uirum plenum fide & ſpiritu ſancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaū proſelytum Antiochenum. Hos ſtatuerunt in conſpectum apoſtolorum. Hæc interpretans eccleſiæ doctor Ioannes Chryſoſtomus ſic explicat. Admiratione dignum eſt quòd multitudo non diuiſa eſt in electione horum uirorum, quòd apoſtoli ab ipſis præteriti ſunt. Qualem autem dignitatem ſi habuerint & quam ordinationem ſuſceperint neceſſariò diſcendū eſt. Vtique diaconorum Attamen hoc in eccleſijs non eſt: ſed hæc adminiſtratio eſt presbyterorum, & tum nullus erat epiſcopus ſed ſolum apoſtoli. Quamobrem puta manifeſtum & conſpicuum neque diaconorum neque presbyterorum nomen eſſe. His de cauſis nos quoque denunciamus ut ante dicti ſeptē diaconi, non eligantur ut myſterijs inſeruiant, ſecundū iam explicatam doctrinā, uerum tales ſint qui adminiſtrationem aggrediuntur cōmuniū negotiorū eorū qui cōgregati ſunt, ac ſint etiam nobis typus humanitatis & ſtudij circa egenos.

Quoniā diuerſarū eccleſiarū clerici, eccleſias proprias in quibus ordinati ſunt deſerūt, & ad alios epiſcopos concurrūt, & prꝫter ſui epiſcopi ſētētiā in alienis eccleſijs ordinant, hinc uerò uenit ut tales in nullū ordinē cogi poſsint, ſtatuimꝰ, ut à mēſe Iāuario aduenientis quartæ indictionis nullus omnino clericorū in quocūq; tādē gradu fuerit facultatē habeat ut ſine ꝓprij epiſcopi ſcriptura dimiſſoria in aliena eccleſia ordinē aliquē habeat. Qui uerò hoc ī poſterū nō obſeruauerit, & eū à quo ordinatꝰ eſt dedecore affecerit, hic deponat, & is quoq; à quo præter rationē ſuſceptꝰ eſt.

Clericos

18 Clericos qui propter barbarorum incurſiones uel aliquo alio modo, ex infortunio exules facti ſunt, ceſſante ea ratione, aut barbaris qui incurſionem fecerunt domum redeuntibus, iubemus denuò ad ſuas eccleſias reuerti, atque eas non aliquandiu minus diſſimulanter deſerere. Si uerò aliquis non permãſerit iuxta præſentem canonem deponatur, donec reuertatur ad ſuã eccleſiam: idẽ quoq; fiat epiſcopo qui eum detinet.

Τοὺς προφάσει βαρβαρικῆς ἐπιδρομῆς, ἢ ἄλλως πως ἐκ περιστάσεως μεταναστὰς γενομένους κληρικούς, ἡνίκα δ᾽ ἂν ὁ τρόπος αὐτοῖς ἀποπαύσηται, ἢ αἱ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομαί, ἰδίαν τὴν ἀναχώρησιν ἐποιήσαντο, αὖθις ἐν ταῖς οἰκείαις ἐκκλησίαις προστάσσομεν ἐπανέρχεσθαι, καὶ μὴ ἐπὶ πολὺ ταύτας ἀπροφασίστως καταλιμπάνειν. εἰ δέ τις μὴ κατὰ τὸν παρόντα διαγένηται κανόνα, ἀφοριζέσθω, μέχρις ἂν πρὸς τὴν οἰκείαν ἐκκλησίαν ἐπαναδράμοι. τὸ αὐτὸ δὲ τούτῳ καὶ ἐπὶ τῷ κατέχοντι αὐτὸν ἐπισκόπῳ γινέσθω.

19 Quòd oportet eos qui præſunt eccleſijs, in omnibus quidem diebus, ſed pręcipuè Dominicis omnem clerum & populum docere pietatis ac rectæ religióis eloquia, ex diuina ſcriptura colligentes intelligentias & iudicia ueritatis, & non rranſgredientes iam poſitos terminos uel diuinorum patrum traditionem. Sed & ſi ad ſcripturam pertinens controuerſia aliqua excitata fuerit, ne eam aliter interpretentur, quàm quomodo eccleſiæ luminaria & doctores ſuis ſcriptis expoſuerũt: & maiorem exijs laudem aſſequũtur, quàm ſi quæ à ſe dicuntur componant: ne dum quandoq; ad id hæſitant, ab eo quod conuenit excidãt. Per prædictorum enim patrum doctrinã populi ad eorum quæ ſunt bona & expetẽda, & inutilia ac reijcienda cognitionem ueniẽtes, uitam in melius componunt, nec ignorantiæ uitiꝭ conuincuntur, ſed doctrinæ mentẽ adhibentes, ſeipſos adiuuãt ne mali quid eis accidat excitant, & imminentiam ſuppliciorum metu ſibi ſalutem procurant.

Ὅτι δεῖ τοὺς τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶτας ἐν πάσῃ μὲν ἡμέρᾳ, ἐξαιρέτως δὲ ταῖς κυριακαῖς, πάντα τὸν κλῆρον καὶ τὸν λαὸν ἐκδιδάσκειν τοὺς τῆς εὐσεβείας λόγους ἐκ τῆς θείας γραφῆς ἀναλεγομένους τὰ τῆς ἀληθείας νοήματά τε καὶ κρίματα, καὶ μὴ παρεκβαίνοντας τοὺς ἤδη παραδοθέντας ὅρους, ἢ τὴν ἐκ τῶν θεοφόρων πατέρων παράδοσιν, ἀλλὰ καὶ εἰ γραφικὸς ἀνακινηθείη λόγος μὴ ἄλλως τοῦτον ἑρμηνευέτωσαν, ἢ ὡς ἂν οἱ τῆς ἐκκλησίας φωστῆρες καὶ διδάσκαλοι διὰ τῶν οἰκείων συγγραμμάτων παρέθεντο· καὶ μᾶλλον ἐν τούτοις εὐδοκιμήτωσαν, ἢ λόγους οἰκείους συντάττοντες, ἔστιν ὅτε πρὸς τοῦτο ἀπόρως ἔχοντες ἀποπίπτοιεν τοῦ προσήκοντος. διὰ γὰρ τῆς τῶν προειρημένων πατέρων διδασκαλίας οἱ λαοὶ ἐν γνώσει γινόμενοι, τῶν τε σπουδαίων καὶ αἱρετῶν καὶ τῶν ἀσυμφόρων καὶ ἀποβλήτων, τὸν βίον μεταρρυθμίζουσι πρὸς τὸ βέλτιον, καὶ τῷ τῆς ἀγνοίας οὐχ ἁλίσκονται πάθει, ἀλλὰ προσήκοντες τῇ διδασκαλίᾳ, ἑαυτοὺς πρὸς τὸ μὴ κακῶς παθεῖν παραθήγουσι, καὶ φόβῳ τῶν ἐπηρτημένων τιμωριῶν, τὴν σωτηρίαν αὐτοῖς ἐξεργάζονται.

20 Non licet epiſcopo in aliena ciuitate publicè docere. Si hoc facere deprehenſus fuerit, ceſſet ab epiſcopatu, presbyteri autẽ munere fungatur.

Μὴ ἐξέστω ἐπισκόπῳ εἰς ἑτέραν τὴν μὴ αὐτῷ προσήκουσαν πόλιν, δημοσίᾳ διδάσκειν. εἰ δέ τις φωραθείη τοῦτο ποιῶν, τῆς ἐπισκοπῆς παυέσθω· τὰ δὲ τοῦ πρεσβυτερίου ἐνεργείτω.

21 Qui alicui crimini eccleſiaſtico obnoxij fuerint & propter illud in uniuerſum ac longo tempore depoſiti & in laicorũ locum detruſi ſunt, ſi ſponte ad conuerſionem reſpiciẽtes peccatum propter quod gratia exciderunt irritum faciunt, & ab ſe perfectè alienos conſtituunt, clerici ritu tondantur. Si uerò non ſpõte hoc peccatum negauerint comam laicorum ritu nutriant, ut pote qui conuerſationem in mundo cœleſti uitæ præponunt.

Οἱ ἐπ᾽ ἐγκλήμασι κανονικοῖς ὑπεύθυνοι γινόμενοι, καὶ διὰ τοῦτο παντελεῖ τε καὶ διηνεκεῖ καθαιρέσει ὑποβαλλόμενοι, καὶ ἐν τῷ τῶν λαϊκῶν ἀπωθούμενοι τόπῳ· εἰ μὲν ἑκουσίως πρὸς ἐπιστροφὴν ὁρῶντες ἀθετοῦσι τὴν ἁμαρτίαν, δι᾽ ἣν τῆς χάριτος ἐκπεπτώκασι, καὶ ταύτης τέλεον ἀλλοτρίους ἑαυτοὺς καθιστῶσι, κατὰ τοῦ κληρικοῦ κειρέσθωσαν σχήματι· εἰ δὲ μὴ τοῦτο αὐθαιρέτως ἀρνήσωνται, καθάπερ οἱ λαϊκοὶ τὴν κόμην ἐπιτρεφέτωσαν, ὡς τὴν ἐν κόσμῳ ἀναστροφὴν τῆς οὐρανίου ζωῆς προτιμήσαντες.

22 Epiſcopi aut cuiuſcunque ordinis clerici qui propter pecuniam ordinati ſunt, ac non quod ipſi probati & uita eorum delecta ſit, deponantur, & hi etiam qui illos ordinarunt.

Τοὺς ἐπὶ χρήμασι χειροτονουμένους εἴτε ἐπισκόπους ἢ οἱουσδήποτε κληρικούς, καὶ οὐ κατὰ δοκιμασίαν καὶ τοῦ βίου αἵρεσιν, καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν· ἀλλὰ καὶ τοὺς χειροτονήσαντας.

23 Nullus Epiſcopus, ſiue presbyter, ſiue diaconus puriſsimam præbens communionẽ,

Περὶ τοῦ μηδένα τῶν ἢ ἐπισκόπων ἢ πρεσβυτέρων ἢ διακόνων, τὴν ἄχραντον μεταδιδόντα κοινωνίας

ίας παρὰ τῶν μετεχόντων εἰσπράττειν τῆς τοιαύτης μεταλήψεως χάριν ὀβολοὺς ἢ εἶδος τὸ οἱονοῦν. οὐδὲ γὰρ πεπραμένη ἡ χάρις, οὐδὲ χρήμασι τὸν ἁγιασμὸν τοῦ πνεύματος μεταδιδόαμεν. ἀλλὰ τοῖς ἀξίοις τοῦ δώρου ἀπανουργεύτως μεταδοτέον. εἰ δὲ φανείη τις τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων ἀπαιτῶν, ὧ μεταδίδωσι τῆς ἀχράντου κοινωνίας τὸ οἱονοῦν εἶδος, καθαιρείσθω, ὡς τοῦ Σίμωνος ζηλωτὴς πλάνης καὶ κακουργίας.

24 Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἐν ἱερατικῷ καταλεγομένων τάγματι, ἢ μοναχῷ, ἐν ἱπποδρομίαις ἀνιέναι, ἢ θυμελικῶν παιγνίων ἀνέχεσθαι. ἀλλ' εἰ καί τις κληρικὸς κληθείη ἐν γάμῳ· ἡνίκα δ' ἂν τὰ πρὸς ἀπάτην εἰσέλθοιεν παίγνια, ἐξανιστάσθω καὶ παραυτίκα ἀναχωρείτω. οὕτω γὰρ τῶν πατέρων ἡμῖν προστάσσει διδασκαλία· εἰ δέ τις ἐπὶ τούτῳ ἁλῷ, ἢ παυέσθω ἢ καθαιρείσθω.

25 Πρὸς τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἀνανεοῦμεν καὶ τὸν κανόνα τὸν διαγορεύοντα τὰς καθ' ἑκάστην ἐκκλησίαν ἀγροικικὰς παροικίας ἢ ἐγχωρίους, μένειν ἀπαρασαλεύτους παρὰ τοῖς κατέχουσιν αὐτὰς ἐπισκόποις, καὶ μάλιστα, εἰ τριακονταετῆ χρόνον ταύτας ἀβιάστως διακατέχοντες ᾠκονόμησαν. εἰ δὲ ἐντὸς τῶν τριάκοντα ἐτῶν γεγένηταί τις ἢ γένοιτο περὶ αὐτῶν ἀμφισβήτησις, ἐξεῖναι τοῖς λέγουσιν ἠδικῆσθαι, περὶ τούτων κινεῖν παρὰ τῇ συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας.

26 Πρεσβύτερον, τὸν κατὰ ἄγνοιαν ἀθέσμῳ γάμῳ περιπαρέντα, καθέδρας μὲν μετέχειν, κατὰ τὰ ὑπὸ τοῦ ἱεροῦ κανόνος ἡμῖν νομοθετηθέντα, τῶν δὲ λοιπῶν ἐνεργειῶν ἀπέχεσθαι. ἀρκετὸν γὰρ τῷ τοιούτῳ ἡ συγγνώμη, εὐλογεῖν δὲ ἕτερον τὸν τὰ οἰκεῖα τημελεῖν ὀφείλοντα τραύματα ἀνακόλουθον. εὐλογία γὰρ, ἁγιασμοῦ μετάδοσίς ἐστιν. ὁ δὲ τοῦτον μὴ ἔχων, διὰ τὸ ἐκ τῆς ἀγνοίας παράπτωμα, πῶς ἑτέρῳ μεταδώσει. μήτε τοίνυν δημοσίᾳ μήτε ἰδίᾳ εὐλογείτω, μήτε τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καταμεριζέτω ἑτέροις, μήτε τι ἄλλο λειτουργείτω. ἀλλ' ἀρκούμενος τῇ προεδρίᾳ προσκλαιέτω τῷ κυρίῳ συγχωρηθῆναι αὐτῷ τὸ ἐκ τῆς ἀγνοίας ἀνόμημα. πρόδηλον γὰρ, ὡς ὁ τοιοῦτος ἄθεσμος γάμος διαλυθήσεται, καὶ οὐδαμῶς ὁ ἀνὴρ μετουσίαν ἕξει πρὸς τὴν δι' ἣν τῆς ἱερᾶς ἐνεργείας ἐστέρηται.

27 Μηδεὶς τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων ἀνοίκειον ἐσθῆτα ἀμφιεννύσθω, μήτε ἐν πόλει διάγων, μήτε ἐν ὁδῷ βαδίζων, ἀλλὰ στολαῖς κεχρήσθω ταῖς ἤδη τοῖς ἐν κλήρῳ καταλεγομένοις ἀπονεμηθείσαις. εἰ δέ τις διαπράξοιτο τὸ τοιοῦτο, ἐπὶ ἑβδομάδα μίαν ἀφοριζέσθω.

28 Ἐπειδὴ ἐν διαφόροις ἐκκλησίαις μεμαθήκαμεν σταφυλῆς ἐν τῷ θυσιαστηρίῳ προσφερομένης κατά τι κρατῆσαν ἔθος, τοὺς λειτουργοὺς ταύτην τῇ ἀναιμάκτῳ τῆς προσφορᾶς θυσίᾳ συνάπτοντας, οὕτως ἅμα τῷ λαῷ διανέμειν ἀμφότερα. συνείδομεν, ὥστε μηκέτι τοῦτο τινὰ τῶν ἱερωμένων ποιεῖν, ἀλλ' εἰς ζωοποίησιν καὶ ἁμαρτιῶν

ab eo qui communicat, eius participationis gratia, obolos uel quamuis aliam ſpeciē exigat. Nō eſt enim uænalis gratia, nec pecunijs ſpiritus ſanctificationem impartimur: ſed ea ijs qui digni ſunt, abſque ulla fraude eſt communicanda. Si uerò aliquis eorum qui clero adnumerantur petierit, cui tradiderunt omnem formam immaculatæ communionis, deponatur, tanquam imitator erroris, & mali doli Simonis.

Nulli qui ſacro ordini adnumeratur, aut monacho liceat ad ludos Circenſes accedere, aut pueros ſaltatorios tolerare. Quod ſi clericorum aliquis ad nuptias uoccatus fuerit, ingredientibus pueris ad fraudem inſtructis, ſurgat & confeſtim diſcedat. Sic enim patrum diſciplina iubet. Si quis autē in tali culpa deprehēſus fuerit, aut ceſſet, aut deponat.

Renouamus etiam in omnibus canonem qui iubet, per ſingulas eccleſias parochias ruſticanas permanere immobiles apud eos qui eas tenent epiſcopos, maximè ſi eas ſine uiolentia per triginta annos gubernauerunt. Si uerò intra triginta annos facta fuerit de his dubitatio, licere eis qui ſe dixerint læſos propterea mouere apud ſynodum prouinciæ certamen.

Presbyter qui per ignorantiam illicitis nuptijs eſt implicatus, ſit quidem cathedrę particeps (quemadmodum ſacris canonib⁹ percipitur) à reliquis autem operationibus abſtineat. Ei enim qui talis eſt, ſatis eſt ſi uenia detur. Eum uerò alijs benedicere, quem ſua uulnera curare oportet, non decet. Benedictio enim eſt ſanctificationis diſtributio, qui uerò hanc non habet propter ignorantiæ peccatum, quomodo illam alteri diſtribuet. Nec ergo publicè, nec priuatim benedicat, nec Chriſti corpus alijs diſtribuat, nec aliquod aliud miniſterium obeat, ſed prima ſede cōtentus, Domino defleat, ut illi ex ignorantia peccatū condonetur. Manifeſtum eſt quòd nefarium coniugium diſſoluetur: & uiro nō licet cum ea cōgredi propter q̄ ſacra actiōe priuat⁹ eſt.

Nullus clericorum induat ueſtem quæ illi non conuenit, ſiue in urbe ſit, ſiue iter facit, uerùm utatur ueſtibus illis quæ his qui in clerū aſciti ſunt dantur. Qui contra hæc fecerit per unam hebdomadam ſegregetur.

Qm̄ in diuerſis eccleſijs intellexim⁹ uuā ad altare allatā miniſtros cū incruēto illo oblationis ſacrificio cōiunctā, ex quadā quę inualuit conſuetudine, utraq; ſimul populo diſtribuere, decernim⁹ ut nullus ſacerdos hoc amplius faciat, ſed ad uiuificationem & peccatorum

remiſsionem ſolam oblationem populo impertiat. Sacerdotes uerò has uuas allatas priuatim benedicentes: non ſecus ac primitias quaſdam diſtribuant petentibus ad laudem datoris fructuum, per quas noſtra corpora diuina diſpoſitione augentur & nutriuntur. Si quis clericus ſecus fecerit, deponatur.

Canon Carthaginenſis iubet ut ſacramentum altaris celebretur, non niſi à ieiunis hominibus, excepta una die annuatim in qua cœna Domini celebratur. Fortè uerò propter quaſdam in illis locis cauſas eccleſię utiles, ſancti illi patres hac ratione & ordine uſi ſunt. Cùm autem nemo nos urgeat ut diligentiam remittamus, decernimus ſecundum Apoſtolorum ac patrum traditiones, neminē debere in quadrageſima quintam diem ultimæ hebdomadis ſoluere, & totam quadrageſimam dehoneſtare.

Cum omnia ad eccleſiæ utilitatem facere nobis propoſitum ſit, ſtatuimus etiam eos ſacerdotes regere qui ſunt in barbaricis eccleſijs, itaque ſi canonem apoſtolicum de non eijciendis proprijs uxoribus prætextu religionis, tranſgrediendum putant & præter ea quæ ſtatuta ſunt faciendū, deinceps cōſentientes cum ſuis coniugibus, mutuo congreſſu abſtineant, decernimus ut tales nullo modo poſthac cum his cohabitent, quemadmodum illic manifeſtam ſuæ promiſsionis probationem & declarationem dabunt. Hoc uerò publicamus & illis manifeſtamus non aliā ob cauſam quàm propter ipſorum puſillanimitatem ac mores externos.

Clericos qui oratorijs quæ ſunt intra domos miniſtrant uel baptizant, hoc illius loci epiſcopi ſententia facere decernimus. Qui hoc ſic non ſeruauerit, deponatur.

Quoniam nouimus in Armeniorum regione uinum tantum in ſacra menſa offerri, aquā illi non miſcentes, qui incruentum ſacrificiū peragunt, prętexentes eccleſiæ doctorem Ioannem Chryſoſtomū propter hæc uerba in interpretatione Matthæi. Cuius rei gratia non aquam ſed uinum poſt reſurrectionem bibit? Pernitioſam quandam hæreſim radicitus euellere uoluit, eorum qui aqua in myſterijs utuntur, ita ut oſtenderet, quia & quando hoc myſterium tradidit, uinum tradidit, & quando poſt reſurrectionem in nuda myſterij menſa uino uſus eſt: ex germine autem ait uitis: quæ certè uinum non aquam producit. His uerbis exiſtimant magiſtrum prohibere aquæ oblationē in ſancto ſacrificio ut iā nūc

ἄφεσιν τῷ λαῷ τῆς προσφορᾶς μόνης μεταδιδόναι. ὡς ἀπαρχὴν δὲ τὴν τῆς σταφυλῆς λογιζομένους προσάγειν, ἰδικῶς τοὺς ἱερεῖς εὐλογοῦντας τοῖς αἰτοῦσι ταύτης μεταδιδόναι πρὸς τὴν τοῦ δωτῆρος τῶν καρπῶν εὐχαριστίαν, δι' ὧν τὰ σώματα ἡμῶν κατὰ τὸν θεῖον ὅρον αὔξει τε καὶ ἐκτρέφεται. εἴ τις οὖν κληρικὸς παρὰ τὰ διατεταγμένα ποιήσοι, καθαιρείσθω.

29 Ὁ τῶν ἐν Καρθαγένῃ διαγορεύει κανὼν, ὥστε τὰ ἅγια θυσιαστηρίου, εἰ μὴ ὑπὸ νηστικῶν ἀνθρώπων μὴ ἐπιτελεῖσθαι, ἐξῃρημένης μιᾶς ἐτησίας ἡμέρας, ἐν ᾗ τὸ κυριακὸν δεῖπνον ἐπιτελεῖται· ἴσως τινὰ καὶ ταῦτα διά τινας κατὰ τοὺς τόπους προφάσεις τῇ ἐκκλησίᾳ λυσιτελεῖς τῶν θείων ἐκείνων πατέρων τῇ αὐτῇ χρησαμένων οἰκονομίᾳ. μηδενὸς οὖν ἡμᾶς ἐνάγοντος καταλείπειν τὴν ἀκρίβειαν, ὁρίζομεν, ἀποστολικαῖς καὶ πατρικαῖς ἑπόμενοι παραδόσεσιν, μὴ δεῖν ἐν τεσσαρακοστῇ τῇ ὑστέρᾳ ἑβδομάδι τὴν πέμπτην λύειν, καὶ ὅλην τὴν τεσσαρακοστὴν ἀτιμάζειν.

30 Πάντα πρὸς οἰκοδομὴν τῆς ἐκκλησίας βουλόμενοι διαπράττεσθαι, καὶ τοὺς ἐν ταῖς βαρβαρικαῖς ἐκκλησίαις ἱερέας οἰκονομεῖν διεγνώκαμεν. ὥστε εἰ τὸν ἀποστολικὸν κανόνα τὸν περὶ τοῦ προφάσει εὐλαβείας τὴν οἰκείαν γαμετὴν μὴ ἐκβάλλειν, ὑπεραναβαίνειν οἴονται δεῖν, καὶ πέρα τῶν ὁρισθέντων ποιεῖν. ἐκ τούτου μετὰ τῶν οἰκείων συμφωνοῦντες συμβίων τῆς πρὸς ἀλλήλους ὁμιλίας ἀπέχονται· ὁρίζομεν τούτους μηκέτι ταύταις συνοικεῖν καθ' οἱονδήποτε τρόπον. ὡς ἂν ἡμῖν ἐντεῦθεν ἐντελῆ τῆς ὑποσχέσεως παρέξοιεν τὴν ἀπόδειξιν. πρὸς τοῦτο δὲ αὐτοῖς, οὐδ' ἄλλο τι, ἢ διὰ τὴν τῆς γνώμης μικροψυχίαν, καὶ τὸ τῶν ἠθῶν ἀπεξενωμένον, καὶ ἀπαγὲς ἐκδεδώκαμεν.

31 Τοὺς ἐν τοῖς εὐκτηρίοις οἴκοις ἔνδον οἰκίας τυγχάνουσι λειτουργοῦντας κληρικοὺς, ὑπὸ γνώμην τοῦτο πράττειν τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπου, ὁρίζομεν ὥστε εἴ τις κληρικὸς, μὴ τοῦτο οὕτως παραφυλάξῃ καθαιρείσθω.

32 Ἐπειδὴ εἰς γνῶσιν ἡμετέραν ἦλθεν, ὡς ἐν τῇ τῶν Ἀρμενίων χώρᾳ, οἶνον μόνον ἐν τῇ ἱερᾷ τραπέζῃ προσάγουσιν, ὕδωρ αὐτῷ μὴ μιγνῦντες, οἱ τὴν ἀναίμακτον θυσίαν ἐπιτελοῦντες, προτιθέμενοι τὸν τῆς ἐκκλησίας διδάσκαλον Ἰωάννην τὸν Χρυσόστομον φάσκοντα, διὰ τῆς εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἑρμηνείας ταῦτα· τίνος ἕνεκεν οὐχ ὕδωρ ἔπιεν ἀναστάς, ἀλλ' οἶνον; ἄλλην αἵρεσιν πονηρὰν πρόρριζον ἀνασπῶν. ἐπειδὴ γάρ εἰσί τινες ἐν τοῖς μυστηρίοις ὕδατι κεχρημένοι, δεικνὺς ὅτι καὶ ἡνίκα τὰ μυστήρια παρέδωκεν, καὶ ἡνίκα ἀναστὰς χωρὶς μυστηρίων καὶ ψιλὴν τράπεζαν παρετίθει, οἴνῳ ἐχρῆτο, ἐκ τοῦ γεννήματος φησὶ τῆς ἀμπέλου. ἄμπελος δὲ οἶνον, οὐχ ὕδωρ γεννᾷ· ἐκ τούτου τε τὸν διδάσκαλον οἴονται ἀνατρέπειν τὴν τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἱερᾷ θυσίᾳ προσαγωγὴν, ὡς ἂν μὴ καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν κατέ-

κατέχοιντο τῇ ἀγνοίᾳ, τὴν τοῦ πατρὸς διάνοιαν ὀρθοδόξως ἀνακαλυπτόμεθα. τῆς γὰρ πονηρᾶς τῶν ὑδροπαραστατῶν αἱρέσεως παλαιᾶς ὑπαρχούσης, οἳ ἀντὶ οἴνου μόνῳ τῷ ὕδατι ἐν τῇ οἰκείᾳ θυσίᾳ κέχρηνται, ἀνασκευάζων οὗτος ὁ θεοφόρος ἀνὴρ τὴν παράνομον τῆς τοιαύτης αἱρέσεως διδαχὴν, καὶ δεικνὺς ὡς ἐξ ἐναντίας τῆς ἀποστολικῆς ἵενται παραδόσεως, τὸν εἰρημένον κατεσκεύασε λόγον. ἐπεὶ καὶ τῇ κατ᾽ αὐτὸν ἐκκλησίᾳ, ἔνθα τὴν ποιμαντικὴν ἐνεχειρίσθη ἡγεμονίαν, ὕδωρ οἴνῳ μιγνύναι παραδέδωκεν, ἡνίκα τὴν ἀναίμακτον θυσίαν ἐπιτελεῖσθαι δέῃ, τὴν ἐκ τῆς θείας πλευρᾶς καὶ τιμίας τοῦ λυτρωτοῦ ἡμῶν καὶ σωτῆρος Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἐξ αἵματος καὶ ὕδατος κρᾶσιν παραδεικνύς. ἥτις εἰς ζωοποίησιν παντὸς τοῦ κόσμου ἐξεχέθη. καὶ ἁμαρτιῶν ἀπολύτρωσιν, καὶ κατὰ πάσης δὲ ἐκκλησίας, ἔνθα οἱ πνευματικοὶ φωστῆρες ἐξέλαμψαν, ἡ θεόσδοτος αὕτη τάξις κρατεῖ. καὶ γὰρ καὶ Ἰάκωβος ὁ κατὰ σάρκα Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἀδελφὸς, τῆς ἱεροσολυμιτῶν ἐκκλησίας πρῶτος τὸν θρόνον ἐνεπιστεύθη. καὶ Βασίλειος ὁ τῆς Καισαρέων ἐπίσκοπος, οὗ τὸ κλέος κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην διέδραμεν, ἐγγράφως τὴν μυστικὴν ἡμῖν ἱερουργίαν παραδεδωκότες, οὕτω τελειοῦν ἐν τῇ θείᾳ λειτουργίᾳ ἐξ ὕδατος καὶ οἴνου τὸ ἱερὸν ποτήριον ἐκδεδώκασιν· καὶ οἱ ἐν Καρθαγένῃ συναχθέντες ὅσιοι πατέρες, οὕτω ῥητῶς ἐπεμνήσθησαν, ἵνα ἐν τοῖς ἁγίοις μηδὲν πλέον τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ κυρίου προσενεχθείη, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ κύριος παραδέδωκεν, τοῦτ᾽ ἔστιν ἄρτου καὶ οἴνου, ὕδατι μεμιγμένου. εἴ τις οὖν ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος, μὴ κατὰ τὴν παραδοθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἀποστόλων τάξιν ποιεῖ, καὶ ὕδωρ οἴνῳ μιγνὺς οὕτω τὴν ἄχραντον προσάγει θυσίαν, καθαιρείσθω, ὡς ἀτελῶς τὸ μυστήριον ἐξαγγέλλων, καὶ καινίζων τὰ παραδεδομένα.

ab ignorantia liberentur, illius patris mētem orthodoxè aperimus. Cùm enim antiquam prauamq; Hydroparaſtarum hęreſim, qui pro uino ſola aqua in ſacrificio uſi ſunt ſubuerteret ut oſtenderet illos aduerſari apoſtolicæ traditioni illam orationem compoſuit, quandoquidem & ſuæ eccleſiæ ubi eſt illi paſtoralis adminiſtratio tradita, aquam uino miſcendam tradidit, quando incruentum peragi ſacrificium oportet, ex pretioſo & honorando noſtri Redemptoris latere ſanguine & aqua, contemperationem attendens quæ in totius mundi uiuificationem effuſa eſt, & peccatorum redemptionem. Et in omni etiam eccleſia ubi ſpiritalia luminaria refulſerunt, hic ordo diuinitus traditus ſeruatur. Nam & Iacobus Domini noſtri Ieſu Chriſti ſecundum carnem frater cui primum Hieroſolymitanæ eccleſiæ thronus creditus, & Baſilius Cæſariæ, archiepiſcopus, cuius gloria omnem terrarū orbem peruaſit, myſtico nobis in ſcripto tradito ſacrificio, ita peragēdum in ſacro myſterio ex aqua & uino ſacrum poculum ædiderunt. Et qui Carthagine conuenerunt ſancti patres, ita apertè tradiderunt ut in ſacris nihil niſi corpus & ſanguis Dn̄i offeratur, quemadmodū ipſe Domin⁹ tradidit, hoc eſt panis & uinum aqua mixtum. Si quis ergo epiſcopus uel presbyter non ſecundum traditum ab Apoſtolis ordinē facit ut aqua uino mixta ſic incruentum offerat ſacrificium, deponatur, ut imperfectè ac ſimpliciter myſterium enuncians, & quæ tradita ſunt innouans.

Ἐπειδήπερ ἔγνωμεν ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ μόνους ἐν κλήρῳ τοὺς ἐκ γένους ἱερατικοῦ κατάγεσθαι, ἰουδαϊκοῖς ἔθεσιν ἑπομένων, τῶν τοῦτο πράττειν ἐπιχειρούντων, τινὰς δὲ αὐτῶν καὶ μὴ ἀποκειρομένους ἱεροψάλτας καὶ ἀναγνώστας τοῦ θείου νόμου καθίστασθαι συνείδομεν, ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν μὴ ἐξεῖναι τοῖς εἰς κλῆρον βουλομένοις προάγειν τινὰς εἰς τὸ γένος ἀποβλέπειν τοῦ προχειριζομένου· ἀλλὰ δοκιμάζοντες, εἰ ἄξιοι εἶεν κατὰ τοὺς τεθέντας ἐν τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ὅρους ἐν κλήρῳ καταλέγεσθαι, τούτους ἐκκλησιαστικῶς προχειρίζεσθαι, εἴτε καὶ ἐκ προγόνων γεγόνασιν ἱερέων, εἴτε καὶ μή. ἀλλὰ μὴ δέ τινα τῶν ἁπάντων συγχωρεῖν, ἐπ᾽ ἄμβωνος κατὰ τὴν τῶν ἐν κλήρῳ καταλεγομένων τάξιν, τοὺς θείους τῷ λαῷ λόγους ἀποφωνεῖν. εἰ μή τι ἂν ἱερατικῇ κουρᾷ χρήσηται ὁ τοιοῦτος, καὶ τὴν εὐλογίαν ὑπὸ τοῦ οἰκείου ποιμένος κανονικῶς ὑποδέξηται. εἰ δέ τις φωραθείη παρὰ τὰ προγεγραμμένα ποιῶν, ἀφοριζέσθω.

33 Quoniam cognouimus in Armeniorum regione eos ſolos ad clerum admitti, qui ſunt ex genere ſacerdotali, more iudęorum, qui in electione hoc faciunt: imò & nonnullos eorum non attonſos, cantores, & diuinę legis lectores conſtitui. Decernimus ut deinceps nō liceat ad eius cui manus imponitur, genus reſpicere, ſed examinantes an digni ſint, expoſitis in ſacris canonibus decretis, eos in cleri catalogum referri, & eccleſiaſticè promoueri ſiue ſint ex maioribus ſuis ſacerdotibus, ſiue non. Item ut nulli eorum liceat populo in ſuggeſtis diuinas ſcripturas explicare, niſi is ſacerdotali tonſura uſus fuerit, & benedictionem à ſuo paſtore canonicè ſuſceperit. Si quis ſecus fecerit, deponatur.

34 Illud quoquedum canon ſacer apertè præcepit, quòd cum coiurationis & ſodalitatis initi crimen etiam ab his qui nullis legibus tenentur, punitum ſit, multò magis in eccleſia Dei prohiberi deceat: nos quoque obſeruare ſtudemus, ita ut ſi qui clerici uel monachi deprehendantur, qui coniurationem & ſocietatem inierint, uel epiſcoporum, uel collegarum facultatibus inhiauerint de ſuo gradu prorſus deijciantur.

Καὶ τοῦτο δὲ τοῦ ἱερατικοῦ κανόνος σαφῶς διαγορεύοντος, ὡς τὸ τῆς συνωμοσίας ἢ φρατρίας ἔγκλημα καὶ παρὰ τῶν ἔξω νόμων πάντως κεκώλυται, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐν τῇ τοῦ θεοῦ ἐκκλησίᾳ τοῦτο γίνεσθαι ἀπαγορεύειν προσήκει. καὶ ἡμεῖς παραφυλάττειν σπουδάζομεν, ὥς τε εἴ τινες κληρικοὶ ἢ μοναχοὶ εὑρεθεῖεν, ἢ συνομνύμενοι ἢ φρατριάζοντες, ἢ κατασκευὰς τυρεύοντες ἐπισκόπων ἢ συγκληρικῶν, ἐκπιπτέτωσαν πάντη τοῦ οἰκείου βαθμοῦ.

35 Nulli omnium Metropolitarum liceat mortuo epiſcopo, qui eius throno ſubeſt, res eius uel ipſius eccleſiæ ſibi uendicare, ſed ſint ſub cuſtodia cleri eccleſiæ cui defunctus præfuit, uſq; ad alterius epiſcopi promotionem: præterquam ſi in eadem eccleſia non relicti ſint clerici, tunc enim Metropolitanus ea nõ diminuta ſeruabit, ordinando epiſcopo omnia reddens.

Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν πάντων μητροπολιτῶν τελευτῶντος ἐπισκόπου τελοῦντος ὑπὸ τὸν κατ' αὐτὸν θρόνον τὰ αὐτοῦ πράγματα ἢ τῆς κατ' αὐτὸν ἐκκλησίας, ἀφαιρεῖσθαι ἢ σφετερίζεσθαι, ἀλλ' ὑπὸ παραφυλακὴν ἔστωσαν τοῦ κλήρου τῆς ἐκκλησίας, ἧς ὁ τελευτήσας ἐτύγχανεν πρόεδρος, μέχρι τῆς ἑτέρου ἐπισκόπου προαγωγῆς. ἐκτὸς εἰ μὴ κληρικοὶ ἐν τῇ αὐτῇ ἐκκλησίᾳ οὐχ ὑπελείφθησαν. τηνικαῦτα γὰρ ὁ μητροπολίτης ταῦτα παραφυλάξει ἀμείωτα, τῷ χειροτονηθησομένῳ ἐπισκόπῳ πάντα ἀποδιδούς.

36 Renouantes quæ ſanctis patribus .150. qui in hac regia urbe conuenerunt, & à. 630. qui Chalcedone conuenerunt conſtituta ſunt, decernimus ut thronus Conſtantinopolis æqualia priuilegia cum antiquæ Romæ throno obtineat, & in eccleſiaſticis negotijs ut illa emineat, ſecundus poſt illam exiſtens. Poſt quem Alexandrinorum Metropolis numeretur thronus, & poſt eum Hieroſolymitanæ ciuitatis.

Ἀνανεούμενοι τὰ παρὰ τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα ἁγίων πατέρων τῶν ἐν τῇ θεοφυλάκτῳ ταύτῃ καὶ βασιλίδι πόλει συνελθόντων, καὶ τῶν ἑξακοσίων τριάκοντα τῶν ἐν Καλχηδόνι συναθροισθέντων νομοθετηθέντα, ὁρίζομεν ὥς τε τὸν κωνσταντινουπόλεως θρόνον τῶν ἴσων ἀπολαβεῖν πρεσβείων τοῦ τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης θρόνου, καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς ὡς ἐκεῖνον μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δεύτερον μετ' ἐκεῖνον ὑπάρχοντα, μετ' ὃν ὁ τῆς ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως, καὶ μετὰ τοῦτον ὁ τῆς ἱεροσολυμιτῶν πόλεως.

37 Poſtquam diuerſis temporibus Barbari incurſiones fecerunt, & ita plurimæ ciuitates uenerunt in impiorum poteſtatem: ſicut præſes eiuſmodi ciuitatis non poſſit poſt ordinationem, ſuum thronum conſequi, & in ipſa ſacra ſede confirmari, atque ita ſecundum conſuetum morem ordinare, & quæ ipſi epiſcopo conueniunt, facere & peragere: nos honorem & uenerationem habentes ſacro muniri, neque ullo modo in detrimentum iuris eccleſiaſtici ethnicorum uiolentiam cedere uolentes his qui ſunt ita ordinati, & ob expoſitam cauſam in ſuis ſedibus non ſunt conſtituti, quod pronunciatum eſt obſeruari placuit. ſic ut ordinare clericos quoſuis regulariter poſſint, & uti primatus poteſtate pro ſua moderatione, & ſit firma ac legitima omnis eorum adminiſtratio: neque enim ſi quid ob tẽporis difficultatem non perfectiſſimè fiat, miniſterij exacta ratio negligetur.

Ἐπειδὴ κατὰ διαφόρους καιροὺς βαρβαρικαὶ γεγόνασιν ἔφοδοι, καὶ πλεῖσται πόλεις ἐντεῦθεν ὑποχείριοι τοῖς ἀνόμοις κατέστησαν, ὡς ἐντεῦθεν μὴ δυνηθῆναι τὸν τῆς τοιαύτης πόλεως πρόεδρον μετὰ τὴν ἐπ' αὐτὸν χειροτονίαν τὸν οἰκεῖον θρόνον καταλαβεῖν, καὶ ἐν αὐτῷ ἱερατικῇ καταστάσει ἐνιδρυνθῆναι, καὶ οὕτω κατὰ τὸ κρατῆσαν ἔθος τὰς χειροτονίας καὶ πάντα αὐτῷ ἐπισκόπῳ ἀνήκειν πράττειν τε καὶ μεταχειρίζεσθαι· ἡμεῖς τὸ τίμιον καὶ σεβάσμιον τῇ ἱεροσύνῃ φυλάττοντες, καὶ μηδαμῶς πρὸς λύμην τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαίων, τὴν ἐθνικὴν ἐπήρειαν ἐνεργεῖσθαι βουλόμενοι, τοῖς οὕτω χειροτονηθεῖσιν, καὶ διὰ τὴν προκειμένην αἰτίαν ἐν τοῖς ἑαυτῶν μὴ ἐγκαταστᾶσιν θρόνοις τὸ ἀπρόκριτον τηρεῖσθαι, συνεωράκαμεν, ὥς τε καὶ χειροτονίας κληρικῶν διαφόρων κανονικῶς ποιεῖν, καὶ τῇ τῆς προεδρίας αὐθεντείᾳ κατὰ τὸν ἴδιον ὅρον κεχρῆσθαι, καὶ βεβαίαν τε καὶ νενομισμένην εἶναι πᾶσαν ὑπ' αὐτῶν προϊοῦσαν διοίκησιν. οὐ γὰρ ὑπὸ τοῦ τῆς ἀνάγκης καιροῦ τῆς ἀκριβείας περιγραφείσης, ὁ τῆς οἰκονομίας ὅρος περιορισθήσεται.

38 CANONEM qui à patribus factus eſt, nos quoq; obſeruamus, qui ſic edicit:

Τὸν ἐκ τῶν πατέρων ἡμῶν τεθέντα κανόνα καὶ ἡμεῖς παραφυλάττομεν, τὸν οὕτω διαγορεύοντα,

εἴ τις

ἥ τις ἐκ βασιλικῆς ἐξουσίας ἐκαινίσθη πόλις, ἢ αὖθις καινισθείη, τοῖς πολιτικοῖς καὶ δημοσίοις τύποις καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἡ τάξις ἀκολουθείτω.

39 Τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ τῆς Κυπρίων νήσου προέδρου, ἅμα τῷ οἰκείῳ λαῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλησπόντιον ἐπαρχίαν, διά τε τὰς βαρβαρικὰς ἐφόδους, διά τε τὸ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερωθῆναι δουλείας, καὶ καθαρῶς τοῖς σκήπτροις τοῦ χριστιανικωτάτου κράτους ὑποταγῆναι τῆς εἰρημένης μεταναστάντος νήσου, προνοίᾳ τοῦ φιλανθρώπου θεοῦ καὶ μόχθῳ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως, συνορῶμεν ὥστε ἀκαινοτόμητα διαφυλαχθῆναι τὰ παρὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνελθόντων θεοφόρων πατέρων τῇ θρόνου τοῦ προγεγραμμένου ἀνδρὸς παρασχεθέντα προνόμια, ὥστε τὴν νέαν Ἰουστινιανούπολιν τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντιέων πόλεως· καὶ τὸν ἐπ᾽ αὐτῇ καθιστάμενον θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον, πάντων προεδρεύειν τῶν τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας, καὶ ὑπὸ τῶν οἰκείων ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν· τὰ γὰρ ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ ἔθη, καὶ οἱ θεοφόροι ἡμῶν πατέρες παραφυλάττεσθαι διεγνώκασιν, τοῦ τῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπισκόπου ὑποκειμένου τῷ προέδρῳ τῆς εἰρημένης Ἰουστινιανουπόλεως, μιμήσει τῶν λοιπῶν ἁπάντων ἐπισκόπων, τῶν ὑπὸ τὸν λεχθέντα θεοφιλέστατον πρόεδρον Ἰωάννην· ὑφ᾽ οὗ, χρείας καλούσης, καὶ ὁ τῆς αὐτῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπίσκοπος χειροτονηθήσεται.

40 Κανὼν περὶ μοναχῶν καὶ μοναστηρίων.

Ἐπειδὴ τῷ θεῷ κολλᾶσθαι διὰ τῆς ἐκ τῶν τοῦ βίου θορύβων ἀναχωρήσεως, λίαν ἐστὶ σωτήριον, χρὴ μὴ ἀνεξετάστως ἡμᾶς παρὰ τὸν καιρὸν τοὺς τὸν μονήρη βίον αἱρουμένους προΐεσθαι· ἀλλὰ τὸν παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῶν πατέρων καὶ ἐν αὐτοῖς φυλάττειν ὅρον, ὥστε τὴν ὁμολογίαν τοῦ κατὰ θεὸν βίου, τότε προΐεσθαι δεῖ, ὡς ἤδη βεβαίαν καὶ ἐκ γνώσεως καὶ κρίσεως γινομένην μετὰ τὴν τοῦ λόγου συμπλήρωσιν. ἔστω τοίνυν ὁ μέλλων τὸν μοναχικὸν ὑπέρχεσθαι ζυγὸν, οὐχ ἧττον ἢ δεκαετὴς, ἐν τῷ προέδρῳ κειμένης καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ δοκιμασίας, εἰ τὸν χρόνον αὐτῷ αὐξηθῆναι λυσιτελέστερον ἡγεῖται πρὸς τὴν ἐν τῷ μονήρει βίῳ εἰσαγωγὴν καὶ κατάστασιν. εἰ γὰρ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ κανόσι, τὴν ἑκουσίως ἑαυτὴν προσάγουσαν τῷ θεῷ, καὶ τὴν παρθενίαν ἀσπαζομένην, τὸν ἑπτακαιδέκατον διανύουσαν χρόνον, τῷ τῶν παρθένων τάγματι ἀριθμεῖσθαι νομοθετεῖ· ἀλλ᾽ οὖν τῷ περὶ τῶν χηρῶν τε καὶ διακονισσῶν παραδείγματι κατακολουθήσαντες, εἰς τὸν εἰρημένον χρόνον ἀναλόγως τοὺς τὸν μονήρη βίον ἑλομένους προεστήσαμεν· ἐν γὰρ τῷ θείῳ ἀποστόλῳ γέγραπται, ἑξήκοντα ἐτῶν τὴν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καταλέγεσθαι χήραν. οἱ δὲ ἱεροὶ κανόνες, τεσσαράκοντα ἐτῶν τὴν διακόνισσαν χειροτονεῖσθαι παραδεδώκασιν, τὴν ἐκκλησίαν χάριν

Si qua ciuitas à regia poteſtate innouata eſt uel innouabitur, ciuilem ac publicam formam, eccleſiaſticarum quoque rerum ordo conſequatur.

Cùm frater & collega noſter Ioannes inſulæ Cypriæ præſes unà cum ſuo populo in Helleſpontum prouinciam (& propter Barbarorum incurſiones, & ut à gentium ſeruitute liberentur, ac tantum ſceptris Chriſtianiſsimæ poteſtatis ſubijciantur) ea inquam inſula migrauerit prouidentia benigni Dei, & labore boni ac ſancti noſtri regis: ſtatuimus ut ea nō mutata conſeruentur, quæ prius Epheſi in cōuentu ſanctorum patrum priuilegio ſedis huius nominati uiri tributa ſunt, ut noua Iuſtinianopolis ius obtineat Conſtantiæ ciuitatis. Et qui in illa conſtitutus eſt pientiſsimus epiſcopus toti præſit Helleſponti prouinciæ, & à ſuis epiſcopis antiqua conſuetudine ordinetur. Nam cuiuſque eccleſiæ inſtituta ſanctiſsimi noſtri patres obſeruanda ſtatuerunt, ut Cyzenicæ urbis epiſcopus ſubſit præſidi nominatæ Iuſtinianopolis, exemplo omnium epiſcoporū, qui iam dicto ſanctiſs. præſidi Ioanni ſubijciuntur. à quo cum uſus exigat ipſe quoque Cyzenicæ ciuitatis epiſcop° ordinabitur.

Canon de monachis, & monaſterijs.

Quandoquidem adhærere Deo per ſeceſſionem ab huius mundi tumultibus perquam ſalutare eſt, decet non temerè nos alieno tempore qui ſolitariam uitam delegerēt, admittere, ſed tractam nobis à patribus regulam etiam in his obſeruare, ita ut profeſsio & obligatio huius Deo acceptæ uitæ tum ad mittenda ſit, cum iam eſſe firma poteſt cognitione & iudicio per ſupplementum rationis. Sit igitur qui monaſticum ſubibit iugum non minor decem annis, inquiſitione præſidi permiſſo, num expediat tempus illi longius concedere ad uitæ monaſticæ introductionem & conformationem. Quamuis enim magnus Baſilius in ſacris ſuis canonibus, eam quæ ſpōte ſeipſam Deo conſecrat, & amplectitur uirginitatem, ſi ſit annos ſeptemdecim nata numerari in ordine uirginum iubet: attamen uiduarum & diaconiſſarum exemplum ſequuti id quod diximus tempus conſentaneè expetentibus monaſticam uitam præſtituimus. Eſt enim ſcriptum in diuo Apoſtolo, ſexaginta annorum in eccleſia cenſeri uiduam. Cæteri uerò ſacri canones quadraginta annorum diaconiſſam ordinari tradiderunt, cùm iam eccleſiam gratia

diuina potentiorem eſſe factam & proficere uidiſſent, & eam fidelium in diuinis præceptis obſeruandis conſtantiam, ac firmitatem: quam cum nos quoque optimè perſpexerimus, modò conſtituimus, ut benedictionem gratiæ illi qui eſt grata Deo certamina ſuſcepturus, tanquam ſigillum quoddam celeriter imprimamus, atque ita ne poſtea flacceſcat, neu cunctetur, confirmemus, magiſque ad boni excitemus electionem & in ea conſtantiam.

θείας κρατοτέρας γενομένης, καὶ τὰ πρόσω βαίνουσαν ἑορακότων, καὶ τὸ τῶν πιστῶν πρὸς τὴν τῶν θείων ἐντολῶν τήρησιν πάγιόν τε καὶ ἀσφαλές, ὅπερ καὶ ἡμεῖς ἄριστα κατανοήσαντες, ἀρτίως διορισάμεθα τὴν εὐλογίαν τῆς χάριτος, τῷ μέλλοντι τῶν κατὰ θεὸν ἀγώνων ἐνάρχεσθαι, ὥσπερ τινὰ σφραγῖδα ταχέως ἐνσημαινόμενοι ἐντεῦθεν αὐτὸν πρὸς τὸ μὴ ἐπὶ πολὺ ὀκνεῖν καὶ ἀναδύεσθαι προσβιβάζοντες. μᾶλλον μὲν οὖν καὶ πρὸς τὴν τοῦ ἀγαθοῦ προορμῶντες ἐκλογὴν καὶ κατάστασιν.

41 Eos qui in urbibus uel uillis uolunt ſecedere, ac ſibi ſeparatim attendere, prius quidem in monaſterium ingredi oportet, & anachoritiam (hoc eſt) ab alijs ſeparatam ac ſemotam uiuendi rationem exercere, & ſpatio trienníj ei qui in manſione preeſt in Dei timore parere, & obedientiam in omnibus (ut æquum eſt) implere. Et ita huius uitæ eligendæ inſtitutum profitentes: & quòd eam ex toto corde ſua ſponte amplectuntur, ab eius loci præſule examinari approbentur. Deinde ſic alio anno extra clauſurum fortiter ſe gerere debent, ut ſcopus eorum magis manifeſtetur: tunc enim plenè ac perfectè ſignificabunt, quòd nō inanem gloriam captantes, ſed propter ipſum pulchrum & honeſtum hoc ſilentium proſequantur. Poſt tanti autem temporis complementum, ſi in eodem eligendæ uitæ inſtituto permaneant, includi ipſos, & eis non amplius licere, quando uoluerint, ex tali manſione egredi: præterquàm ſi propter cō munem utilitatem uel etiam neceſſitatem ad mortem urgentem ad id trahantur, & ita cum benedictione eius loci epiſcopi. Qui autem exceptis his caſibus exierint, primò quidem uel inuitos ipſos dicta clauſura coërceri. Deinde ieiunijs & alijs afflictionibus ipſos curare, ſcientes quoniam nemo qui manum ſuam aratro immiſit, & retrò conuerſus eſt, apt⁹ eſt regno cœlorum.

41 Τοὺς ἐν πόλεσιν ἢ χωρίοις ἐν ἐγκλείστραις βουλομένοις ἀναχωρεῖν, καὶ ἑαυτοῖς κατὰ μονὰς προσέχειν, πρότερον ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι δεῖ, καὶ τὴν ἀναχωρητικὴν παιδοτριβεῖσθαι διαγωγήν. καὶ ἐπὶ τριετῆ χρόνον τῷ τῆς μονῆς ἐξάρχοντι ἐν φόβῳ θεοῦ ὑποτάττεσθαι, καὶ τὴν κατὰ πάντα, ὡς προσήκει, ὑπακοὴν ἐκπληροῦν. καὶ οὕτως ὁμολογοῦντας περὶ τῆς ἐν τῷ τοιούτῳ βίῳ προαιρέσεως, καὶ ὡς ἐξ ὅλης καρδίας ἑκουσίως τοῦτον ἀσπάζονται, ὑπὸ τοῦ κατὰ τὸν τόπον δοκιμάζεσθαι προέδρου· εἶθ' οὕτως ἐφ' ἕτερον ἐνιαυτὸν, ἔξωθεν προσκαρτερεῖν τῆς ἐγκλείστρας, ὡς ἂν ὁ σκοπὸς αὐτῶν πλειόνως φανερωθείη. τηνικαῦτα γὰρ πληροφορίαν παρέξουσιν, ὡς οὐ κενὴν θηρώμενοι δόξαν, ἀλλὰ δι' αὐτὸ τὸ ὄντως καλὸν τὴν ἡσυχίαν ταύτην μεταδιώκουσι. μετὰ δὲ τὴν τοσούτου χρόνου συμπλήρωσιν, εἰ τῇ αὐτῇ προαιρέσει ἐμμένοιεν, ἐγκεκλεῖσθαι αὐτοὺς καὶ μηκέτι τούτους ἐξεῖναι, ὅτε βούλονται, τῆς τοιαύτης καταμονῆς ἀφίστασθαι. ἐκτὸς, εἰ μὴ διὰ κοινὴν λυσιτέλειαν καὶ ὠφέλειαν, ἢ ἑτέραν ἀνάγκην πρὸς θάνατον αὐτοὺς βιαζομένην, πρὸς τοῦτο ἕλκοιντο, καὶ οὕτω μετ' εὐλογίας τοῦ κατὰ τὸν τόπον ἐπισκόπου. τῶν δὲ εἰρημένων προφάσεων δίχα ἐγχειροῦντας, ἐκ τῶν καταγωγίων αὐτῶν ἐξιέναι, πρωτοτύπως μὲν ἄκοντας αὐτοὺς καθειργνύειν ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐγκλείστρᾳ, ἔπειτα δὲ νηστείαις καὶ ἑτέραις σκληραγωγίαις αὐτοὺς θεραπεύειν. εἰδότας, κατὰ τὸ γεγραμμένον, ὡς οὐδεὶς βαλὼν τὴν χεῖρα ἐπ' ἄροτρον, καὶ στραφεὶς εἰς τ' ὀπίσω, εὔθετός ἐστιν εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν.

42 De eremitis qui quidem nigris ueſtibus induti & capite comati urbes obeūt, & cum uiris ac mulieribus uerſantur, & propriæ profeſſioni faciunt iniuriam, ſtatuimus tonſis comis reliquorum monachorum amictum ſuſcipere, eoſq; in monaſterio conſtitui. Quòd ſi hoc non elegerint, eos omnino ex urbibus expelli, & ſolitudines quæ eremi dicuntur habitare, ex quibus ſibi etiam denominationes contraxere.

42 Τοὺς λεγομένους ἐρημίτας, οἳ τινες μελανειμονοῦντες, καὶ τὰς κεφαλὰς κομῶντες περιάγουσι τὰς πόλεις μεταξὺ ἀνδρῶν λαϊκῶν καὶ γυναικῶν ἀναστρεφόμενοι, καὶ τὸ οἰκεῖον ἐπάγγελμα καθυβρίζοντες, ὁρίζομεν, εἰ μὲν αἱροῦνται τὰς κόμας ἀποκειράμενοι, τὸ τῶν λοιπῶν μοναχῶν ἀναδέξασθαι σχῆμα, τούτους ἐν μοναστηρίῳ ἐγκαθίστασθαι, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐγκαταλέγεσθαι. εἰ δὲ μὴ τοῦτο προέλοιντο, παντάπασιν αὐτοὺς τῶν πόλεων ἀπελαύνεσθαι, καὶ τὰς ἐρήμους οἰκεῖν. ἐξ ὧν καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἑαυτοῖς ἀνεπλάσαντο.

43 Liceat omni Chriſtiano uitam therapeuticam eligere, & rerum ad uitam pertinentium

43 ΕΞΟΝ ὑπάρχει χριστιανῷ τὸν ἀσκητικὸν ἑλέσθαι βίον, καὶ τὴν πολυτάραχον ζάλην τῶν βιωτικῶν πραγ-

πραγμάτων ἀπαρχόμενον ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι, καὶ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἀποκαρῆναι, κἂν ἐν οἱῳδήποτε πταίσματι ἁλῷ. ὁ γὰρ σωτὴρ ἡμῶν θεὸς ἔφη· τὸν ἐρχόμενον πρός με, οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω. ὡς οὖν τῆς μοναχικῆς πολιτείας, τὴν ἐν μετανοίᾳ στηλογραφούσης ἡμῖν, τῷ γνησίως ταύτῃ προστιθεμένῳ συνευδοκοῦμεν. καὶ οὐδεὶς αὐτὸν ἐμποδίσοι τρόπος πρὸς τὴν τοῦ οἰκείου σκοποῦ ἀποπλήρωσιν.

Μοναχὸς ἐπὶ πορνείᾳ ἁλοὺς, ἢ πρὸς γάμου κοινωνίαν καὶ συμβίωσιν γυναῖκα ἀγόμενος, τοῖς τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίοις, κατὰ τοὺς κανόνας ὑποβληθήσεται.

Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν, ἐν τισὶ γυναικείοις μοναστηρίοις τὰς μελλούσας τοῦ ἱεροῦ ἐκείνου καταξιοῦσθαι σχήματος, πρότερον σηρικαῖς καὶ παντοίαις στολαῖς, ἔτι μὴν καὶ κοσμίοις χρυσῷ καὶ λίθοις πεποικιλμένοις, ὑπὸ τῶν προσαγόντων αὐτὰς περιστέλλεσθαι, καὶ οὕτω τῷ θυσιαστηρίῳ προϊούσας, ἐκδιδύσκεσθαι τὴν τοσαύτην τῆς ὕλης ἀμφίασιν, παραχρῆμά τε γίνεσθαι ἐπ᾽ αὐταῖς τὴν τοῦ σχήματος εὐλογίαν, καὶ τὸ μέλαν αὐτὰς ἐνδύμα ἀμφιέννυσθαι· ὁρίζομεν, ὥστε μηκέτι ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦτο γίνεσθαι. οὐδὲ γὰρ εὐαγὲς ὑπάρχει, τὴν ἤδη διὰ τῆς οἰκείας προαιρέσεως ἀποθεμένην πᾶσαν τὴν τοῦ βίου τερπνότητα, καὶ ἀσπασαμένην τὴν κατὰ θεὸν πολιτείαν, καὶ βεβαιώσασαν ταύτην λογισμοῖς ἀκλινέσιν, καὶ οὕτω τῷ μοναστηρίῳ προσελθοῦσαν, αὖθις εἰς ἀνάμνησιν διὰ τοῦ τοιούτου φθαρτοῦ τε καὶ ῥέοντος κόσμου ἐλθεῖν· ὧν ἤδη ἐποιήσατο λήθην ἴσως ἐκ τούτου τε ἀμφίβολον καταστῆναι, καὶ τὴν ψυχὴν ἐκταραχθῆναι δίκην κυμάτων ἐπικλυζόντων, καὶ τῇ δεῦρο κἀκεῖσε περιστρεφόντων. ὡς μήτε δάκρυον, ὅσον, ὅτε λοιπὸν ἀφιεῖσαν τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ διὰ τοῦ σώματος κατάνυξιν ἐπιδείξασθαι. ἀλλ᾽ εἰ καὶ βραχύ τι, ὡς εἰκὸς, ἐκπηδήσειεν δάκρυον, μὴ μᾶλλον τοῦτο διὰ τὸν ἀσκητικὸν ἀγῶνα, διαθέσεως χάριν, ἢ διὰ τὸ τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐν τῷ κόσμῳ καταλείπειν, παρὰ τοῖς ὁρῶσιν τοῦτο προελθὸν λογισθῆναι.

Αἱ τὸν ἀσκητικὸν αἱρούμεναι βίον, καὶ ἐν μοναστηρίῳ κατατασσόμεναι, καθόλου μὴ προϊέτωσαν. εἰ δέ τις ἀπαραίτητος αὐτὰς ἀνάγκη πρὸς τοῦτο ἕλκοι, μετ᾽ εὐλογίας καὶ ἐπιτροπῆς τῆς προεστώσης τοῦτο πραττέτωσαν· καὶ τό τε μὴ μόναι καθ᾽ ἑαυτὰς, ἀλλὰ μετά τινων πρεσβυτίδων καὶ πρωτευουσῶν ἐν τῷ μοναστηρίῳ, μετ᾽ ἐντολῆς τῆς καθηγουμένης. παντελῶς δὲ αὐτὰς ἔξω κοιτεῖν οὐκ ἔξεστιν. ἀλλὰ καὶ ἄνδρες οἱ τὸν μονήρη μετερχόμενοι βίον χρείας ἐπειγούσης, καὶ αὐτοὶ μετ᾽ εὐλογίας τοῦ τὴν ἡγουμενείαν ἐμπεπιστευμένου προϊέτωσαν· ὥστε οἱ παραβαίνοντες τὸν νῦν ὁρισθέντα παρ᾽ ἡμῶν ὅρον, εἴτε ἄνδρες εἶεν, εἴτε γυναῖκες, προσφόροις ἐπιτιμίοις ὑποβληθήτωσαν.

depoſita tempeſtate monaſterium ingredi, atque inſtar monachi tonderi, in quocunque crimine deprehenſus fuerit. Saluator enim noſter Deus inquit. Eum qui ad me uenit, nõ eijciam foras. Nam ſicut columna id quod in ea deſcribitur, exprimit: ita & monachica profeſsio, monachi pœnitentiam deſcribit: Ei ergo qui ad illud germane ac ſyncerè accedit, acquieſcimus ac fauemus, nec ulli ei mores impedimentum afferent quo minus propriũ uotum adimpleat.

44 Monachus fornicator, uel qui ad matrimonij communionem uitæq; ſocietatem uxorẽ duxerit, fornicatorum pœnis ſubijciatur.

45 Quoniam intelleximus in nõnullis mulierum monaſterijs mulieres quæ ſacro illo amictu dignæ habentur, prius ſericis, & omnis generis ueſtibus, præterea autem & mundis auro & gemmis uariegatis, ab ijs qui illas ducũt exornari, & ſic ad altare accedentes exui tanto materiæ apparatu: & ſtatim in illis fieri habitus benedictionem, illáſque nigro amictu indui: ſtatuimus ne hoc deinceps fiat. Neque enim fas eſt, ut quæ iam propria uoluntate omnem uitæ iocunditatem depoſuit, & eam quæ eſt ſecundum Deum uitæ agendæ rationem amplexa eſt, & ita monaſterium acceſsit, per eum qui interit ac fluit mundum, & quorum iam oblita erat memoriam reuocet, & ex eo anceps reddatur, & eius anima perturbetur inſtar exundantium fluctuum, húcque & illuc uerſantium, adeò ut aliquam nonnunquam lachrymam emittens cordis per corp' compunctionem oſtendat: ſed & ſi exigua aliqua lachryma exilierit, non tam propter affectionem quam habet propter exercitatorium certamen quàm propterea quod mundum relinquat, & ea à uidentibus profluxiſſe potetur.

46 QVAE uitam exercitatoriam eligunt, & in monaſterijs ſunt conſtitutæ, ne omnino progrediantur. Si qua autem inexorabilis neceſsitas ad hoc trahit, cum benedictione eius quæ præeſt hoc agant. Túncque non ſolum per ſe, ſed cum aliquibus uetulis, & quæ in monaſterio primæ ſunt, cum mandato eius quæ præfecta eſt. Eis autem omnino extrà cubare non licet. Hoc idem & de uiris qui monaſteriam uitam perſequuntur ſtatuimus. Tráſgreſſores autem noſtrorũ ſtatutorũ, ſiue uiri fuerint, ſiue mulieres, pœnis ſubiaceant.

47 Nec mulier in uirorum monaſterio, neque uir in mulierum dormiat. Extra offendiculum enim & ſcandalum fideles eſſe debent, & honeſtā, & Deo adhærentem ſuam uitam componere. Qui ſecus fecerit ſiue clericus fuerit, ſiue laicus, ſegregetur.

Μήτε δὲ ἐν ἀνδρείῳ μοναστηρίῳ γυνή, μήτε ἐν γυναικείῳ ἀνὴρ καθευδέτω. πάντος γὰρ προσκόμματος καὶ σκανδάλου ἔξω εἶναι δεῖ τοὺς πιστούς, καὶ πρὸς τὸ εὔσχημον καὶ εὐπρόσεδρον τῷ κυρίῳ τὸν ἑαυτῶν εὐθετίζειν βίον. εἰ δέ τις τοῦτο πράξοι, εἴτε κληρικὸς εἴη εἴτε λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

48 Vxor eius qui ad epiſcopalem dignitatem promotus eſt, communi ſui uiri conſenſu prius ſeparata, poſtquam in epiſcopum ordinatus eſt ac conſecratus, monaſterium ingrediatur, procul ab epiſcopi habitatione extructum, & epiſcopi prouidentia fruatur. Sin autem digna uiſa fuerit, etiam ad diaconatus dignitatem prouehetur.

Ἡ τοῦ πρὸς ἐπισκοπῆς προεδρίαν ἀναγομένου γυνὴ κατὰ κοινὴν συμφωνίαν τοῦ οἰκείου ἀνδρὸς προδιαζευχθεῖσα, μετὰ τὴν ἐπ' αὐτῷ τῆς ἐπισκοπῆς χειροτονίαν, ἐν μοναστηρίῳ εἰσίτω πόρρω τῆς τοῦ ἐπισκόπου καταγωγῆς ᾠκοδομημένῳ, καὶ τῆς ἐκ τοῦ ἐπισκόπου προνοίας ἀπολαυέτω. εἰ δὲ καὶ ἀξία φανείη, καὶ πρὸς τὸ τῆς διακονίας ἀναβιβαζέσθω ἀξίωμα.

49 Renouantes hunc quoque ſacrum canonem, ſtatuimus ſemel dedicata monaſteria ſecundum ſententiam epiſcopi, manere in perpetuum monaſteria, & omnes ad ea pertinentes facultates monaſterio conſeruari, nec unquam fieri poſſe profanas habitationes neq; cuiquam omnium licere hominibus mundanis ea donare: quod ſi hactenus quiſpiam fecerit, non teneri uolumus, eos uerò qui id poſthac facere conabuntur ſubijci canonum pœnis.

Ἀνανεούμενοι καὶ τοῦτον τὸν ἱερὸν κανόνα, ὁρίζομεν ὥστε τὰ ἅπαξ καθιερωθέντα μοναστήρια κατὰ γνώμην ἐπισκόπου, μένειν εἰς τὸ διηνεκὲς μοναστήρια, καὶ τὰ ἀνήκοντα αὐτοῖς πράγματα, φυλάττεσθαι τῷ μοναστηρίῳ, καὶ μηκέτι δύνασθαι γίνεσθαι αὐτὰ κοσμικὰ καταγώγια, μήτε δὲ ὑπό τινος τῶν ἁπάντων κοσμικοῖς ἀνδράσι ταῦτα ἐκδίδοσθαι. ἀλλ' εἰ καὶ μέχρι νῦν γέγονε τοῦτο, μηδαμῶς κρατεῖσθαι ὁρίζομεν· τοὺς δὲ ἀπὸ τοῦ παρόντος πράττειν τοῦτο ἐπιχειροῦντας, ὑποκεῖσθαι τοῖς ἐκ τῶν κανόνων ἐπιτιμίοις.

50 Nullum omnino, ſiue clericum, ſiue laicum ab hoc deinceps tempore alea ludere. Qui ſecus fecerit, ſi clericus fuerit, deponatur, ſi laicus excommunicetur.

Μηδένα τῶν ἁπάντων εἴτε λαϊκῶν εἴτε κληρικῶν κυβεύειν ἀπὸ τοῦ νῦν· εἰ δέ τις τοῦτο φωραθείη πράττων, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω. εἰ δὲ λαϊκὸς ἀφοριζέσθω.

51 Omnino prohibet hæc ſancta & uniuerſalis ſynodus eos qui dicuntur mimos, & eorum ſpectacula, deinde uenationum quoque ſpectationes, easq; quæ fiunt in ſcena ſaltationes perfici. Qui ſecus fecerit, ſi ſit clericus, deponatur: ſi laicus, ſegregetur.

Καθόλου ἀπαγορεύει ἡ ἁγία ταύτη καὶ οἰκουμενικὴ σύνοδος, τοὺς λεγομένους μίμους, καὶ τὰ τούτων θέατρα, εἶτα γε μὴν καὶ τὰ τῶν κυνηγίων θεώρια, καὶ τὰς ἐπὶ σκηνῆς ὀρχήσεις ἐπιτελεῖσθαι. εἰ δέ τις τοῦ παρόντος κανόνος καταφρονήσοι, καὶ πρός τι ἑαυτὸν τῶν ἀπηγορευμένων τούτων ἐκδῷ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

52 In omnibus ſanctæ quadrageſimæ ieiunij diebus, præterquam ſabbato & Dominica, & Annunciationis die, fiat ſacrum præſanctificatorum ſacrificium.

ΕΝ πάσαις ταῖς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις, παρεκτὸς σαββάτου καὶ κυριακῆς, καὶ τῆς ἁγίας τοῦ εὐαγγελισμοῦ ἡμέρας, γινέσθω ἡ τῶν προηγιασμένων ἱερὰ λειτουργία.

53 Quoniam ſpiritualis cognatio corporum coniunctione maior eſt, nouimus in quibuſdam locis exceptores puerorum ex ſancto & ſalutari baptiſmate poſtea cum matribus illorum uiduis matrimonium contrahere: ſtatuimus ne in poſterum tale aliquid fiat. Si qui uerò ſecus fecerint, hi quidem primò ab illicito matrimonio ſeparentur, deinde fornicatorum pœnis ſubijciantur.

ΕΠΕΙΔΗ μείζων ἡ κατὰ τὸ πνεῦμα οἰκειότης τῆς τῶν σωμάτων συναφείας, ἔγνωμεν δὲ ἔν τισι τόποις τινὰς ἐκ τοῦ ἁγίου καὶ σωτηριώδους βαπτίσματος παῖδας ἀναδεχομένους, μετὰ ταῦτα ταῖς ἐκείνων μητράσι χηρευούσαις γαμικὸν συναλλάσσοντας συνοικέσιον. ὁρίζομεν, ἀπὸ τοῦ παρόντος μηδὲν τοιοῦτον πραχθῆναι· εἰ δέ τινες μετὰ τὸν παρόντα κανόνα φωραθεῖεν τοῦτο ποιοῦντες, πρωτοτύπως μὲν οἱ τοιοῦτοι ἀφιστάσθωσαν τοῦ παρανόμου τούτου συνοικεσίου· ἔπειτα δὲ καὶ τοῖς τῶν πορνευόντων ἐπιτιμίοις ὑποβληθήτωσαν.

54 Τῆς θείας ἡμᾶς οὕτως σαφῶς ἐκδιδασκούσης φωνῆς, οὐκ εἰσελεύσει πρὸς πάντα οἰκεῖον σαρκός σου ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην αὐτοῦ, ὁ θεοφόρος Βασίλειός τινας τῶν ἀπηγορευμένων γάμων ἐν τοῖς οἰκείοις κανόσιν ἀπηριθμήσατο, σιωπῇ τὰ πλεῖστα παραδραμών, καὶ κατ' ἀμφότερα κατασκευάσας ἡμῖν τὸ ὠφέλιμον· τὸ γὰρ τῶν αἰσχρῶν ὀνομασιῶν πλῆθος παραιτησάμενος, ὥσαν μὴ τὸν λόγον καταρυπαίνοιτο τοῖς ῥήμασιν, γενικοῖς ὀνόμασι τὰς ἀκαθαρσίας διέλαβεν· δι' ὧν περιεκτικῶς ἡμῖν τοὺς παρανόμους γάμους ὑπέδειξεν. ἐπειδὴ δὲ ἡ τοιαύτη σιωπὴ καὶ τὸ ἀδιάγνωστον τῶν ἀθέσμων γάμων ἀπαγορεύσεως ἑαυτὴν ἡ φύσις συνέχεεν, συνείδομεν γυμνότερον τὰ περὶ τούτου ἐκθέσθαι, ὁρίζοντες ἀπὸ τοῦ νῦν, τὸν τῇ οἰκείᾳ ἐξαδέλφῃ πρὸς γάμου κοινωνίαν συναπτόμενον, (ἢ πατέρα καὶ υἱὸν, μητέρι καὶ θυγατρί. ἢ δύο κόραις ἀδελφαῖς, πατέρα καὶ υἱόν. ἢ ἀδελφοῖς δυσὶ, μητέρα καὶ θυγατέρα· ἢ ἀδελφοὺς δύο, δυσὶν ἀδελφαῖς.) ὑπὸ τὸν τῆς ἑπταετίας πίπτειν κανόνα, ἀφισαμένων αὐτῶν προδήλως τοῦ παρανόμου συνοικεσίου.

Cùm nos apertè doceat diuina uox, Non ingredieris in omnem domum, ut detegas carnem tuam, turpitudinem eius: diuus Baſilius quaſdam uetitarum nuptiarum in ſuis canonibus enumerauit, ſilentio plurimas præteriens, in utroque ſeruiens noſtro commodo. turpium enim uocabulorum multitudinem fugiens, ne ſcilicet oratio ſua uerbis defœdaretur, generalibus nominibus turpitudines complectitur, quibus generatim nobis illegitimas nuptias oſtendit. Poſtquam uerò tali ſilentio in eo qui non cognouit illegitimarum nuptiarum interdictionem natura ipſa confunditur. Decernimus, ut qui deinceps cum fratris ſui filia matrimonij ſocietatem coierit (uel pater & filius qui cum matre & ſorore, uel cum duabus puellis ſororibus pater & filius, uel cum duobus fratribus mater & filia) in ſeptennij canonem incidant, ſeparatis ipſis publicè à nefario conturbernio.

55 Ἐπειδὴ μεμαθήκαμεν, τοὺς ἐν τῇ Ῥωμαίων πόλει ἐν ταῖς ἁγίαις τῆς τεσσαρακοστῆς ἡμέραις καὶ νηστείαις, τοῖς ταύτης σάββασιν νηστεύειν, παρὰ τὴν παραδοθεῖσαν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν· ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ συνόδῳ, ὥστε κρατεῖν καὶ ἐπὶ τῇ Ῥωμαίων ἐκκλησίᾳ ἀπαρασαλεύτως τὸν κανόνα, τὸν διαγορεύοντα. εἴ τις κληρικὸς εὑρεθείη τῇ ἁγίᾳ κυριακῇ νηστεύων ἢ τὸ σάββατον, πλὴν τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου, καθαιρείσθω εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

Quoniam intelleximus in Romanorum ciuitate in ſanctis quadrageſimæ diebus, in eius ſabbatis ieiunare præter eccleſiæ traditam cõſuetudinem, ſanctæ ſynodo uiſum eſt, ut in Romanorum eccleſia canon inconcuſſe obtineat, qui dicit: Si quis clericus inuentus fuerit in ſancto Dominico uel Sabbato ieiunãs, præter unum & ſolum, deponatur. Si autem laicus, ſegregetur.

56 Ὡσαύτως μεμαθήκαμεν ἔν τε τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ καὶ ἐν ἑτέροις τόποις, ἐν τοῖς σάββασι καὶ ἐν ταῖς κυριακαῖς τῆς ἁγίας τεσσαρακοστῆς τῶν νηστειῶν ἡμέραις, ὠὰ καὶ τυρὸν ἐσθίειν τινάς. ἔδοξε τοίνυν καὶ τοῦτο, ὥστε τὴν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν, μιᾷ κατακολουθοῦσαν τάξει τὴν νηστείαν ἐπιτελεῖν, καὶ ἀπέχεσθαι, ὥσπερ θυτοῦ παντὸς, οὕτω δὴ ὠοῦ καὶ τυροῦ. ἅ καρπός εἰσι καὶ γεννήματα, ὧν ἀπεχόμεθα. εἰ δὲ μὴ τοῦτο παραφυλάττοιεν, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρείσθωσαν· εἰ δὲ λαϊκοὶ, ἀφοριζέσθωσαν.

Accepimus in Armeniorum regione, & in alijs locis in Sabbatis & Dominicis ſanctæ quadrageſimæ quoſdam oua & caſeum comedere: uiſum eſt ergo, ut omnis Dei eccleſia, quæ eſt in uniuerſo terrarum orbe, unum ordinem ſequens, ieiunium perficiat: & abſtineant ſicut ab omni mactabili, ſic & ab ouis & caſeo: quæ quidem ſunt fructus & fœtus eorum à quibus abſtinemus. Si autem hoc nõ ſeruauerit, ſi ſint clerici, deponantur: ſi laici, ſegregentur.

57 Ὅτι οὐ χρὴ ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις, μέλι καὶ γάλα προσφέρεσθαι.

AD altare mel & lac offerre non oportet.

58 Μηδεὶς τῶν ἐν λαϊκοῖς τεταγμένων, ἑαυτῷ τῶν θείων μυστηρίων μεταδιδότω, παρόντος ἐπισκόπου ἢ πρεσβυτέρου ἢ διακόνου· ὁ δέ τι τοιοῦτον τολμῶν, ὡς παρὰ τὸ διατεταγμένον, ποιῶν ἐπὶ ἑβδομάδα μίαν ἀφοριζέσθω. ἐν τούτῳ παιδαγωγούμενος, μὴ φρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν.

Nemo eorum qui ſunt ex ordine laicorum, diuina ſibi myſteria impartiat præſente epiſcopo, uel presbytero, uel diacono. Quod ſi quis tale fuerit auſus, ut præter decretum faciens, unam hebdomadam ſegregetur: ita diſcat non ultra ſapere quàm oporteat.

59 Μηδαμῶς ἐν εὐκτηρίῳ οἴκῳ ἔνδον οἰκίας τυγχάνοντι, βάπτισμα ἐπιτελείσθω. ἀλλ' οἱ μέλλοντες ἀξιοῦσθαι τοῦ ἀχράντου φωτίσματος, ταῖς καθολικαῖς προσερχέσθωσαν ἐκκλησίαις, κἀκεῖσε

In oratorio priuato, quod domi eſt, nullatenus baptiſmus peragat, ſed qui digni habebunt huius puriſsimi luminis, ad catholicas eccleſias accedãt & hoc

& hoc illi munere perfruantur. Si quis contra fecerit, ſi clericus eſt, deponatur: ſi laicus, excommunicetur.

60 Apoſtolus Paulus cùm pronunciet, quòd qui adhæreat Domino unus ſit ſpiritus: manifeſtum eſt, qui ſe adiungat aduerſario unum cum eo fiat illa coniunctione. Quamobrem, eos qui ſe Dæmone correptos eſſe ſimulant, & morum improbitate eorum figuram & habitum ſimulare prę ſe ferunt, uiſum eſt omnimodo puniri, & eiuſmodi afflictionibus & laboribus eos ſubijci oportere, quibus hi qui à Dæmone uerè correpti ſunt, ut à Dęmonis operatione liberentur, uerè ſubijciuntur.

61 Qui ſe uatibus tradiderunt, uel ijs qui Centuriones dicuntur, aut ijs ſimilibus, ut ab illis diſcant ſi quid ſibi reuelari uelint, ſecundum ea quæ prius à patribus ſunt ſancita, canoni qui eſt de ſexennio ſubijciantur. Eidem pœnæ ſubijcere oportet eos, qui urſas aut ſimiles beſtias ad luſum & perniciem ſimpliciorum circunferunt, & eos qui fortunam fatum, genealogiam, aut ſimilium uerborum turbam ad nugas deceptorias obloquuntur: eóſque qui nubes fugare dicuntur, & imprecatores, & Amuletarios, & Vates. In his autem perſeuerantes, nec mutantes ſententiam, nec fugientes hæc pernicioſa & Ethnica inſtituta, omnino eijciendos ab eccleſia definimus, ſicut ſacri canones dicunt. Nam quæ luci cum tenebris communio? ut ait Apoſtolus. Aut quæ conſonantia Dei templo cum Idolis? aut quæ portio pio cum impio? Aut quæ concordia Chriſti & Belial.

62 CALENDAS & uota & Brumalia quæ uocantur, & qui in primo die Martij menſis fit conuentus, ex fidelium ciuitate omnino tolli uolumus. Sed & publicas mulierum ſaltationes multam noxam exitúmque aſſerentes. Præterea & eas quæ nomine eorum qui falſò apud Græcos Dij nominati ſunt, uel nomine uirorum ac mulierum fiunt ſaltationes ac myſteria more antiquo, & à ritu Chriſtianorum alieno, reijcimus: ſtatuentes, ut nullus uir deinceps muliebri ueſte induatur, nec mulier ueſte uiro conueniente. Sed nec Comicas, nec Tragicas, nec Satyricas perſonas induant, nec execrandi Bacchi nomen, uuam in torcularibus exprimentes inuocent, nec uinum in dolijs effundentes riſum moueant, ignorantia uel uanitate ea quæ à Dæmonijs impoſtura procedunt, exercentes. Qui ſecus

τῆς δωρεᾶς ταύτης ἀπολαυέτωσαν. εἰ δέ τις ἄλλως τὰ παρ' ἡμῶν ὁρισθέντα μὴ φυλάττοι, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

60 Τοῦ ἀποστόλου βοῶντος Παύλου, ὅτι ὁ κολλώμενος τῷ κυρίῳ, ἓν πνεῦμά ἐστι, πρόδηλον ὡς καὶ ὁ τῷ ἐναντίῳ ἑαυτὸν οἰκειῶν, ἓν γίνεται τῇ πρὸς αὐτὸν συναφείᾳ. τοὺς τοίνυν δαιμονᾷν ὑποκρινομένους, καὶ τρόπων φαυλότητι προσποιητῶς τὰ ἐκείνων σχηματιζομένους, ἔδοξεν τρόπῳ ἐπιτιμᾶσθαι παντὶ, καὶ τοιαύταις αὐτοὺς σκληραγωγίαις καὶ πόνοις ὑποβάλλειν, οἷς ἂν οἱ ἀληθῶς δαιμονῶντες πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς τοῦ δαίμονος ἐνεργείας ἀξίως ὑποβάλλοιντο.

61 ΟΙ μάντεσιν ἑαυτοὺς ἐκδιδόντες, τοῖς λεγομένοις ἑκατοντάρχοις, ἤ τισι τοιούτοις, ὡς ἂν παρ' ἐκείνων μάθοιεν, ὅτι ἂν αὐτοῖς ἐκκαλύπτεσθαι βούλοιντο· κατὰ τὰ πρώην ὑπὸ τῶν πατέρων περὶ αὐτῶν ὁρισθέντα, ὑπὸ τὸν κανόνα πιπτέτωσαν τῆς ἑξαετίας. τῷ αὐτῷ δὲ τούτῳ ἐπιτιμίῳ καθυποβάλλεσθαι δεῖ, καὶ τοὺς τὰς ἄρκτους ἐπισυρομένους, ἢ τοιαῦτα ζῶα πρὸς παίγνιον καὶ βλάβην τῶν ἁπλουστέρων, καὶ τύχην καὶ εἱμαρμένην καὶ γενεαλογίαν, καὶ τοιούτων τινῶν ῥημάτων ὄχλον κατὰ τοὺς τῆς πλάνης λήρους φωνοῦντας, τούς τε λεγομένους νεφοδιώκτας καὶ γοητευτὰς καὶ φυλακτηρίους καὶ μάντεις. ἐπιμένοντας δὲ τούτοις καὶ μὴ μετατιθεμένους, καὶ ἀποφεύγοντας τὰ ὀλέθρια ταῦτα καὶ ἑλληνικὰ ἐπιτηδεύματα, παντάπασιν ἀποῤῥίπτεσθαι τῆς ἐκκλησίας ὁρίζομεν· καθὰ καὶ οἱ ἱεροὶ κανόνες διαγορεύουσιν. τίς γὰρ κοινωνία φωτὶ πρὸς σκότος; ὥς φησιν ὁ ἀπόστολος· ἢ τίς συγκατάθεσις ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων; ἢ τίς μερὶς πιστῷ μετὰ ἀπίστου; τίς δὲ συμφωνία Χριστῷ πρὸς Βελίαρ;

62 Τὰς οὕτως λεγομένας καλάνδας, καὶ τὰ λεγόμενα βοτὰ, καὶ τὰ καλούμενα βρουμάλια, καὶ τὴν ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ μαρτίου μηνὸς ἐπιτελουμένην πανήγυριν, καθάπαξ ἐκ τῆς τῶν πιστῶν πολιτείας περιαιρεθῆναι βουλόμεθα. ἀλλὰ μὴν καὶ τὰς τῶν γυναίων δημοσίας ὀρχήσεις, καὶ πολλὴν λύμην καὶ βλάβην ἐμποιεῖν δυναμένας, ἔτι μὴν καὶ τὰς ὀνόματι τῶν παρ' ἕλλησι ψευδῶς ὀνομασθέντων θεῶν, ἢ ἐξ ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν γινομένας ὀρχήσεις καὶ τελετὰς, κατά τι ἔθος παλαιὸν καὶ ἀλλότριον τοῦ τῶν χριστιανῶν βίου, ἀποπεμπόμεθα, ὁρίζοντες, μηδένα ἄνδρα γυναικείαν στολὴν ἐνδιδύσκεσθαι, ἢ γυναῖκα τὴν ἀνδράσιν ἁρμόδιον· ἀλλὰ μήτε προσωπεῖα κωμικὰ, ἢ σατυρικὰ, ἢ τραγικὰ ὑποδύεσθαι· μήτε τοῦ βδελυκτοῦ Διονύσου ὄνομα τὴν σταφυλὴν ἐκθλίβοντας ἐν ταῖς ληνοῖς ἐπιβοᾷν, μὴ δὲ τὸν οἶνον ἐν τοῖς πίθοις ἐπιχέοντας γέλωτα ἐπικινεῖν ἀγνοίας τρόπῳ ἢ ματαιότητος τὰ τῆς δαιμονιώδους πλάνης ἐνεργοῦντα. τοὺς οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν τι τῶν προειρημένων ἐπιτελεῖν ἐγχει-

ἐγχειροῦντας, ἐν γνώσει τούτων καθισταμένους, τούτους, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρεῖσθαι προστάσσομεν· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφορίζεσθαι.

fecerint, ſi clerici ſint, deponantur, ſi laici, ſegregentur.

63 Τὰ ψευδῶς παρὰ τῶν τῆς ἀληθείας ἐχθρῶν συμπλασθέντα μαρτυρολόγια, ὡς ἂν τοὺς τοῦ Χριστοῦ μάρτυρας ἀτιμάζοιεν, καὶ πρὸς ἀπιστίαν ἐνάγοιεν τοὺς ἀκούοντας, μὴ ἐπ' ἐκκλησίαις δημοσιεύεσθαι προστάσσομεν, ἀλλὰ ταῦτα πυρὶ παραδίδοσθαι. τοὺς δὲ ταῦτα παραδεχομένους, ἢ ὡς ἀληθέσι τούτοις προσέχοντας, ἀναθεματίζομεν.

Quæ à ueritatis hoſtibus falſò cõficta ſunt Martyrum hiſtoriæ, ut Dei Martyres ignominia afficerent, & qui eis audituri eſſent, ad infidelitatem deducerentur, in eccleſia non publicari iubemus, ſed eas igni tradi. Eos autem qui eas admittunt, uel tanquam ueris eis mẽtem adhibent, anathematizamus.

64 Οὐ χρὴ δημοσίᾳ λαϊκὸν λόγον κινεῖν ἢ διδάσκειν, ἀξίωμα ἑαυτῷ διδασκαλικὸν ἐντεῦθεν περιποιούμενον, ἀλλ' εἴκειν τῇ παραδοθείσῃ παρὰ τοῦ κυρίου τάξει, καὶ τὸ οὖς τοῖς τὴν χάριν τοῦ διδασκαλικοῦ λόγου λαβοῦσι διανοίγειν, καὶ τὰ θεῖα παρ' αὐτῶν ἐκδιδάσκεσθαι. ἐν γὰρ τῇ μιᾷ ἐκκλησίᾳ διάφορα μέλη πεποίηκεν ὁ θεὸς κατὰ τὴν τοῦ ἀποστόλου φωνήν· ἣν ὁ θεολόγος ἑρμηνεύων Γρηγόριος, σαφῶς τὴν ἐν τούτοις τάξιν παρίστησι φάσκων· ταύτην αἰδούμεθα τὴν τάξιν ἀδελφοί. ταύτην φυλάττοιμεν· ὁ μέν, ἔστω τις ἀκοή· ὁ δέ, γλῶσσα· ὁ δέ, χείρ· ὁ δέ, ἄλλο τι· ὁ δέ, διδασκέτω· ὁ δὲ μανθανέτω· καὶ μετὰ βραχέα· καὶ ὁ μανθάνων ἐν εὐπειθείᾳ, καὶ χορηγῶν ἐν ἱλαρότητι, καὶ ὁ ὑπουργῶν ἐν προθυμίᾳ· μὴ πάντες ὦμεν γλῶσσα, τὸ ἑτοιμότερον· μὴ πάντες ἀπόστολοι, μὴ πάντες προφῆται, μὴ πάντες διερμηνεύωμεν. καὶ μετά τινα. τί σεαυτὸν ποιεῖς ποιμένα, πρόβατον ὤν; τί γίνῃ κεφαλή, πούς τυγχάνων; τί στρατηγεῖν ἐπιχειρεῖς, τεταγμένος ἐν στρατιώταις; καὶ ἑτέρωθι ἡ σοφία διακελεύεται· μὴ ἴσθι ταχὺς ἐν ὀλίγοις. μὴ συμπαρεκτείνου πένης ὢν πλουσίῳ. μὴ ζήτει τῶν σοφῶν εἶναι σοφώτερος· εἰ δέ τις ἁλῷ τὸν παρόντα παρασαλεύων κανόνα, ἐπὶ ἡμέρας τεσσαράκοντα ἀφοριζέσθω.

Non oportet laicum publicè diſputare, uel docere, ſed ordini à Domino tradito cedere, & aurem ijs qui docendi gratiam acceperint aperire, & diuina ab eis doceri. Etenim in una eccleſia diuerſa membra Deus effecit, ſecundum apoſtoli dictum: quod cùm Theologus Gregorius interpretatur, manifeſtè in his ordinem conſtituit: dicens, Hunc ordinẽ reuereamur hunc obſeruemus: alius ſit auditus, alius lingua, alius manus, alius aliud quippiã aut hic doceat, ille diſcat. Et ĩ ſumma, qui diſcit, ſit obſequens: qui dat, hilaris: qui miniſtrat, ſedulus. Ne ſimus omnes lingua, quod frequentiſsimum eſt, non omnes apoſtoli, nõ omnes prophetæ, non omnes interpretes ſcripturarum. Et paulò poſt, quid facis teipſum paſtorem, cum ſis ouis? quid mulier caput, cum ſis pes? quid exercitũ uis ducere, cum ſis inter milites conſtitutus? Et alibi ſapientia iubet: Ne præcipites in paruis, ne cùm ſis pauper te æques diuiti, neque uelis ſapientibus eſſe ſapientior. Si quis autem deprehẽdatur præſentem canonem labefactare, per quadraginta dies excommunicetur.

65 Τὰς ἐν ταῖς νουμηνίαις ὑπό τινων πρὸ τῶν οἰκείων ἐργαστηρίων ἢ οἴκων ἀναπτομένας πυρκαϊάς, ἃς καὶ ὑπεράλλεσθαί τινες κατά τι ἔθος ἀρχαῖον ἐπιληρῶσι, ἀπὸ τοῦ παρόντος καταργηθῆναι προστάσσομεν· ὅστις οὖν τοιοῦτόν τι πράξοι, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω. εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω. γέγραπται γὰρ ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν βασιλειῶν· καὶ ᾠκοδόμησεν Μανασσῆς θυσιαστήριον πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, ἐν ταῖς δύο αὐλαῖς οἴκου κυρίου· καὶ διήγαγεν τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρί· καὶ ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο. καὶ ἐποίησεν ἐν γάστρι μύθους καὶ γνώστας ἐπλήθυνεν. καὶ ἐπλήθυνεν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου τοῦ παροργίσαι αὐτόν.

Quos in Nouilunijs quidam antè ſuas officinas & domos accendunt rogos, ſupra quos etiam antiqua quadam conſuetudine ſalire ineptè ac delirare ſolẽt, deinceps ceſſare iubemus. Qui contrà fecerit, ſi clericus ſit, deponatur, ſi laicus ſegregetur. Scriptum eſt enim in quarto Regum libro. Et ędificauit Manaſſe altare uniuerſæ militiæ cœli in duobus atrijs dom⁹ Domini, & traduxit filios ſuos in igne, & ariolatus eſt, & auguratus eſt, & fecit uentriloquos, & cõiectores multiplicauit, & multiplicauit ut faceret malum coram Domino, ut irritaret eum.

66 Ἀπὸ τῆς ἁγίας ἀναστασίμου Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμέρας, μέχρι τῆς καινῆς κυριακῆς, τὴν ὅλην ἑβδομάδα ἐν ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις σχολάζειν δεῖ ἀπαραλείπτως τοὺς πιστοὺς ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικοῖς, εὐφραινομένους ἐν Χριστῷ καὶ ἑορτάζοντας, καὶ τῇ τῶν θείων γραφῶν ἀναγνώσει προσέχοντας, καὶ τῶν ἁγίων

A ſancta die Reſurrectionis uſq; ad nouam Dominicam tota ſeptimana eccleſijs uacare fideles iugiter oportet, pſalmis & hymnis & ſpiritualibus canticis in Chriſto gaudentes, feſtumq; celebrantes, & diuinarum ſcripturarum lectioni mentem adhibentes, & ſanctis myſte-

myſterijs iocũdè & lautè fruẽtes. Sic ergo cũ Chriſto exultabimus & unà reſurgemus. Nequaquã ergo prædictis diebus equorum curſus, uel aliquod publicum fiat ſpectaculum.

67 Sacra ſcriptura nobis præcipit, ut abſtineamus à ſanguine & ſuffocato & fornicatione. Meritò igitur damnamus eos, qui cuiuſcunq; animalis ſanguinem arte aliqua condiunt, & ſic comedunt, Qui hoc fecerit, clericus deponatur: laicus excommunicetur.

68 Nulli ex omnibus licere ueteris & noui teſtamenti librum nec ſanctorum noſtrorum præconum ac doctorum corrumpere, uel conſcindere, uel librorum cauponatoribus, uel unguentarijs, uel alicui alij delendum tradere, niſi uſque uel à tineis, uel ab aqua, uel alio modo redditus fuerit inutilis. Qui tale aliquid fecerit, uno anno excommunicetur. Similiter qui tales libros emerit, ſi eos non habuerit ad ſuam utilitatem, neque ut donaret alteri, aut alio modo traderet: ſed tentauerit corrumpere, deponatur.

69 Nulli omnium, qui ſit in laicorum numero, liceat intra ſacrum altare ingredi. Ab eo tamen nequaquam prohibita poteſtate & authoritate regia, quando quidem uoluerit Creatori dona afferre ex antiquiſsima traditione.

70 Ne liceat mulieribus in celebrationis tempore loqui, ſed, ut eſt uox Pauli, ſileant. Neque enim conceſſum ijs eſt loqui, ſed eſſe ſub dita quemadmodum lex ait: ſi quid autem diſcere uelint, domi ſuos maritos interrogent.

71 Eos qui docentur legibus ciuilibus, Græcis moribus uti non oportere, & neque in theatrum induci, aut quæ uolutabra dicuntur celebrare, uel præter uſum communem ſibi ueſtem induere, neque quo tempore diſciplinam aggrediuntur, uel ad finem eius perueniunt. Quod ſi quis poſthac facere audebit, ſegregetur.

72 Non licere uirũ orthodoxũ cũ muliere hęretica, nec orthodoxã cũ uiro hæretico copulari, ſed ſi quid eiuſmodi ab ullo ex oĩb⁹ factũ apparuerit, irritas nuptias exiſtimari, & nefariũ coniugiũ diſſolui. Non enim oportet immixta admiſceri, nec cum oue lupum, & cum Chriſti particula ſortem peccatorũ coniungi. Qui uerò noſtra ſtatuta tranſgreſſus fuerit, ſegregetur. Si autem adhuc infideles

μυστηρίων κατατρυφῶντας· ἐσόμεθα γὰρ οὕτω Χριστῷ συνανιστάμενοί τε καὶ συνυψούμενοι· μηδαμῶς οὖν ἐν ταῖς προκειμέναις ἡμέραις ἱπποδρόμια, ἢ ἑτέρα δημώδης θέα ἐπιτελείσθω.

67 Ἡ θεία ἡμῖν γραφὴ ἐνετείλατο, ἀπέχεσθαι αἵματος καὶ πνικτοῦ καὶ πορνείας· τοῖς οὖν διὰ τὴν λίχνον γαστέρα, αἷμα οἱουδήποτε ζώου τέχνῃ τινὶ κατασκευάζουσιν ἐδώδιμον, καὶ οὕτω τοῦτο ἐσθίουσιν, προσφόρως ἐπιτιμῶμεν· εἴ τις οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν αἷμα ζώου ἐσθίειν ἐπιχειρήσοι οἱῳδήτινι τρόπῳ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

68 Περὶ τοῦ μὴ ἐξεῖναί τινι τῶν πάντων βιβλίων τῆς παλαιᾶς καὶ καινῆς διαθήκης, τῶν τε ἁγίων καὶ ἐγκρίτων ἡμῶν κηρύκων καὶ διδασκάλων διαφθείρειν ἢ κατατέμνειν, ἢ τοῖς βιβλιοκαπήλοις, ἢ τοῖς λεγομένοις μυρεψοῖς, ἢ ἄλλῳ τινὶ τῶν πάντων πρὸς ἀφανισμὸν ἐκδιδόναι. εἰ μή τι ἄρα τέλεον, εἴτε ὑπὸ σητῶν ἢ ὕδατος, ἢ ἑτέρῳ τρόπῳ ἀχρειωθῇ. ὁ δέ τι τοιοῦτο ποιεῖν ἀπὸ τοῦ νῦν ἁλισκόμενος, ἐπὶ ἐνιαυτὸν ἀφοριζέσθω· Ὁμοίως καὶ ὁ τὰς τοιαύτας βίβλους ὠνούμενος, εἰ μή γε αὐτὸς ταύτας κατέχοι πρὸς οἰκείαν ὠφέλειαν, μήτε ἑτέρῳ πρὸς εὐεργεσίαν καὶ τὸ διαμεῖναι ἀποδῷ, ἀλλὰ ταῦτα διαφθείρειν ἐπιχειρήσοι, ἀφοριζέσθω.

69 Μὴ ἐξέστω τινὶ τῶν ἁπάντων ἐν λαϊκοῖς τελοῦντι, ἔνδον ἱεροῦ εἰσιέναι θυσιαστηρίου, μηδαμῶς ἐπὶ τούτου τῆς βασιλικῆς εἰργομένης ἐξουσίας καὶ αὐθεντείας, ἡνίκα δ' ἂν βουληθείη προσάξαι δῶρα τῷ πλάσαντι κατά τινα ἀρχαιοτάτην παράδοσιν.

70 Μὴ ἐξέστω ταῖς γυναιξὶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς θείας λειτουργίας λαλεῖν, ἀλλὰ κατὰ τὴν φωνὴν Παύλου τοῦ ἀποστόλου, σιγάτωσαν. οὐ γὰρ ἐπιτέτραπται αὐταῖς λαλεῖν, ἀλλ' ὑποτάττεσθαι, καθὼς καὶ ὁ νόμος λέγει. εἰ δέ τι μαθεῖν θέλουσιν, ἐν οἴκῳ τοὺς ἰδίους ἄνδρας ἐπερωτάτωσαν.

71 Τοὺς διδασκομένους τοὺς πολιτικοὺς νόμους, μὴ δεῖν τοῖς ἑλληνικοῖς ἔθεσι κεχρῆσθαι, μήτε μὴν ἐπὶ θέατρον ἀνάγεσθαι, ἢ τὰς λεγομένας κυλίστρας ἐπιτελεῖν, ἢ παρὰ τὴν κοινὴν χρῆσιν στολὰς ἑαυτοῖς περιτίθεσθαι· μήτε καθ' ὃν καιρὸν τῶν μαθημάτων ἀπάρχωνται, ἢ πρὸς τὸ τέλος αὐτῶν καταντῶσιν, ἢ καθόλου φάναι διὰ μέσου τῆς τοιαύτης παιδεύσεως· εἰ δέ τις ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦτο πρᾶξαι τολμήσοι, ἀφοριζέσθω.

72 Μὴ ἐξέστω, ὀρθόδοξον ἄνδρα αἱρετικῇ συνάπτεσθαι γυναικί, μήτε μὴν αἱρετικῷ ἀνδρὶ γυναῖκα ὀρθόδοξον ζεύγνυσθαι· ἀλλ' εἰ καὶ φανείη τι τοιοῦτον ὑπό τινος τῶν ἁπάντων γινόμενον, ἄκυρον τὸν γάμον ἡγεῖσθαι, καὶ τὸ ἄθεσμον διαλύεσθαι συνοικέσιον· οὐ γὰρ χρὴ τὰ ἄμικτα μιγνύναι, οὐδὲ τῷ προβάτῳ λύκον συμπλέκεσθαι, καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ μερίδι τὸν τῶν ἁμαρτωλῶν κλῆρον· εἰ δὲ παραβῇ τις τὰ παρ' ἡμῶν ὁρισθέντα, ἀφοριζέσθω. εἰ δέ τινες ἔτι ἐν τῇ ἀπιστίᾳ τυγ-

τυγχάνοντες, καὶ οὕτω τῇ τῶν ὀρθοδόξων ἐγκαταλεχθέντες ποίμνῃ, ἀλλήλοις γάμῳ νομίμῳ ἡρμόσθησαν, εἶτα ὁ μὲν τὸ καλὸν ἐκλεξάμενος, τῷ φωτὶ τῆς ἀληθείας προσέδραμεν· ὁ δὲ ὑπὸ τοῦ τῆς πλάνης κατεσχέθη δεσμοῦ, μὴ πρὸς τὰς θείας ἀτενίσαι ἀκτῖνας ἑλόμενος (εὐδοκεῖ δὲ τῷ πιστῷ ἡ ἄπιστος συνοικεῖν, ἢ τὸ ἔμπαλιν ὁ ἄπιστος τῇ πιστῇ) μὴ χωριζέσθωσαν κατὰ τὸν θεῖον ἀπόστολον. ἡγίασται γὰρ ὁ ἄπιστος ἀνὴρ ἐν τῇ γυναικί· καὶ ἡγίασται ἡ ἄπιστος γυνὴ ἐν τῷ ἀνδρί.

ſunt inter ſe legitimo matrimonio coniuncti, deinde alter eorum conuertatur ad fidem altero in infidelitate manente, ſi fideli placeat cum infideli habitare, non à ſe inuicem ſeparentur, iuxta Pauli ſententiam*. Sanctificatus eſt enim uir incredulus in uxore: ſanctificata incredula uxor in uiro.

73 Τοῦ ζωοποιοῦ σταυροῦ δείξαντος ἡμῖν τὸ σωτήριον, πᾶσαν σπουδὴν ἡμᾶς τιθέναι χρή, τοῦ τιμὴν τὴν ἀξίαν ἀποδιδόναι τῷ δι' οὗ σεσώσμεθα τοῦ παλαιοῦ παραπτώματος. ὅθεν καὶ νῷ καὶ λόγῳ καὶ αἰσθήσει τὴν προσκύνησιν αὐτῷ ἀπονέμοντες, τοὺς ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ σταυροῦ τύπους ὑπό τινων κατασκευαζομένους ἐξαφανίζεσθαι παντοίως προστάσσομεν, ὡς ἂν μὴ τῇ τῶν βαδιζόντων καταπατήσει τὸ τῆς νίκης ἡμῖν τρόπαιον ἐξυβρίζοιτο. τοὺς οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν τοῦ σταυροῦ τύπον ἐπὶ ἐδάφους κατασκευάζοντας, ὁρίζομεν ἀφορίζεσθαι.

Cùm Crux uiuifica illud ſalutare nobis oſtenderit, nos omne ſtudium adhibere oportet, ut ei per quem ab antiquo lapſu ſaluati ſumus, eum, qui par eſt, honorem habeamus. Vnde & mẽte & ſermone, & ſenſu adorationem ei tribuentes, Crucis figuras, quæ à nonnullis in ſolo ac pauimento fiunt, omnino deleri iubemus, ne incedentium conculcatione uictoriæ nobis trophæis iniuria afficiatur. Qui ſecus fecerit, excommunicari decernimus.

74 Οὐ δεῖ ἐν τοῖς κυριακοῖς ἢ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τὰς λεγομένας ἀγάπας ποιεῖν, καὶ ἔνδον ἐν τῷ οἴκῳ ἐσθίειν, καὶ ἀκούβιτα στρωννύειν. οἱ δὲ τοῦτο ποιεῖν τολμῶντες, ἢ παυσάσθωσαν, ἢ ἀφοριζέσθωσαν.

Non oportet in Dominicis locis uel eccleſijs, charitates quas uocant, facere: & intus in æde comedere, & accubit⁹ ſternere. Qui hoc fecerint, ceſſent uel excommunicentur.

75 Τοὺς ἐπὶ τὸ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παραγινομένους, βουλόμεθα μήτε βοαῖς ἀτάκτοις κεχρῆσθαι, καὶ τὴν φύσιν πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι, μήτε τι ἐπιλέγειν τῶν μὴ ἐκκλησίᾳ ἁρμοδίων τε καὶ οἰκείων· ἀλλὰ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ κατανύξεως τὰς τοιαύτας ψαλμῳδίας προσάγειν τῷ τῶν κρυπτῶν ἐφόρῳ θεῷ. εὐλαβεῖς γὰρ ἔσεσθαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τὸ ἱερὸν ἐδίδαξε λόγιον.

Eos qui in eccleſijs ad pſallendum accedunt, uolumus nec inordinatis uociferationibus uti, nec naturam ad clamorem urgere, nec aliquid eorum quæ eccleſiæ non conueniunt, ſed cum magna attentione & compunctione pſalmodias Deo, qui eſt occultorum inſpector, offerre. Docuit enim religioſos filios Iſraël ſacrum eloquium.

76 ΟΤΙ οὐ χρὴ ἔνδον τῶν ἱερῶν περιβόλων καπηλεῖον ἢ τὰ διὰ βρωμάτων εἴδη προτιθέναι, ἢ ἑτέρας πράσεις ποιεῖσθαι, τὸ σεβάσμιον ταῖς ἐκκλησίαις φυλάσσοντας· ὁ γὰρ σωτὴρ ἡμῶν καὶ θεὸς διὰ τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας παιδαγωγῶν ἡμᾶς, μὴ ποιεῖν τὸν οἶκον τοῦ πατέρος αὐτοῦ ἐμπορίου οἶκον παρεκελεύετο· ὃς καὶ τῶν κολλυβιστῶν τὸ κέρμα ἐξέχεεν, καὶ τοὺς τὸ ἱερὸν κοινοῦντας ἀπήλασεν. εἴ τις οὖν ἐπὶ τῷ προκειμένῳ ἁλῷ πλημμελήματι, ἀφοριζέσθω.

Non oportet intra ſacros ambitus, cauponam, uel aromatum ſpecies proponere, uel alias uenditiones facere, ſuam uenerationem eccleſijs ſeruantes. Saluator noſter nos inſtituit nõ facere domum Patris noſtri, domum uenditionis, qui & ipſe nummulariorum æs effudit, ijsque qui templum profanaſſent, minatus eſt. ſi quis igitur in hoc ipſo peccato fuerit deprehenſus, excommunicetur.

77 ΟΤΙ οὐ δεῖ ἱερατικοὺς ἢ κληρικοὺς ἢ ἀσκητὰς ἐν βαλανείῳ μετὰ γυναικῶν ἀπολούεσθαι, μηδὲ πάντα χριστιανὸν ἢ λαϊκόν· αὕτη γὰρ πρώτη κατάγνωσις παρὰ τοῖς ἔθνεσιν. εἰ δέ τις ἐπὶ τούτῳ φωραθείη, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω. εἰ δὲ λαϊκός, ἀφοριζέσθω.

Non oportet ſacris initiatos uel clericos, uel exercitatores in balneo lauari cum mulieribus, nec omnem Chriſtianum laicum. Hæc eſt enim prima condemnatio apud gentes. Qui hoc fecerit clericus, deponatur: laicus excommunicetur.

78 Οὐ δεῖ τοὺς φωτιζομένους τὴν πίστιν ἐκμανθάνειν, καὶ τῇ πέμπτῃ τῆς ἑβδομάδος ἀπαγγέλλειν τῷ ἐπισκόπῳ ἢ τοῖς πρεσβυτέροις.

Quòd oportet eos qui illuminantur, fidem addiſcere, & quinta ſeptimanę feria epiſcopo uel presbyteris renunciare.

79 Ἀλόχευτον τὸν ἐκ τῆς παρθένου θεῖον τόκον ὁμολογοῦντες, ὡς καὶ ἀσπόρως συστάντα καὶ παντὶ

Abſq; ullo dolore uirginis ptũ eſſe cõfitẽtes (ut qui ſinę ſemine conſtitut⁹ ſit & uniuerſo

gregi prædicantes) eos qui propter ignorantiam aliquid indecens faciunt, correctioni ſubijcimus. Vnde quando aliqui poſt diem natalis Chriſti Dei noſtri reperiuntur coquêteſ ſimilam, & ſe hac mutuò donantes, prætextu, honoris ſecundinarum impollutæ Virginis matris, ſtatuimus ut deinceps nihil tale fiat à fidelibus. Nec enim hoc honor eſt uirginis, quæ ſupra mentem & ſermonem quod comprehendi non poteſt uerbum peperit carne, ex communibus & ijs quę in nobis fiunt, inenarrabilem eius partum metiri ac deſcribere. Si quis hoc fecerit clericus, deponatur: laicus ſegregetur.

80 Si quis epiſcopus uel eorum qui in clero cenſentur, uel laicus nullam grauiorem habeat neceſſitatem uel negotium difficile, ut à ſua eccleſia abſit frequentius, ſed in ciuitate agens tribus diebus Dominicis unà non conueniat, ſi clericus eſt, deponatur: ſi laicus, à cõmunione ſeparetur.

81 Quoniam nouimus in quibuſdam locis in triſagio acclamari poſt illud. Sanctus immortalis, ille crucifixus pro nobis, miſerere nobis, idq́ ſub antiquis ſanctis patribus, ut à pietate alienum, ex eiuſmodi pſalmo remouerũt, eiecto ſimul hæretico transgreſſore, qui talem uocem renouauit. Nos cum antiquis patrib[9] ſtatuentes, anathematizamus eos qui deinceps talem ſuſceperint uocem in eccleſia, uel aliàs ter ſancto hymno apponentes. Si transgreſſor fuerit ſacerdos, deponatur, ſi laicus, excommunicetur.

82 Inter uenerabilium imaginum picturas Agnus digito præcurſoris monſtratus depingitur, qui in figuram receptus eſt gratiæ, adumbrans nobis uerum illum per legem agnum Chriſtum demonſtratum. Antiquas ergo illas figuras & umbras uelut quaſdam ueritatis notas, adumbrationesq́ eccleſiæ traditas uendicantes, gratiam eiſdem præponimus, & ueritatem hanc ut legis complementum, ſuſcipimus. Itaque hoc iam quidem re perfectum, pictorum artibus ante omnium oculos præſcribatur, & picturam illius Agni Chriſti Dei noſtri, qui tollit peccata mundi, ut humanus character ualet exprimere, & in imaginibus in poſterum pro uetere Agno erigẽdam ſancimus: per quam humilitatem uerbi Dei cõtẽplamur, & uelut manu ducimus ad memoriã illius cnnuerſationis in carne, & paſsionis, eiusq́ mortis ſalutaris, &

τῷ ποιμνίῳ κηρύσσοντες, τοὺς ἐξ ἀγνοίας πράττοντάς τι τῶν οὐ δεόντων, διορθώσει καθυποβάλλωνται. ὅθεν ἐπειδή τινες μετὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἁγίας Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν γεννήσεως δείκνυνται σεμίδαλιν ἕψοντες καὶ ταύτης ἀλλήλοις μεταδιδόντες, προφάσει τιμῆς δῆθεν λοχίων τῆς παναχράντου παρθενομήτορος. ὁρίζομεν μηδὲν τοιοῦτον ὑπὸ τῶν πιστῶν τελεῖσθαι. οὐ γάρ τιμή γε τοῦτο τῇ παρθένῳ τῇ ὑπὲρ νοῦν καὶ λόγον τὸν ἀχώρητον τεκούσῃ λόγον σαρκὶ, ἐκ τῶν κοινῶν τε καὶ καθ' ἡμᾶς ἐπὶ τὸν ἄφραστον αὐτῆς τόκον ὁρίζειν καὶ ὑπογράφειν. εἴ τις οὖν ἀπὸ τοῦ νῦν πράττων τοιοῦτο φωραθείη εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω. εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

80 Εἴ τις ἐπίσκοπος ἢ πρεσβύτερος ἢ διάκονος, ἢ τῶν ἐν τῷ κλήρῳ καταλεγομένων, ἢ λαϊκὸς, εἰ μηδεμίαν ἀνάγκην βαρυτέραν ἔχοι ἢ πρᾶγμα δυσχερὲς, ὥστε πλεῖστον ἀπολείπεσθαι τῆς αὐτοῦ ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐν πόλει διάγων τρεῖς κυριακὰς ἡμέρας ἐν τρισὶν ἑβδομάσι μὴ συνέρχοιτο. εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀποκινοῖτο τῆς κοινωνίας.

81 Ἐπειδήπερ ἔν τισι χώραις μεμαθήκαμεν ἐν τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ ἐν προσθήκης μέρει ἐκφωνεῖσθαι μετὰ τὸ, ἅγιος ἀθάνατος ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς ἐλέησον ἡμᾶς, τοῦτό τε ὑπὸ τῶν πάλαι ἁγίων πατέρων ὡς τῆς εὐσεβείας ἀλλότριον ἐκ τοῦ τοιούτου ἀπηλάσαν ὕμνου σὺν τῷ τὴν τοιαύτην φωνὴν καινουργήσαντι παρανόμῳ αἱρετικῷ. καὶ ἡμεῖς κυροῦντες τὰ παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν πρὶν εὐσεβῶς θεσμοθετηθέντα, ἀναθεματίζομεν ἔτι μετὰ τὸν παρόντα ὅρον παραδεχομένους τὴν τοιαύτην φωνὴν ἐπ' ἐκκλησίαις, ἢ ἄλλως πως τῷ τρισαγίῳ ὕμνῳ συνάπτοντας· καὶ εἰ μὲν ἱερατικὸς οὗτος εἴη ὁ παραβάτης τῶν ὁρισθέντων, ἀπογυμνοῦσθαι τοῦτον τῆς ἱερατικῆς ἀξίας προστάσσομεν· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

82 Ἔν τισι τῶν σεπτῶν εἰκόνων γραφαῖς, ἀμνὸς δακτύλῳ τοῦ προδρόμου δεικνύμενος ἐγχαράττεται, ὃς εἰς τύπον παρελήφθη τῆς χάριτος, τὸν ἀληθινὸν ἡμῖν διὰ νόμου προϋποφαίνων ἀμνὸν Χριστὸν τὸν θεὸν ἡμῶν. τοὺς οὖν παλαιοὺς τύπους καὶ τὰς σκιὰς, ὡς τῆς ἀληθείας σύμβολά τε καὶ προχαράγματα, τῇ ἐκκλησίᾳ παραδεδομένους κατασπαζόμενοι, τὴν χάριν προτιμῶμεν, καὶ τὴν ἀλήθειαν ὡς πλήρωμα νόμου, ταύτην ὑποδεξάμενοι. ὡς ἂν οὖν τὸ τέλειον κἂν ταῖς χρωματουργίαις ἐν ταῖς ἁπάντων ὄψεσιν ὑπογράφηται, τὸν τοῦ αἴροντος τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου ἀμνοῦ Χριστοῦ τοῦ θεοῦ ἡμῶν, κατὰ τὸν ἀνθρώπινον χαρακτῆρα καὶ ἐν ταῖς εἰκόσιν ἀπὸ τοῦ νῦν, ἀντὶ τοῦ παλαιοῦ ἀμνοῦ ἀναστηλοῦσθαι, ὁρίζομεν, δι' αὐτοῦ τὸ τῆς ταπεινώσεως τοῦ θεοῦ λόγου κατανοοῦντες, καὶ πρὸς μνήμην τῆς ἐν σαρκὶ πολιτείας, τοῦ τε πάθους αὐτοῦ καὶ τοῦ σωτηρίου θανάτου χειραγωγούμενοι, καὶ τῆς ἐντεῦ-

[illegible] γενομένης τῷ κόσμῳ ἀπολυτρώσεως.

redemptionis quæ huic pro mundo facta eſt.

83 Μηδεὶς τοῖς σώμασι τῶν τελευτώντων τῆς εὐχαριστίας μεταδιδότω. γέγραπται γάρ, λάβετε, φάγετε· τὰ δὲ τῶν νεκρῶν σώματα, οὐδὲ λαβεῖν δύναται, οὐδὲ φαγεῖν.

Nemo cadaueribus mortuorum Euchariſtiam impartiatur, ſcriptum eſt: Accipite & comedite. Cadauera autem nec accipere ualent, nec comedere.

84 Τοῖς κανονικοῖς τῶν πατέρων θεσμοῖς κατακολουθοῦντες, ὁρίζομεν καὶ περὶ τῶν νηπίων, ὁσάκις μὴ εὑρίσκωνται βέβαιοι μάρτυρες, οἱ ταῦτα ἀναμφιβόλως βαπτισθέντα εἶναι λέγοντες, καὶ αὐτὰ δὲ ταῦτα διὰ τὴν ἡλικίαν περὶ τῆς παραδοθείσης αὐτοῖς μυσταγωγίας ἀποκρίνασθαι ἐπιτηδείως ἔχουσιν, χωρίς τινος προσκόμματος ὀφείλειν ταῦτα βαπτίζεσθαι. μή ποτε ὁ τοιοῦτος δισταγμὸς ἀποστερήσῃ αὐτὰ τῆς τοιαύτης τοῦ ἁγιασμοῦ καθάρσεως.

In canonibus leges patrum imitãtes, de infantibus ſtatuimus, quotieſcunque non repe riuntur idonei teſtes, qui eos baptizatos certò dicant, neque ipſi propter ætatem de tradita ſibi ſacrorum diſciplina reſpondere idoneè poſsint, ſine offendiculo eos eſſe baptizandos. Nequando huiuſmodi ambiguitas eos priuet tali purgatione ſanctificationis.

85 Ἐπὶ δύο καὶ τριῶν μαρτύρων βεβαιοῦσθαι πᾶν ῥῆμα γραφικῶς παρελάβομεν. τοὺς οὖν ὑπὸ τῶν οἰκείων δεσποτῶν ἐλευθερουμένους δούλους ἐπὶ τρισὶ μάρτυσι, τῆς τοιαύτης τιμῆς ἀπολαύειν διοριζόμεθα. οἱ τὸ κῦρος παρόντες, τῇ ἐλευθερίᾳ προσοίσουσι, καὶ τὸ πιστὸν ἐξ ἑαυτῶν τοῖς γινομένοις παρέξουσιν.

Sub duobus, & tribus teſtibus firmari omne uerbum expreſsè accepimus. Serui à proprijs dominis libertate donati coram tribus teſtibus, ut hoc honore fruãtur, ſancimus.

86 Τοὺς ἐπὶ ψυχῶν ὀλέθρῳ πόρνας ἐπισυνάγοντας καὶ ἐκτρέφοντας, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, καθαιρεῖσθαι ὁρίζομεν· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀφορίζεσθαι.

Qui ſcorta in perniciem animarum congregant & alunt, ſi clerici fuerint, deponãtur: ſi laici, ſegregentur.

87 Ἡ τὸν ἄνδρα καταλιποῦσα μοιχαλίς ἐστιν, εἰ ἐπ᾽ ἄλλον ἦλθεν, κατὰ τὸν ἱερὸν καὶ θεῖον Βασίλειον, ἐκ τῆς Ἱερεμίου προφητείας ἄριστα τοῦτο ἀναλεξάμενον, ὅτι ἐὰν γένηται γυνὴ ἀνδρὶ ἑτέρῳ, οὐκ ἐπιστρέψει πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς, ἀλλὰ μιαινομένη μιανθήσεται. καὶ πάλιν ὁ ἔχων μοιχαλίδα, ἄφρων καὶ ἀσεβής. εἰ οὖν φανείη τοῦ ἀνδρὸς ἀλόγως ἀναχωρήσασα, ὁ μὲν συγγνώμης ἔστω πρὸς τὸ κοινωνεῖν τῇ ἐκκλησίᾳ δοθήσεται. ὁ μέντοι καταλιμπάνων τὴν νομίμως συναφθεῖσαν αὐτῷ γυναῖκα, καὶ ἑτέραν ἀγόμενος, κατὰ τὴν τοῦ κυρίου ἀπόφασιν, τῷ τῆς μοιχείας ὑπόκειται κρίματι· κεκανόνισται δὲ παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν, τοὺς τοιούτους ἐνιαυτὸν προσκλαίειν, διετίαν ἐπακροᾶσθαι, τριετίαν ὑποπίπτειν, καὶ τῷ ἑβδόμῳ συνίστασθαι τοῖς πιστοῖς, καὶ οὕτω τῆς προσφορᾶς καταξιοῦσθαι, ἐὰν δὴ μετὰ δακρύων μετανοήσωσι.

Quæ uirũ reliquit adultera eſt, ſi ad alium ſe contulit, ſecundũ ſacratum Baſilium, qui optimè hoc ex propheta Hieremia colligit. Si mulier alteri uiro nubit, non redibit ad maritum ſuum, ſed polluta polluetur. Et rurſum qui habet adulteram immodeſtus, & impius (eſt.) Si igitur temerè à uiro ſeceſſerit hic quidem dignus eſt uenia, hæc uerò pœnis. Venia autem huic ad communionem eccleſiæ dabitur, & qui reliquerit legitimam uxorem & aliam duxerit, iuxta Domini ſententiam adulter eſt. Sancitũ eſt: ut hi qui tales ſunt per annũ lugeant, per biennium ſint audientes, per triennium ſubiaceant: & tandem ſexto anno congregentur cum fidelibus, & ita demum menſa Domini digni habeantur, ſi cum lachrymis pœnituerint.

88 Μηδεὶς ἔνδον ἱεροῦ ναοῦ κτῆνος τὸ οἱονοῦν εἰσαγέτω· ἐκτὸς, εἰ μήτις ὁδοιπορῶν μεγίστης καταλαβούσης ἀνάγκης οἰκίσκου καὶ καταγωγῆς ἀπορῶν, ἐν τῷ τοιούτῳ καταλύσει ναῷ. διὰ γὰρ τὸ μὴ τὸ κτῆνος ἔνδον εἰσενεχθῆναι, αὐτὸ μὲν ἔστιν ὅτε διαφθαρήσεται. ὁ δὲ τῇ τοῦ ὑποζυγίου ἀποβολῇ, καὶ τῷ ἐντεῦθεν ἀπόρως τῆς ἐπὶ τὴν ὁδοιπορίαν ὁρμῆς θανάτου κινδύνῳ παραδοθήσεται. τὸ γὰρ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον γενέσθαι ἐκδιδασκόμεθα, ὥστε διὰ πάντων προτιμητέαν ἡγεῖσθαι τὴν τοῦ ἀνθρώπου σωτηρίαν τε καὶ ἀπάθειαν· εἰ δέ τις φωραθείη χωρὶς ἀνάγκης, ὡς εἴρηται, κτῆνος εἰσάγων ἐν ἱερῷ,

Nemo in ſacra templa iumentum inducat, præterquam ſi quis iter faciens maxima opprimatur neceſsitate, & carens domuncula aut diuerſorio ad huiuſmodi templum diuertit. Si enim iumentum non introduceret, forte illud periret, & ipſe ob iumenti iacturam, inops Conſilij, ad celeriter uiam capeſſendam mortis periculo obijceretur. Sabbatum enim propter hominẽ eſſe factum docemur. Quare præ omnibus eſtimanda eſt hominis ſalus, & commoditas. Qui ſecus fecerit

clericus, deponatur: laicus ſegregetur.

εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

Qui dies ſalutaris paſsionis in ieiunio & 89
oratione & compunctione cordis peragunt,
oportet circa horam mediæ noctis magni ſab
bati ieiunos eſſe cum Euangeliſtæ Matthæus
& Lucas: ille per dictionem, Veſpere autē ſab
bati: hic uerò per profundum diluculum, tar
ditatem noctis nobis præſcribant.

Τὰς τοῦ σωτηρίου πάθους ἡμέρας ἐν νηστείᾳ καὶ προσευχῇ καὶ κατανύξει καρδίας ἐπιτελοῦντας, χρὴ τοὺς πιστοὺς περὶ μέσας τῆς περὶ τὸ μέγα σάββατον νυκτὸς ὥρας ἀπονηστίζεσθαι, τῶν θείων εὐαγγελιστῶν Ματθαίου καὶ Λουκᾶ· τοῦ μὲν, διὰ τοῦ ὀψὲ σαββάτων προσρήματος· τοῦ δὲ, διὰ τοῦ ὄρθρου βαθέος, τὴν βραδύτητα τῆς νυκτὸς ἡμῖν ὑπογράφοντος.

Ne dominicis diebus genua flectamus, à di 90
uinis patribus noſtris canonicè accepimus,
honorando reſurrectionem Chriſti: itaque non
ignoramus uerum huius augurij. Manifeſtum
fidelibus facimus ut poſt ueſpertinum ingreſ
ſum ſacerdotum in ſabbato ad altare, ut mo-
re obſeruatum eſt, nemo genu flectat uſque ad
ſequentem ueſperam poſt Dominicam: in
qua poſt acceſſum ad candelabrum rurſus
genua flectentes, ſic preces domino offerimus.
excipientes enim pro præcurſore ſabbatum
noctis reſurrectionis ſaluatoris noſtri, inde
ſpiritualiter hymnum auſpicamur, feſtum ex
tenebris in lucem deſinentes: ut perfectè in-
de noctu, & die celebremus reſurrectionem.

Ταῖς κυριακαῖς μὴ γόνυ κρίνειν ἐκ τῶν θεοφόρων ἡμῶν πατέρων κανονικῶς παρελάβομεν, τὴν τοῦ Χριστοῦ τιμῶντες ἀνάστασιν, ὥστε οὖν μὴ ἀγνοεῖν ἡμᾶς τὸ σαφὲς τῆς τούτου παρατηρήσεως· δῆλον τοῖς πιστοῖς καθιστῶμεν, ὥστε μετὰ τὴν ἐν τῷ σαββάτῳ ἑσπερινὴν τῶν ἱερωμένων πρὸς τὸ θυσιαστήριον εἴσοδον κατὰ τὸ κρατοῦν ἔθος, μηδένα γόνυ κλίνειν μέχρι τῆς ἐφεξῆς κατὰ τὴν κυριακὴν ἑσπέρας· καθ᾽ ἣν μετὰ τὴν ἐν τῷ λυχνικῷ εἴσοδον αὖθις τὰ γόνατα κάμπτοντες, οὕτω τὰς εὐχὰς κυρίῳ προσάγομεν· τὴν γὰρ τοῦ σωτῆρος ἡμῶν ἐγέρσεως πρόδρομον τὴν μετὰ τὸ σάββατον νύκτα παραλαμβάνοντες, τῶν ὕμνων ἐντεῦθεν πνευματικῶς ἀπαρχόμεθα, εἰς φῶς ἐκ σκότους τὴν ἑορτὴν καταλήγοντες. ὡς ἐν ὁλοκλήρῳ ἐντεῦθεν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ πανηγυρίζειν ἡμᾶς τὴν ἀνάστασιν

Quæ pharmaca procurant abortus facien 91
tia, & quæ uenena ſuſcipiunt partus perimen
tia, pœna occiſoris accuſentur.

Τὰς τὰ ἀμβλωθρίδια διδούσας φάρμακα, καὶ τὰς δεχομένας τὰ ἐμβρυοκτόνα δηλητήρια, ὑπὸ τὸ τοῦ φονέως ἐπιτιμίῳ διαβάλλεσθαι.

Raptores fœminarum ſub nomine conſor 92
tij, ſiue patratores ipſi ſint ſiue auxilium fe-
rant, ſanciuit ſynodus ſancta ut clerici depo-
nantur, laici anathematizentur.

ΤΟΥΣ ἁρπάζοντας γυναῖκας ἐπ᾽ ὀνόματι συνοικεσίου, ἢ συμπράττοντας ἢ συναιρομένους τοῖς ἁρπάζουσιν, ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, εἰ μὲν κληρικοὶ εἶεν, ἐκπίπτειν τοῦ οἰκείου βαθμοῦ· εἰ δὲ λαϊκοὶ, ἀναθεματίζεσθαι.

Mulier quæ uiro ſecedente incomperto 93
quo terrarum agat, antequam de morte cer-
ta ſit, alteri nupſerit, mœchatur. Similiter &
militum uxores quæ nubunt ignorantes uiro
rum fata, eidem ſubiaceant rationi, quemad-
modum etiam eæ, quæ cum uir abeſt peregrè
non expectant illius reditum: niſi quandam
hic res ueniam mereatur, quòd illius abſentia
ad mortem potius uideatur pertinere, ſi quis
uerò derelictus ad tempus ab uxore, per igno-
rantiam nupſerit, poſt dimiſſa fuerit, quòd ad
illum prior uxor reuerſa ſit, ſtuprum com-
mittit quidem, ſed ignoranter. matrimonio
igitur non iungetur, ſed præſtat ita manere.
Miles autem ſi quãdo redeat, cuius uxor pro-
pter longam & dubiam abſentiam, alteri ui-
ro nupſerit, hic, ſi uolet, ſuam iterum accipiat
uxorem conceſſa illi ignorantiæ uenia, & i-
tem uiro qui cum ea ſecundas nuptias cele-
brauit.

Η ἀναχωρήσαντος τοῦ ἀνδρὸς καὶ ἀφανοῦς ὄντος, πρὸ τοῦ πεισθῆναι περὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ἑτέρῳ συνοικοῦσα, μοιχᾶται. καὶ ὡσαύτως καὶ στρατιώτιδες, αἱ τῶν ἀνδρῶν ἀφανῶν ὄντων γαμηθεῖσαι, ὑπὸ τῷ αὐτῷ ὑπόκεινται λόγῳ. ὥσπερ καὶ αἱ διὰ τὴν ἀποδημίαν τοῦ ἀνδρὸς μὴ ἀναμείνασαι τὴν ἐπάνοδον. πλὴν ἔχει τινὰ συγγνώμην τὸ πρᾶγμα ἐνταῦθα διὰ τὸ μᾶλλον πρὸς θάνατον εἶναι τὴν ἀποδημίαν. εἰ δὲ ὑπὸ καταλειφθέντι πρὸς καιρὸν παρὰ τῆς γυναικὸς κατὰ ἄγνοιαν γημαμένη, εἶτα ἀφεθεῖσα διὰ τὸ ἐπανελθεῖν πρὸς αὐτὸν τὴν προτέραν, ἐπόρνευσε μὲν, ἐν ἀγνοίᾳ δέ. γάμου οὖν οὐκ εἰρχθήσεται. κάλλιον δὲ, ἐὰν μείνῃ οὕτως. εἰ δέ γε ὁ στρατιώτης ἐπανέλθοι χρόνῳ ποτὲ, οὗ ἡ γυνὴ διὰ τὴν ἐπὶ πολὺ ἐκείνου ἀπόλειψιν, ἑτέρῳ συνήφθη ἀνδρὶ, οὗτος, εἰ προαιρεῖται, τὴν οἰκείαν αὖθις ἀπολαβέτω γυναῖκα, συγγνώμης αὐτῇ ἐπὶ τῇ ἀγνοίᾳ διδομένης, καὶ τῷ ταύτην εἰσοικισαμένῳ κατὰ δεύτερον γάμον ἀνδρί.

Iurantes iuramenta ethnica canon pœ- 94

Τοὺς ὀμνύοντας ὅρκους ἑλληνικοὺς, ὁ κανὼν ἐπιτιμίοις

ημίοις καθυποβάλλει· καὶ ἡμεῖς τούτοις τὸν ἀφορισμὸν ὁρίζομεν.

95 Τοὺς προστιθεμένους τῇ ὀρθοδοξίᾳ καὶ τῇ μερίδι τῶν σωζομένων ἀπὸ αἱρετικῶν δεχόμεθα κατὰ τὴν ὑποτεταγμένην ἀκολουθίαν τε καὶ συνήθειαν· Ἀρειανοὺς μὲν καὶ Μακεδονιανοὺς καὶ Ναυατιανούς, τοὺς λέγοντας ἑαυτοὺς καθαροὺς καὶ ἀριστερούς, καὶ τοὺς τεσσαρεσκαιδεκατίτας, ἤγουν τετραδίτας καὶ Ἀπολιναριστάς, δεχόμεθα διδόντας λιβέλλους καὶ ἀναθεματίζοντας πᾶσαν αἵρεσιν μὴ φρονοῦσαν ὡς φρονεῖ ἡ ἁγία τοῦ θεοῦ καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ ἐκκλησία, σφραγιζομένους ἤτοι χριομένους πρῶτον τῷ ἁγίῳ μύρῳ τό τε μέτωπον καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰς ῥῖνας καὶ τὸ στόμα καὶ τὰ ὦτα· καὶ σφραγίζοντες αὐτοὺς λέγομεν· σφραγὶς δωρεᾶς πνεύματος ἁγίου. Περὶ δὲ τῶν Παυλιανιστῶν τῇ καθολικῇ ἐκκλησίᾳ ὅρος ἐκτέθειται, ἀναβαπτίζεσθαι αὐτοὺς ἐξάπαντος. Εὐνομιανοὺς μέντοι τοὺς εἰς μίαν κατάδυσιν βαπτιζομένους, καὶ Μοντανιστὰς τοὺς ἐνταῦθα λεγομένους Φρύγας καὶ Σαβελλιανοὺς τοὺς υἱοπατρίαν δοξάζοντας, καὶ ἕτερά τινα χαλεπὰ ποιοῦντας. καὶ πάσας τὰς ἄλλας αἱρέσεις, ἐπειδὴ πολλαί εἰσιν ἐνταῦθα, μάλιστα οἱ ἀπὸ τῆς Γαλατῶν χώρας ἐρχόμενοι· πάντας τοὺς ἀπ᾽ αὐτῶν θέλοντας προστίθεσθαι τῇ ὀρθοδοξίᾳ, ὡς Ἕλληνας δεχόμεθα· καὶ τὴν πρώτην ἡμέραν ποιοῦμεν αὐτοὺς χριστιανούς· εἶτα τὴν τρίτην ἐξορκίζομεν αὐτοὺς μετὰ τοῦ ἐμφυσᾶν τρίτον εἰς τὸ πρόσωπον καὶ εἰς τὰ ὦτα· καὶ οὕτω κατηχοῦμεν αὐτούς, καὶ ποιοῦμεν χρονίζειν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἀκροᾶσθαι τῶν γραφῶν, καὶ τότε αὐτοὺς βαπτίζομεν· καὶ τοὺς Μανιχαίους δὲ καὶ τοὺς Οὐαλεντινιανοὺς καὶ Μαρκιονιστάς, καὶ τοὺς ἐκ τῶν ὁμοίων αἱρέσεων, χρὴ ποιεῖν λιβέλλους, καὶ ἀναθεματίζειν τὴν αἵρεσιν, καὶ Νεστόριον Εὐτυχέα καὶ Διόσκορον καὶ Σεβῆρον, καὶ τοὺς λοιποὺς ἐξάρχους τῶν τοιούτων αἱρέσεων, καὶ τοὺς φρονοῦντας τὰ αὐτῶν, καὶ πάσας τὰς προαναφερομένας αἱρέσεις· καὶ οὕτω μεταλαμβάνειν τῆς ἁγίας κοινωνίας.

96 Οἱ τὸν Χριστὸν διὰ τοῦ βαπτίσματος ἐνδυσάμενοι, τὴν ἐν σαρκὶ αὐτοῦ πολιτείαν μιμεῖσθαι καθωμολόγησαν. τοὺς οὖν τὰς ἐν τῇ κεφαλῇ τρίχας πρὸς λύμην τῶν ὁρώντων ἐν ἐπινοίαις ἐμπλοκῆς διαθετίζοντας καὶ διασκευάζοντας, καὶ δέλεαρ προτιθέντας ἐντεῦθεν ταῖς ἀστηρίκτοις ψυχαῖς, ὡς ἐπιτιμίῳ προσφόρῳ πατρικῶς θεραπεύομεν, παιδαγωγοῦντες αὐτοὺς καὶ σωφρόνως βιοῦν ἐκδιδάσκοντες, πρὸς τὸ, ἀφέντας τὴν ἐκ τῆς ὕλης ἀπάτην καὶ ματαιότητα πρὸς τὴν ἀνόλεθρον καὶ μακαρίαν ζωὴν τὸν νοῦν μετάγειν διηνεκῶς, καὶ ἐν φόβῳ ἁγνὴν ἔχειν ἀναστροφήν, καὶ θεῷ πλησιάζειν κατὰ τὸ ἐφικτὸν διὰ τῆς ἐν βίῳ καθάρσεως· καὶ τὸν ἔνδον, ἢ τὸν ἔξω ἄνθρωπον μᾶλλον κοσμεῖν ἀρεταῖς, καὶ χρηστοῖς καὶ ἀμώμοις τοῖς ἤθεσιν· ὥστε μηδὲν λείψανον φέρειν ἐν ἑαυτοῖς τῆς τοῦ ἐναντίου σκαιότητος. εἰ δέ τις παρὰ τὸν παρόντα κανόνα διαγίνοιτο, ἀφοριζέσθω.

næ ſubijcit nos huiuſmodi homines excommunicandos decernimus.

Venientes ad eccleſiam hæreticos ſuſcipimus ſecundum morem & ordinem traditum Arrianos quidem & Macedonianos & Nouatianos, qui ſe puros ſincerósque uocant, & Tetradiſtas & Apollinariſtas ſuſcipimus, ſi libellos afferant, & exercrētur, quamlibet hæreſim, quæ non ſapuit, ut ſapit ſancta Dei catholica, & apoſtolica eccleſia, ubi uerò aſciti fuerint, primùm ſancto unguēto frons, & oculi, & nares, & os, atque aures eorum unguntur: & obſignādo eos dicimus: ſignū largitionis ſpūs ſancti. De Paulianiſtis autem conſtitutio ab eccleſia catholica facta eſt, ut omnino rebaptizentur. Eunomianos uerò qui una ſubmerſione baptizantur, & Montaniſtas, qui hic Phryges dicuntur, & Sabellianos, & reliquas omnes heręſes præſertim qui à Galatarum regione ſunt profecti, uenientes ad eccleſiam non ſecus ac gentes ſuſcipimus. Et primò die ipſos Chriſtianos facimus. Secundo uerò cathecumenos. Tertiò tamen ipſos auctoramus poſtquam ter inſufflauimus in faciem & aures. Sic illos initiamus, facimúſque ut in eccleſia numerentur, & audiant ſcripturas, & tunc illos baptizamus. Manichæos uerò & Valentinianos & Marcioniſtas, & huiuſmodi hæreſum libellos oportet facere: & execrari hæreſim, & Neſtorium, & Eutychea, & Dioſcorum, & Seuerū, & reliquos huiuſmodi hæreſum principes, & omnes prolatas hæreſes, & ſic participes eſſe ſanctæ communionis.

Qui per baptiſmum Chriſtum induerunt, conuerſationem eius in carne imitaturos profeſsi ſunt. Qui igitur capillos in perniciem intuentium excogitata quadam implicatione digerunt, intentéque ornant ueluti quaſdam eſcas infirmis animibus ex eo proponentes, ea ratione paterna pœna curamus, ut pędagogi ipſos inſtruentes, & modeſtè uiuere docentes, ut cum reliquerint deceptionem hanc & ineptias, ad perpetuam beatámque uitam aſſiduè mentem conuertant, & in timore purè & caſtè conuerſentur, ad Deúmq; quantum fieri poteſt, accedant, & interiore potius quā exteriorem hominem uirtutibus ornent, ut nullas ſecum reliquias ferant aduerſæ ſtoliditatis. Qui ſecus ſe geſſerit, excommunicetur.

97 Qui cum uxore habitant, uel temere aliàs ſacra loca prophanant eáque deſpiciunt, & ſic in ipſis diuerſantur, eijciendos ſancimus à penetralibus ędium ſanctarum. Qui hoc non ſeruauerit, ſi clericus eſt, deponatur: ſi laicus, ſegregetur.

Τοὺς ἢ γαμετῇ συνοικοῦντας ἢ ἄλλως ἀδιακρίτως τοὺς ἱεροὺς τόπους κοινοποιοῦντας, καὶ καταφρονητικῶς περὶ αὐτοὺς ἔχοντας, καὶ οὕτως ἐν αὐτοῖς καταμένοντας, καὶ ἐκ τῶν ἐν τοῖς σεβασμίοις οἴκοις κατηχουμένων ἐξωθεῖσθαι προστάττομεν· εἰ δέ τις μὴ τοῦτο παραφυλάξῃ, εἰ μὲν κληρικὸς εἴη, καθαιρείσθω· εἰ δὲ λαϊκὸς, ἀφοριζέσθω.

98 Qui mulierem alij deſponſatam uiuente adhuc ſponſo in uxorem duxerit, iudicio adulterij ſubiaceat.

Ὁ ἑτέρῳ μνηστευθεῖσαν γυναῖκα, ἔτι τοῦ μνηστευσαμένου ζῶντας, πρὸς γάμου κοινωνίαν ἀγόμενος, τῷ τῆς μοιχείας ὑποκείσθω ἐγκλήματι.

99 Et hoc in Armeniorum regione fieri intellex imus, quoſdam intus in ſacris altaribus cũ carnium portiones elixauerint, offerre particulas quaſdam ſacerdotibus, quæ ſolenniter à uictimis abſcindebantur, eas Iudaicè diſtribuentes. Quare ſeruantes eccleſię tranquillitatem ſancimus ne ſacerdotibus liceat præcipuas certáſque particulas carnium ab offerẽtibus accipere, ſed illis contenti ſint, quę offerẽti placuerint, & huiuſmodi oblatio extra eccleſiã fiat. Qui ſecus fecerit, excõmunicetur.

Καὶ τοῦτο δὲ ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρᾳ γίνεσθαι μεμαθήκαμεν, ὡς τινὰς ἔνδον ἐν τοῖς ἱεροῖς θυσιαστηρίοις μέλη κρεῶν ἕψοντες, προσάγουσιν ἀφαιρέματα τοῖς ἱερεῦσιν ἰουδαϊκῶς ἀπονέμοντες· ὅθεν τὸ τῆς ἐκκλησίας φυλάττοντες ἀκηλίδωτον, ὁρίζομεν, μὴ ἐξεῖναί τινι τῶν ἱερέων ἀφωρισμένα κρεῶν μέλη παρὰ τῶν προσαγόντων λαμβάνειν. ἀλλ᾽ οἷς ἀρεσθῇ ὁ προσάγων, τούτοις ἀρκείσθωσαν, ἔξω τῆς ἐκκλησίας τῆς τοιαύτης γινομένης προσαγωγῆς. εἰ δέ τις μὴ τοῦτο οὕτω ποιῇ, ἀφοριζέσθω.

100 Sapientia iubet ut oculi tui recta uideant, & omni cuſtodia cor tuum obſerues. Nam facilè ſenſus corporei quæ ſua ſunt in animam deriuant. Picturas igitur oculorum præſtigiatrices ſiue in tabulis, ſiue alias propoſitas, & mentis corruptrices, & ſufflammationum ad turpes uoluptates incitatrices, ſancimus ut nullatenus in poſterum pingantur. Si quis autem hoc fecerit, excommunicetur.

Οἱ ὀφθαλμοί σου ὀρθὰ βλεπέτωσαν, καὶ πάσῃ φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν, ἡ σοφία διακελεύεται· ῥᾳδίως γὰρ τὰ ἑαυτῶν ἐπὶ τὴν ψυχὴν αἱ τοῦ σώματος αἰσθήσεις εἰσκρίνουσι· τὰς οὖν τὴν ὅρασιν καταγοητευούσας γραφὰς, εἴτε ἐν πίναξιν εἴτε ἄλλως πως ἀνατιθεμένας, καὶ τὸν νοῦν διαφθειρούσας καὶ κινούσας πρὸς τὰς τῶν αἰσχρῶν ἡδονῶν ὑπεκκαύσεις, οὐδαμῶς ἀπὸ τοῦ νῦν οἱῳδήποτε τρόπῳ προστάττομεν ἐγχαράττεσθαι. εἰ δέ τις τοῦτο πράττειν ἐπιχειρήσοι, ἀφοριζέσθω.

101 Hominem ad Dei imaginem factum diuinus Apoſtolus uocat corpus Chriſti & templum. Cùm omnem ergo ſenſibilẽ poſſeſſionem ſuperet, qui ſalutari paſſione cœleſtem aſſecutus eſt dignitatẽ, manducans & bibens Chriſtum, omnino uitæ applicatur æternæ, anima & corpore ſanctificatus particeps eſt diuinæ gratiæ. Quare ſi quis uoluerit ſynaxis tempore cõmunicare puriſſimo Chriſti corpore, & coram ipſo participatione eſſe, manꝰ in formam crucis figurans, ſic adeat, & ſuſcipiat gratiæ cõmunionem. Eos enim qui pro manu uaſcula quædam aurea, uel ex alia materia conſtruunt ad ſuſceptionem Diuini doni, & per illa immaculatam communionem uolunt, nullo modo admittimus, ut præferentes materiam inanimẽ, hominiq; obnoxiam, Dei imagini. Si quis ſacerdos particeps fecerit communionis huiuſmodi uaſcula admouentes, excommunicetur, & qui hæc infert.

Σῶμα Χριστοῦ καὶ ναὸν, τὸν κατ᾽ εἰκόνα θεοῦ κτισθέντα ἄνθρωπον, ὁ θεῖος ἀπόστολος μεγαλοφώνως ἀποκαλεῖ· πάσης οὖν αἰσθητῆς κτίσεως ὑπερκείμενος ὁ διὰ σωτηρίῳ πάθει τοῦ οὐρανίου τυχὼν ἀξιώματος, ἐσθίων καὶ πίνων Χριστὸν, πρὸς ζωὴν διαπαντὸς μεθαρμόζεται τὴν ἀΐδιον, ψυχῇ καὶ σώματι μετέχει τῆς θείας ἁγιαζόμενος χάριτος· ὥστε, εἴ τις τοῦ ἀχράντου σώματος μεταλαχεῖν ἐν τῷ τῆς συνάξεως βουληθείη καιρῷ, καὶ ἔμπροσθεν αὐτῷ τῇ μετουσίᾳ γενέσθαι, τὰς χεῖρας σχηματίζων εἰς τύπον σταυροῦ, οὕτω προσίτω καὶ δεχέσθω τὴν κοινωνίαν τῆς χάριτος. τοὺς γὰρ ἐκ χρυσοῦ ἢ ἄλλης ὕλης ἀντὶ χειρός τινα δοχεῖα κατασκευάζοντας πρὸς τὴν τοῦ θείου δώρου ὑποδοχὴν, καὶ δι᾽ αὐτῶν τῆς ἀχράντου κοινωνίας ἀξιουμένους, οὐδαμῶς προσιέμεθα, ὡς προτιμῶντας τῆς τοῦ θεοῦ εἰκόνος τὴν ἄψυχον ὕλην καὶ ὑποχείριον· εἰ δέ τις ἁλῷ τῆς ἀχράντου κοινωνίας μεταδιδοὺς τοῖς τοιαῦτα δοχεῖα προσφέρουσιν, ἀφοριζέσθω. καὶ ὁ ταῦτα ἐπιφερόμενος.

102 Oportet, qui facultatem abſoluẽdi & ligãdi à Deo receperũt, peccati qualitatem ſpeculentur, & peccatoris promptitudinẽ ad reuerſionẽ, ut ſic medicamentũ admoueant ægritudini aptum, ne ſi de peccato ſiue diſcrimine

Δεῖ δὲ τοὺς ἐξουσίαν λύειν καὶ δεσμεῖν παρὰ θεοῦ λαβόντας, σκοπεῖν τὴν τῆς ἁμαρτίας ποιότητα, καὶ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος πρὸς ἐπιστροφὴν ἑτοιμότητα. καὶ οὕτω κατάλληλον τὴν θεραπείαν προσάγειν τῷ ἀρρωστήματι, ἵνα μὴ τῇ ἁμαρτίᾳ καθ᾽ ἑκάτερον

χρώ-

γόμενος, ἀσφαλέῃ πρὸς τὴν σωτηρίαν τοῦ κάμνοντος. οὐ γὰρ ἁπλῆ τῆς ἁμαρτίας ἡ νόσος, ἀλλὰ ποικίλη καὶ πολυειδὴς καὶ πολλὰς τῆς βλάβης παραφυάδας βλαστάνουσα, ἐξ ὧν τὸ κακὸν ἐπὶ πολὺ διαχεῖται καὶ προσβαίνει, μέχρις ἀντισταίη τῇ δυνάμει τοῦ θεραπεύοντος· ὥστε τὸν τὴν ἰατρικὴν ἐν πνεύματι ἐπιστήμην ἐπιδεικνύμενον, πρότερον χρὴ τὴν τοῦ ἡμαρτηκότος διάθεσιν ἐπισκέπτεσθαι, καὶ ἤτοι πρὸς τὴν ὑγίειαν νεύει, ἢ τοὐναντίον διὰ τῶν οἰκείων τρόπων προσκαλεῖται, καθ' ἑαυτοῦ τὸ ἀρρώστημα ἐφορᾷν, ὅπως τε τῆς ἐν τῷ μεταξὺ προνοεῖται ἀναστροφῆς, καὶ εἰ μὴ τῷ τεχνίτῃ ἀντιπαλαίῃ καὶ τὸ τῆς ψυχῆς ἕλκος διὰ τῆς τῶν ἐπιτιθεμένων αὐξάνῃ προσαγωγῆς, καὶ οὕτω τὸ ἔλεος κατ' ἀξίαν ἐπιμετρεῖν. πᾶς γὰρ λόγος θεῷ καὶ τῷ τὴν ποιμαντικὴν ἐγχειρισθέντι ἡγεμονίαν, τὸ πλανώμενον πρόβατον ἐπαναγαγεῖν· καὶ τρωθὲν ὑπὸ τοῦ ὄφεως, ἐξιάσασθαι. καὶ μήτε κατὰ κρημνῶν ὠθῆσαι τῆς ἀπογνώσεως, μήτε ἐγχαλινὸν ἐπιδοῦναι πρὸς τὴν τοῦ βίου ἔκλυσιν καὶ καταφρόνησιν, ἀλλ' ἑνί γε τρόπῳ πάντως, ἤτοι διὰ τῶν αὐστηροτέρων τε καὶ στυφόντων, εἴτε διὰ τῶν ἁπαλωτέρων τε καὶ πραοτέρων φαρμάκων, τῷ τοῦ πάθους στῆναι, καὶ πρὸς σύνουλωσιν τοῦ ἕλκους ἀνταγωνίζεσθαι, τοὺς τῆς μετανοίας καρποὺς δοκιμάζοντι, οἰκονομοῦντι σοφῶς τὸν πρὸς τὴν ἄνω λαμπροφορίαν καλούμενον ἄνθρωπον· ἀμφότερα τοίνυν εἰδέναι ἡμᾶς χρή, καὶ τὰ τῆς ἀκριβείας καὶ τὰ τῆς συνηθείας. ἕπεσθαι δὲ ἐπὶ τῶν μὴ καταδεξαμένων τὴν ἀκρότητα τῶν παραδοθέντων τύπων. καθὼς ὁ ἱερὸς ἡμᾶς ἐκδιδάσκει Βασίλειος.

Αἱ ὑπογραφαί. ὁ βασιλεὺς διὰ κινναβάρεως· Φλάβιος Ἰουστινιανὸς, πιστὸς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ θεῷ βασιλεὺς ῥωμαίων, στοιχήσας ἅπασι τοῖς ὁρισθεῖσι καὶ ἐμμένων ὑπέγραψα ἁγιωτάτῳ πάπᾳ ῥώμης. Παῦλος ἀνάξιος ἐπίσκοπος κωνσταντινουπόλεως νέας ῥώμης, ὁρίσας ὑπέγραψα. Πέτρος ἀνάξιος ἐπίσκοπος τῆς ἀλεξανδρέων μεγαλοπόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα. Ἀναστάσιος ἐπίσκοπος ἐλάχιστος ἱεροσολύμων, ὁρίσας ὑπέγραψα. Γεώργιος ἐλάχιστος ἐπίσκοπος ἀντιοχείας ἤτοι θεοῦ πόλεως, ὁρίσας ὑπέγραψα. Ὁμοίως καὶ οἱ λοιποὶ ἐπίσκοποι ἐκ πάσης ἐπαρχίας καὶ χώρας ὑπέγραψαν, διακόσιοι εἰκοσιεπτά.

ſtatuant, aberrent à ſalute ægrotantis. Non enim ſimplex eſt peccati morbus, uerùm uarius & multiformis plurimíſque noxijs propaginibus ſuppullulans, ob quas malum longè latecꝫ diffunditur ac ſerpit quouſcꝫ tandem uirtuti medicantis reſiſtat. Igitur qui oſtendere uoluerit quantum ualeat in ſpirituali medendi arte, oportet attente rimari qualiter affectus ſit qui peccauit, an ad ſalutem inclinet, an contrà moribus quibus familiariter aſſueuit, aduerſus ſe ægritudinem prouocet inſpicere: & quid ille ſecum deliberet ad redeundum ad meliorem frugem. An obtemperet magiſtro, an mentis ulcus per admota pharmaca creſcat, & ſic miſericordiam ęqua lance impartiri. Summa enim ratio & Deo & præfecto huic paſtorali curæ errantem ouem reducere, & uulneratam ab angue curare, & nec per præcipitia deſperationis detrudere, nec habenas laxare ad uitæ diſſolutionem & contemptum, ſed omnimodo qua pharmacis auſterioribus qua mollioribus & lenioribꝰ morbo contraire pugnarecꝫ, ut ulcus cicatricem obducat, ut qui notos habeat pœnitentiæ fructus, & hominem ad claritatem illam ſupernam uocatum prudēter gubernet. Vtracꝫ igitur ſcire oportet, & quæ ſunt rigoris, & quæ commiſerationis: ſequi uerò non eos qui ſuperficiem traditarum figurarum ſuſcepere, ut nos diuinus Baſilius docuit.

SVBSCRIPTIONES

Rex per cinnabarim. Flauius Iuſtinianus fidelis in Deo Ieſu Chriſto, Rex Romanorum aſsiſtens omnibus decretis & obtemperans, ſubſcripſi ſanctiſsimo Papæ Romano. Paulus indignus epiſcopus Conſtātinopolis nouæ Romæ definiens ſubſcripſi. Petrus indignus epiſcopus Alexandrinæ urbis definiens ſubſcripſi. Anaſtaſius minimus epiſcopus Hieroſolymorum, definiens ſubſcripſi. Georgius minimus epiſcopus Antiochiæ, ſiue Theupoleos diuinæ urbis, definiens ſubſcripſi. Similiter & reliqui ex omnibus prouincijs & regionibus ſubſcripſerunt, ducentì uiginti ſeptem.